

URZĄD STATYSTYCZNY W OPOLU

OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM W LATACH 2011–2012

informacje i opracowania
statystyczne

listopad
2013

KOMITET REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W OPOLU

PRZEWODNICZĄCY	Anna Koska
REDAKTOR GŁÓWNY	Janina Kuźmicka
CZŁONKOWIE	Maria Mołodowicz

Opracowanie	Sylwia Lew, Izabela Wieszczyk
-------------	-------------------------------

Skład komputerowy i opracowanie graficzne	Jolanta Bardoń
--	----------------

ISSN 2080–4563

**Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego
prosimy o podanie źródła**

Publikacja dostępna w Internecie – www.stat.gov.pl/opole

Druk: Urząd Statystyczny we Wrocławiu
 Oddział w Legnicy

Nakład 40 egz.

PRZEDMOWA

„Ochrona środowiska w województwie opolskim w latach 2011–2012” stanowi kolejną edycję publikacji o tematyce ekologicznej opracowaną przez Urząd Statystyczny w Opolu.

Publikacja zawiera statystyczną charakterystykę ilościowo-jakościową poszczególnych komponentów środowiska, informacje związane z zagrożeniami ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej, a także działania podjęte na rzecz ochrony i kontroli środowiska. Podstawowym źródłem prezentowanych informacji są dane oparte na badaniach GUS. Ponadto dla pełniejszego przedstawienia prezentowanych zagadnień wykorzystano dane ze sprawozdawczości resortowej oraz instytucji zajmujących się ekologią na terenie województwa opolskiego.

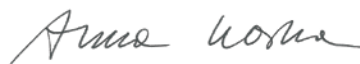
W celu zobrazowania skali, tendencji i dynamiki zmian ilościowo-jakościowych zasobów naturalnych, informacje dla Opolszczyzny przedstawiono w latach 2005, 2011 i 2012. Dodatkowo wybrane dane zaprezentowano na tle kraju i innych województw oraz w podziale na podregiony, powiaty i gminy. Najważniejsze zagadnienia z zakresu ochrony środowiska zostały ujęte w następujących działach:

- warunki naturalne,
- wykorzystanie i ochrona powierzchni gleby,
- zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód,
- zanieczyszczenie i ochrona powietrza,
- ochrona przyrody i różnorodności biologicznej,
- odpady,
- działalność inspekcyjno-kontrolna,
- ekonomiczne aspekty ochrony środowiska.

Każdy dział poprzedzony został uwagami metodycznymi wyjaśniającymi zasady grupowania danych oraz ważniejsze definicje i pojęcia. Całość wzbogacają mapy i ilustracje graficzne.

Przekazując Państwu niniejszą publikację dziękuję wszystkim osobom i instytucjom, które poprzez dostarczenie danych przyczyniły się do pełniejszego zobrazowania prezentowanych zagadnień i wyrażam nadzieję, że opracowanie to będzie cennym źródłem wiedzy o stanie i zagrożeniach środowiska naturalnego w województwie opolskim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

dr Anna Koska

PREFACE

“Protection of the environment in the Opolskie Voivodship in the years 2011–2012” constitutes the subsequent edition of the publication on the ecological subject matter, elaborated by the Statistical Office in Opole.

The publication contains the statistical description of separate components of the environment in terms of both quantity and quality, the information concerning threats to the environmental preservation and water management as well as the action taken for the protection and control of the environment.

The essential source of data presented are materials based on the CSO surveys and reports. Moreover, for a more complete presentation of the issues, data from the resort reports as well as institutions working on ecology in the Opolskie Voivodship have been used.

In order to give a depiction of the scale, trend and dynamics of quantitative and qualitative changes of the natural resources, the information on the Opole region has been presented for the years 2005, 2011 and 2012. In addition, selected data have been shown in the spatial breakdown against the country's and other voivodships' background as well as in division by subregions, powiats and gminas. The most important issues in the scope of the environmental protection have been presented in the following chapters:

- natural conditions,*
- use and protection of soil surface,*
- resources, use, pollution and protection of waters,*
- pollution and protection of air,*
- nature and biodiversity protection,*
- wastes,*
- inspection and monitoring activities,*
- economic aspects of the environmental protection.*

Each chapter has been preceded by methodological notes explaining principles of data classifying as well as the more important definitions and terms. The whole of the study has been enriched with maps and graphical illustrations.

Presenting hereby this publication I would like to express my gratitude to all persons and institutions who, by providing the data, contributed to the more exhaustive portrayal of presented issues. I hope that the study will be a valuable source of the knowledge on the state and threats to the natural environment in the Opolskie Voivodship.

*Director
of the Statistical Office in Opole*

Anna Koska

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(–)	– zjawisko nie wystąpiło.
Zero	(0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	Δ	– oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
„W tym”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy ogólnej.

SKRÓTY

tys.	= tysiąc	cd.	= ciąg dalszy
mln	= milion	dok.	= dokończenie
zł	= złoty	itp.	= i tym podobne
szt.	= sztuka	m.in.	= między innymi
kg	= kilogram	np.	= na przykład
t	= tona	nr (Nr)	= numer
mm	= milimetr	poz.	= pozycja
m	= metr	str.	= strona
m ²	= metr kwadratowy	tabl.	= tablica
km	= kilometr	tj.	= to jest
km ²	= kilometr kwadratowy	tzn.	= to znaczy
m ³	= metr sześcienny	tzw.	= tak zwany
dam ³	= dekametr sześcienny	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
hm ³	= hektometr sześcienny	PKD	= Polska Klasyfikacja Działalności
ha	= hektar	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich
°C	= stopień Celsjusza	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
s	= sekunda		
h	= godzina		
r.	= rok		
t/r	= ton rocznie		

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Tabl. Table	Str. Page
Przedmowa <i>Preface</i>	x	3
Uwagi ogólne <i>General notes</i>	x	13
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska w województwie opolskim <i>Major data on environmental state, threat and protection in Opolskie Voivodship</i>	I	15
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska w województwie opolskim na tle innych województw w 2012 r. <i>Major data on environmental state, threat and protection in Opolskie Voivodship on the background of the other voivodships in 2012</i>	II	20

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

DZIAŁ I WARUNKI NATURALNE

CHAPTER I NATURAL CONDITIONS

Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	22
Położenie geograficzne województwa w 2012 r. <i>Geographical location of voivodship in 2012</i>	1	22
Powierzchnia i granice w 2012 r. <i>Area and borders in 2012</i>	2	22
Układ pionowy powierzchni w 2012 r. <i>Relief of the earth surface in 2012</i>	3	23
Dane meteorologiczne <i>Meteorological data</i>	4	23
Dane meteorologiczne według miesięcy <i>Meteorological data by months</i>	5	23
Większe rzeki w 2012 r. <i>Principal rivers in 2012</i>	6	24
Większe sztuczne zbiorniki wodne w 2012 r. <i>Major artificial reservoirs in 2012</i>	7	24

DZIAŁ II WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI GLEBY

CHAPTER II USE AND PROTECTION OF SOIL SURFACE

Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	25
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa <i>Geodesic status, directions and changes of use of voivodship's land</i>	1(8)	29
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa według podregionów i powiatów <i>Geodesic status and directions of use of voivodship's land by subregions and powiats</i>	2(9)	30
Grunty rolne i leśne wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej <i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes</i>	3(10)	31
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane <i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land</i>	4(11)	31

	Tabl. Table	Str. Page
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji według podregionów i powiatów	5(12)	32
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by subregions and powiats</i>		
Zagrożenie gruntów rolnych i leśnych oraz gleb użytkowanych rolniczo niekorzystnym oddziaływaniem czynników przyrodniczych w 2012 r.	6(13)	32
<i>Agricultural and forest land threatened by adverse effects of natural factors in 2012</i>		
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych (w przeliczeniu na czysty składnik)	7(14)	33
<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers (in terms of pure ingredient)</i>		
Pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków	8(15)	33
<i>Fires of agricultural crops, meadows, stubbles and wasteland</i>		
DZIAŁ III ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD CHAPTER III RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS		
Uwagi metodyczne	x	34
<i>Methodological notes</i>		
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych	1(16)	37
<i>Exploitable underground water resources</i>		
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru	2(17)	37
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal</i>		
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru oraz podregionów i powiatów	3(18)	38
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population by sources of withdrawal as well as subregions and powiats</i>		
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	4(19)	38
<i>Consumption of water for needs of the national economy and population</i>		
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według podregionów i powiatów	5(20)	39
<i>Consumption of water for needs of the national economy and population by subregions and powiats</i>		
Bilans gospodarowania wodą w przemyśle	6(21)	39
<i>Balance of water management in industry</i>		
Gospodarowanie wodą w zakładach przemysłowych według podregionów i powiatów	7(22)	40
<i>Water management in industrial plants by subregions and powiats</i>		
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne oraz napelniane stawy rybne	8(23)	40
<i>Irrigated agricultural and forest land and filled fishponds</i>		
Melioracje podstawowe	9(24)	41
<i>Primary melioration</i>		
Melioracje podstawowe wymagające odbudowy lub modernizacji	10(25)	41
<i>Primary melioration requiring rebuilding or modernization</i>		
Eksploracja sieci wodociągowej	11(26)	41
<i>Exploitation of water-line system</i>		
Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	12(27)	41
<i>Water-line system and sewerage system</i>		
Miasta o decydującym zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2012 r.	13(28)	42
<i>Towns with decisive water consumption for needs of the national economy and population in 2012</i>		
Wodociągi i kanalizacja według podregionów, powiatów i gmin w 2012 r.	14(29)	43
<i>Water-line system and sewerage system by subregions, powiats and gminas in 2012</i>		
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	15(30)	45
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into ground</i>		
Oczyszczalnie ścieków	16(31)	46
<i>Wastewater treatment plants</i>		
Miasta o dużej skali zagrożenia ściekami w 2012 r.	17(32)	46
<i>Towns with high threat of wastewater in 2012</i>		
Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieoczyszczane	18(33)	47
<i>Treated and untreated industrial wastewater</i>		

	Tabl. Table	Str. Page
Ścieki przemysłowe według podregionów, powiatów i gmin w 2012 r. <i>Industrial wastewater by subregions, powiats and gminas in 2012</i>	19(34)	47
Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną oczyszczane i nieoczyszczane <i>Treated and untreated wastewater discharged through sewerage system</i>	20(35)	50
Ścieki komunalne odprowadzone siecią kanalizacyjną według podregionów, powiatów i gmin w 2012 r. <i>Municipal wastewater discharged through sewerage system by subregions, powiats and gminas in 2012</i>	21(36)	51
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według podregionów, powiatów i gmin <i>Population connected to wastewater treatment plants by subregions, powiats and gminas</i>	22(37)	53
Oczyszczalnie ścieków komunalnych według podregionów i powiatów <i>Municipal wastewater treatment plants by subregions and powiats</i>	23(38)	56
 DZIAŁ IV ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA CHAPTER IV POLLUTION AND PROTECTION OF AIR		
Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	57
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń <i>Plants especially noxious to air purity by size of emission of air pollutants</i>	1(39)	60
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według podregionów i powiatów w 2012 r. <i>Plants especially noxious to air purity by subregions and powiats in 2012</i>	2(40)	60
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza <i>Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity</i>	3(41)	61
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według rodzaju substancji <i>Air pollutants emission from plants especially noxious to air purity by types of substances</i>	4(42)	61
Emisja metali ciężkich z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza <i>Emission of heavy metals from plants especially noxious to air purity</i>	5(43)	62
Zmiany emisji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza .. <i>Changes in air pollutants emissions in plants especially noxious to air purity</i>	6(44)	62
Emisje na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji <i>Emission sources in plants especially noxious to air purity by emission size</i>	7(45)	63
Wyposażenie zakładów w podstawowe urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza <i>Basic air pollution reduction systems in plants</i>	8(46)	63
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń <i>Plants especially noxious to air purity by reduction degree of generated pollutants</i>	9(47)	64
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza według podregionów i powiatów w 2012 r. <i>Emission and air pollutant reduction by subregions and powiats in 2012</i>	10(48)	64
 DZIAŁ V OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ CHAPTER V NATURE AND BIODIVERSITY PROTECTION		
Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	65
Obiekty i obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione <i>Objects and area of special nature value protected by law</i>	1(49)	70
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według podre- gionów, powiatów i gmin w 2012 r. <i>Area of special nature value protected by law by subregions, powiats and gminas in 2012</i>	2(50)	70
Rezerваты przyrody <i>Nature reserves</i>	3(51)	73

	Tabl. Table	Str. Page
Rezerваты przyrody według położenia w 2012 r. <i>Nature reserves according to site in 2012</i>	4(52)	73
Parki krajobrazowe <i>Landscape parks</i>	5(53)	75
Parki krajobrazowe według położenia w 2012 r. <i>Landscape parks according to site in 2012</i>	6(54)	76
Obszary chronionego krajobrazu <i>Protected landscape areas</i>	7(55)	76
Obszary chronionego krajobrazu według położenia w 2012 r. <i>Protected landscape areas according to site in 2012</i>	8(56)	76
Obszary Natura 2000 – obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) w 2012 r. <i>Natura 2000 areas – areas of special bird protection in 2012</i>	9(57)	77
Obszary mające znaczenie dla wspólnoty (OZW) w 2012 r. <i>Areas of importance to community in 2012</i>	10(58)	78
Pomniki przyrody <i>Monuments of nature</i>	11(59)	79
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej i osiedlowej według miast w 2012 r. <i>Generally accessible areas of urban and housing estate greenery by towns in 2012</i>	12(60)	80
Tereny zieleni ogólnodostępnej i powierzchnia lasów gminnych <i>Generally accessible areas of greenery and area of gmina forests</i>	13(61)	81
Powierzchnia gruntów leśnych oraz lesistość według podregionów i powiatów <i>Forest land and share of forest land in total area by subregions and powiats</i>	14(62)	82
Powierzchnia gruntów leśnych w lasach prywatnych <i>Forest land in private forests</i>	15(63)	82
Powierzchnia lasów oraz zasoby drzewne na pniu w zarządzie Lasów Państwowych według wieku i składu gatunkowego drzewostanów w 2012 r. <i>Forest area and forest stand managed by State Forests by age and species structure of tree stands in 2012</i>	16(64)	83
Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia <i>Area of forest land and designated for afforestation</i>	17(65)	83
Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia oraz wykonanych zalesień według podregionów i powiatów <i>Area of non-forest land designated for afforestation as well as afforestation executed by subregions and powiats</i>	18(66)	84
Wybrane dane o powierzchni gruntów leśnych niestanowiących własności Skarbu Państwa według podregionów, powiatów i gmin <i>Selected data on forests land non owned by the State Treasury by subregions, powiats and gminas</i>	19(67)	85
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane <i>Renewals, afforestations and other forest breeding work</i>	20(68)	88
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane wykonane w lasach gminnych i prywatnych według podregionów i powiatów <i>Renewals, afforestations and other forest breeding work in gmina and private forests by subregions and powiats</i>	21(69)	88
Pozyskanie drewna <i>Wood harvest</i>	22(70)	90
Powierzchnia lasów ochronnych <i>Protection forests area</i>	23(71)	90
Ważniejsze zwierzęta łowne <i>Major game species</i>	24(72)	91
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych w łowieckim roku gospodarczym <i>Shooting of the main game species in the game economic year</i>	25(73)	91
Pożary lasów <i>Forest fires</i>	26(74)	91

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VI ODPADY CHAPTER VI WASTES		
Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	92
Odpady wytworzone i nagromadzone <i>Waste generated and accumulated so far</i>	1(75)	94
Odpady według rodzajów w 2012 r. <i>Waste by types in 2012</i>	2(76)	94
Odpady wytworzone i nagromadzone według podregionów i powiatów w 2012 r. <i>Waste generated and accumulated so far by subregions and powiats in 2012</i>	3(77)	95
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe <i>Municipal waste and liquid waste</i>	4(78)	95
Składowiska odpadów komunalnych <i>Landfill sites of municipal waste</i>	5(79)	96
Odpady i składowiska komunalne według podregionów i powiatów <i>Waste and landfill sites of municipal waste by subregions and powiats</i>	6(80)	96
 DZIAŁ VII DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA CHAPTER VII MONITOR-INSPECTING ACTIVITY		
Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	97
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia <i>Quality of water from water-line system supplied to population for consumption</i>	1(81)	100
Jakość wody z wodociągów i studni publicznych dostarczanej ludności do spożycia w 2012 r. <i>Quality of water from water-line system and public wells supplied to population for consumption in 2012</i>	2(82)	100
Wybrana działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska <i>Selected activity of the Voivodship Environmental Protection Inspectorate</i>	3(83)	100
Działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska <i>Control activity of the Voivodship Environmental Protection Inspectorate</i>	4(84)	101
Hałas przemysłowy <i>Industrial noise</i>	5(85)	102
Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej <i>Evaluation of sanitary condition of public buildings</i>	6(86)	102
Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą w 2012 r. <i>Sanitary condition of premises and equipment used in providing medical services by entities carrying out medical activities in 2012</i>	7(87)	103
Stan sanitarny obiektów produkcji i obrotu żywnością według oceny Państwowej Inspekcji Sanitarnej <i>Sanitary condition of facilities of production and turnover of food by evaluation of the State Sanitary Inspection</i>	8(88)	104
Obiekty produkcji i obrotu żywnością oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością według oceny Państwowej Inspekcji Sanitarnej <i>Facilities of production and turnover of food as well as of materials and articles intended to come into contact with food by evaluation of the State Sanitary Inspection</i>	9(89)	105
Działalność laboratoryjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny żywności i żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością <i>Laboratory activity of the State Sanitary Inspection in the scope of the food hygiene and nutrition as well as materials and articles intended to come into contact with food</i>	10(90)	106
Ocena sanitarna niektórych krajowych środków spożywczych przez Państwową Inspekcję Sanitarną <i>Sanitary evaluation of some domestic foodstuffs by the State Sanitary Inspection</i>	11(91)	106
Niektóre wskaźniki demograficzne <i>Selected demographic indicators</i>	12(92)	106

	Tabl. Table	Str. Page
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia <i>Incidence of selected infectious diseases and poisonings</i>	13(93)	107
Zachorowania na choroby zawodowe <i>Incidence of occupational diseases</i>	14(94)	107
Zgony według przyczyn <i>Deaths by cause</i>	15(95)	108
DZIAŁ VIII EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA CHAPTER VIII ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi metodyczne <i>Methodological notes</i>	x	109
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for environmental protection and water management (current prices)</i>	1(96)	114
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania, podregionów i powiatów (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by sources of financing, subregions and powiats (current prices)</i>	2(97)	115
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania oraz podregionów, powiatów i gmin (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for environmental protection by directions of investing and subregions, powiats and gminas (current prices)</i>	3(98)	116
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według rodzaju inwestycji (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for environmental protection by types of investments (current prices)</i>	4(99)	122
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według grup inwestorów (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by groups of investors (current prices)</i>	5(100)	122
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji w 2012 r. (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by sections in 2012 (current prices)</i>	6(101)	122
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz źródeł finansowania w 2012 r. (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for water management by directions of investing and sources of financing in 2012 (current prices)</i>	7(102)	123
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz podregionów i powiatów w 2012 r. (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets for water management by directions of investing and subregions and powiats in 2012 (current prices)</i>	8(103)	123
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej według podregionów i powiatów <i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management by subregions and powiats</i>	9(104)	124
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej <i>Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund</i>	10(105)	125
Kierunki finansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej <i>Financing directions of Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund</i>	11(106)	125
Gospodarowanie powiatowymi i gminnymi środkami ochrony środowiska i gospodarki wodnej <i>Management of the powiat and gmina environmental protection and water management funds</i>	12(107)	125
Stan wyposażenia wsi w niektóre urządzenia i obiekty ochrony środowiska i gospodarki wodnej <i>Equipment with some appliances and facilities of environmental protection and water management in villages</i>	13(108)	126

	Tabl. Table	Str. Page
Inwestycje ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi <i>Investment on environment protection and water management in rural areas</i>	14(109)	127
Gospodarowanie środkami pieniężnymi z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych <i>Management of the Agricultural and Forestry Land Protection Funds</i>	15(110)	129
Oplaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na ochronę środowiska i gospodarkę wodną oraz ich redystrybucja <i>Payments for use of natural environment and other receipts for the environmental protection and water management funds and their redistribution</i>	16(111)	129
Wpływy na Ochronę Środowiska i Gospodarkę Wodną z tytułu kar oraz ich redystrybucja <i>Receipts for Environmental Protection and Water Management funds due to fines and their redistribution</i>	17(112)	130

SPIS WYKRESÓW LIST OF GRAPHS

	Str. Page
Opady atmosferyczne według miesięcy <i>Atmospheric precipitation by months</i>	130
Usłonecznienie według miesięcy <i>Insolation by months</i>	130
Kierunki wykorzystania powierzchni województwa w 2013 r. <i>Directions of use of voivodship's land in 2013</i>	130
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2012 r. <i>Water withdrawal for the needs of the national economy and population in 2012</i>	130
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub ziemi według powiatów 2012 r. <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats in 2012</i>	130
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2012 r. <i>Emission of particulates pollutants from plants especially noxious to air purity in 2012</i>	130
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2012 r. <i>Emission of gaseous pollutants from plants especially noxious to air purity in 2012</i>	130
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2012 r. <i>Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity by powiats in 2012</i>	130
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2012 r. <i>Area of special nature value protected by law in 2012</i>	130
Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2012 r. <i>Structure of area of special nature value protected by law in 2012</i>	130
Lesistość w 2012 r. <i>Share of forest land in total area in 2012</i>	130
Wykonanie zalesień <i>Execution of afforestation</i>	130
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej <i>Area of parks, lawns and housing estate greenery</i>	130
Odpady wytworzone w 2012 r. <i>Waste generated in 2012</i>	130
Odpady wytworzone <i>Waste generated</i>	130
Odpady wytworzone i poddane odzyskowi w przemyśle w 2012 r. <i>Waste generated and recovered in industry in 2012</i>	130

	Str. Page
Odpady komunalne zebrane (bez wyselekcjonowanych) według powiatów w 2012 r. <i>Municipal waste collected (without selected) by powiats in 2012</i>	130
Wpływy z tytułu opłat i kar na ochronę środowiska i gospodarkę wodną <i>Receipts management funds due to payments and fines for environmental protection and water</i>	
Działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony wód <i>Activity of the Voivodship Environmental Protection Inspectorate within water protection</i>	130
Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (ceny bieżące) <i>Structure of outlays on fixed assets in water management by directions of investing (current prices)</i>	130
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2012 r. (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing in 2012 (current prices)</i>	130
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według wybranych kierunków inwestowania oraz powiatów w 2012 r. (ceny bieżące) <i>Outlays on fixed assets in environmental protection by selected directions of investing and powiats in 2012 (current prices)</i>	130
Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania (ceny bieżące) <i>Structure of outlays on fixed assets in environmental protection by source of financing (current prices)</i>	130

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści
In English version: preface and contents

UWAGI OGÓLNE

1. Publikacja zawiera statystyczną charakterystykę ilościowo-jakościową zasobów naturalnych, ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz warunków demograficznych i zdrowotnych w województwie opolskim. Zakres prezentowanych danych odpowiada obowiązującemu stanowi prawnemu w tej dziedzinie, a w szczególności regulacji wynikającej z ustaw:

- o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20 VII 1991 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r., Nr 44, poz. 287 z późniejszymi zmianami);
- o lasach z dnia 28 IX 1991 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59 z późniejszymi zmianami);
- o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r., Nr 121, poz. 1266 z późniejszymi zmianami);
- prawo łowieckie z dnia 13 X 1995 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r., Nr 127, poz. 1066 z późniejszymi zmianami);
- o odpadach z dnia 27 IV 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243 z późniejszymi zmianami);
- o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 VI 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r., Nr 123, poz. 858 z późniejszymi zmianami);
- prawo wodne z dnia 18 VII 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami);
- o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami).

Podstawowym źródłem danych są badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego oparte na sprawozdawczości rocznej. Materiał uzupełniający stanowią informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego, które opatrzone odpowiednimi notami.

2. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

Informacje o **województwie, podregionach, powiatach i gminach** oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium województwa.

3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie *Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)* obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

4. Dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007)**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – *Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – Nace Rev. 2. PKD 2007*; wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

5. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

6. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

7. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

8. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

9. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”, a w ujęciu odsetkowym od „100%”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.

10. W stosunku do PKD 2007 zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
sekcje PKD	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012		
			kraj	województwo	
			ogółem		kraj = 100
WARUNKI DEMOGRAFICZNE I ZDROWOTNE					
Ludność (stan w dniu 31 XII)	1047407	1013950	38533299	1010203	2,6
miasta	551238	530395	23336392	527735	2,3
w % ludności ogółem	52,6	52,3	60,6	52,2	x
wieś	496169	483555	15196907	482468	3,2
w % ludności ogółem	47,4	47,7	39,4	47,8	x
Na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	111	108	123	107	87,0
Ludność (stan w dniu 31 XII) w % ogółu ludności w wieku:					
Przedprodukcyjnym	19,6	16,8	18,3	16,6	x
Produkcyjnym	64,7	65,4	63,9	65,1	x
Poprodukcyjnym	15,7	17,8	17,8	18,3	x
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,1	8,6	10,0	8,8	88,0
Miasta	8,1	8,4	9,6	8,6	89,6
Wieś	8,1	8,8	10,7	9,1	85,0
Zgony ogółem na 1000 ludności	9,0	9,6	10,0	10,0	100,0
miasta	8,6	9,1	10,0	9,9	99,0
wieś	9,5	10,1	10,0	10,3	103,0
W tym niemowląt na 1000 urodzeń żywych	4,9	3,8	4,6	6,2	134,8
miasta	5,4	4,3	4,5	6,8	151,1
wieś	4,5	3,3	4,8	5,5	114,6
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,9	-1,0	0,0	-1,2	x
Miasta	-0,5	-0,7	-0,4	-1,3	x
Wieś	-1,4	-1,3	0,7	-1,2	x
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
Mężczyźni	71,9	73,4	72,7	73,1	100,6
miasta	72,3	73,9	73,1	73,1	100,0
wieś	71,6	72,7	72,1	73,2	101,5
Kobiety	79,5	81,0	81,0	80,6	99,5
miasta	79,1	80,9	81,0	80,9	99,9
wieś	79,9	81,0	81,0	80,4	99,3
WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI GLEBY					
Powierzchnia ogólna województwa ^a (stan w dniu 1 I) w ha	941247	941187	31267967	941187	3,0
w tym:					
Użytki rolne	608610	603216	18825006	602490	3,2
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	258857	262047	9599599	262256	2,7
Grunty pod wodami powierzchniowymi	11783	12304	645543	12662	2,0
Grunty zabudowane i zurbanizowane	53381	56224	1589873	56539	3,6
w tym:					
tereny mieszkaniowe	6997	9535	296600	9753	3,3
tereny komunikacyjne	30966	30780	899198	30835	3,4
Użytki ekologiczne	317	402	35338	429	1,2
Nieużytki	3865	4004	478800	3993	0,8
Grunty rolne i leśne wyłączone ^b z produkcji rolniczej i leśnej w ha	64	57	3172	27	0,9
Grunty: rolne	38	36	2678	24	0,9
leśne	26	21	494	3	0,6
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w ha	3281	3115	64343	2888	4,5
Grunty rekultywowane (w ciągu roku) w ha	80	271	2720	92	3,4
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w ha	39	17	1162	45	3,9

a Dane dotyczą powierzchni geodezyjnej obszaru lądowego (łącznie z wodami śródlądowymi). b W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012		
			kraj	województwo	
			ogółem		kraj = 100
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD					
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm³	124,3	121,1	10830,3	122,2	1,1
na cele:					
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych ..	45,3	42,6	7697,1	41,9	0,5
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	28,2	29,6	1102,4	30,7	2,8
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	50,8	48,9	2030,8	49,6	2,4
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych:					
W hm ³	31,5	29,4	1200,5	29,9	2,5
miasta	19,8	17,7	804,8	17,7	2,2
wieś	11,7	11,7	395,7	12,1	3,1
Na 1 mieszkańca w m ³	30,1	29,0	31,2	29,5	94,6
miasta	35,9	33,3	34,5	33,5	97,1
wieś	23,6	24,2	26,1	25,1	96,2
Miasta ogółem (stan w dniu 31 XII)	35	35	908	35	3,9
z ogółem:					
Wypozażone w sieć:					
wodociagową	35	35	906	35	3,9
kanalizacyjną	35	35	906	35	3,9
Obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków:					
mechaniczne	–	–	3	–	–
biologiczne	13	14	400	14	3,5
z podwyższonym usuwaniem biogenów	21	21	500	21	4,2
Nieobsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	1	–	5	–	–
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków^b:					
W % ludności ogółem	57,2	68,1	68,6	68,7	x
w tym w miastach w % ludności miast	92,3	96,1	91,6	95,5	x
Zakłady odprowadzające ścieki	58	62	2021	59	2,9
Posiadające oczyszczalnie ścieków:					
o wystarczającej przepustowości	31	25	771	25	3,2
o niewystarczającej przepustowości	2	3	77	4	5,2
Bez oczyszczalni ścieków odprowadzające ścieki do:					
wód powierzchniowych	7	5	154	5	3,2
kanalizacji miejskiej	18	29	1019	25	2,5
Ścieki przemysłowe i komunalne^c odprowadzone do wód lub do ziemi w hm³	82,0	104,4	9113,9	88,9	1,0
Wody chłodnicze	2,6	2,4	6914,6	2,2	0,0
Ścieki wymagające oczyszczania	79,4	101,9	2199,3	86,8	3,9
oczyszczane	76,7	87,3	2055,2	78,4	3,8
mechanicznie	45,5	53,8	573,9	44,0	7,7
chemicznie ^d	0,3	0,3	104,5	0,3	0,3
biologicznie	7,0	6,2	330,6	6,1	1,8
z podwyższonym usuwaniem biogenów	23,9	27,0	1046,2	28,0	2,7
nieoczyszczane	2,7	14,6	144,1	8,4	5,8
odprowadzone:					
bezpośrednio z zakładów przemysłowych	1,6	14,6	116,1	8,4	7,2
siecią kanalizacyjną	1,1	–	28,0	–	–

a Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci. b Na podstawie szacunków. c Od 2010 r. dane nie porównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. d Dotyczy ścieków przemysłowych.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012		
			kraj	województwo	
			ogółem		kraj = 100
ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA					
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ogółem (stan w dniu 31 XII)	94	88	1764	88	5,0
z ogółem:					
Wypozażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					
pyłowych	49	52	1181	53	4,5
gazowych	3	6	261	7	2,7
Nieposiadające wyników pomiarów:					
emisji: pyłów	36	38	509	36	7,1
gazów	38	39	448	35	7,8
imisji	83	82	1602	82	5,1
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:					
Pyłowych	3,8	2,5	52,4	2,1	4,1
w tym: pyły ze spalania paliw	2,8	1,3	36,9	1,2	3,4
pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	0,4	0,7	2,4	0,4	18,1
Gazowych	13272,9	13966,7	216513,7	12593,1	5,8
w tym: dwutlenek siarki	12,3	12,0	468,5	10,8	2,3
tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	20,9	21,2	316,4	19,7	6,2
tlenek węgla	17,3	29,2	334,3	26,2	7,8
dwutlenek węgla	13221,1	13901,6	214887,1	12532,7	5,8
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t:					
Pyłowe	997,6	1929,1	19263,8	2088,0	10,8
Gazowe (bez dwutlenku węgla)	85,1	148,2	2296,7	132,3	5,8
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %:					
Pyłowych	99,6	99,9	99,7	99,9	x
Gazowych (bez dwutlenku węgla)	62,2	69,5	58,5	68,7	x
Zwiększenie (+) lub zmniejszenie (-) zanieczyszczeń^a w tys. t:					
Pyłowych	-0,6	-0,2	-5,1	-0,3	x
Gazowych (bez dwutlenku węgla)	-0,9	-1,1	-38,3	-4,8	x
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ					
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					
W hektarach	248052,8	249511,1	9163787,0	249762,1	2,7
W % powierzchni geograficznej ^b	26,4	26,5	29,3	26,5	x
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^c (stan w dniu 31 XII):					
W hektarach	255463,0	256263,4	10149479,1	256272,3	2,5
W % powierzchni województwa	27,1	27,2	32,5	27,2	x
Na 1 mieszkańca w m ²	2439	2527	2634	2537	96,3
Rezerваты przyrody (stan w dniu 31 XII):					
w hektarach	801,6	895,1	165531,7	928,1	0,6
w % powierzchni województwa	0,1	0,1	0,5	0,1	x
W tym ścisłe ^d :					
w hektarach	5,9	—	5036,4	—	—
w % powierzchni rezerwatów ogółem	0,7	—	3,0	—	—

a W warunkach porównywalnych z rokiem poprzednim, tj. dla tych samych zakładów i rodzajów zanieczyszczeń obliczonych według tych samych metod. b Lesistość. c Od 2005 r. łącznie z tą częścią sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. d Rezerваты, w których ochrona ścisła dotyczy całości obiektu.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012		
			kraj	województwo	
			ogółem		
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ (dok.)					
Parki krajobrazowe^a (stan w dniu 31 XII):					
Liczba obiektów	3	3	122	3	2,5
W hektarach	62590,5	62590,5	2607045,8	62590,5	2,4
W % powierzchni województwa	6,7	6,7	8,3	6,7	x
Obszary chronionego krajobrazu (stan w dniu 31 XII):					
Liczba obiektów	8	9	385	9	2,3
W hektarach	191421,1	192039,1	7078148,8	192039,1	2,7
W % powierzchni województwa	20,3	20,4	22,6	20,4	x
Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	568	647	36316	661	1,8
Lasy ochronne^b (stan w dniu 1 I):					
W hektarach	148891	148165	3480627	166519	4,8
W % powierzchni lasów województwa	60,0	59,4	38,0	66,7	x
Powierzchnia lasów objęta zabiegami pielęgnacyjnymi^c:					
W hektarach	12338	11667	321043	12110	3,8
W % powierzchni lasów województwa	5,0	4,7	3,5	4,8	x
Pozyskanie drewna w dam³ (grubizna)	951,7	1304,1	34978,0	1216,4	3,5
Ważniejsze zwierzęta chronione (stan w dniu 31 XII) w szt.:					
Bobry	90	340	88974	340	0,4
Ważniejsze zwierzęta łowne (stan w dniu 10 III)^{de} w tys. szt.:					
Daniele	0,5	1,4	27,2	2,1	7,6
Jelenie	6,3	8,9	203,0	10,7	5,3
Sarny	27,7	33,5	829,0	35,4	4,3
Dziki	7,5	11,0	255,8	10,3	4,0
Zające	6,5	7,3	601,7	8,2	1,4
Bażanty	9,4	12,0	457,0	12,8	2,8
Zadrzewienia w tys. szt.:					
Sadzenie: drzew	34,9	58,6	1803,4	70,9	3,9
krzewów	20,0	24,8	1740,8	15,1	0,9
ODPADY					
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:					
Wytworzone (w ciągu roku)	1643,0	971,4	123123,5	950,8	0,8
poddane odzyskowi	1487,5	805,4	89008,5	763,7	0,9
unieszkodliwione	102,8	54,5	31495,0	43,2	0,1
w tym składowane ^f	96,4	54,2	26997,5	40,7	0,2
magazynowane czasowo	52,7	111,5	2620,0	143,9	5,5
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^g ; stan w końcu roku)	23481,8	22140,5	1649615,0	21985,6	1,3
Powierzchnia terenów składowania odpadów w ha:					
Niezekultywowana (stan w końcu roku)	234,1	217,6	8556,8	217,6	2,5
Zzekultywowana (w ciągu roku)	1,5	–	104,5	–	–
Odpady komunalne^d zebrane (w ciągu roku) w tys. t	254,6	256,8	9580,9	247,0	2,6

a Bez otuliny. b W zarządzie Lasów Państwowych. c Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. d Dane szacunkowe. e W 2005 r. dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierząt zarządzanych przez Lasy Państwowe. f Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych i innych. g Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012		
			kraj	województwo	
			ogółem		kraj = 100
EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA					
Nakłady na środki trwałe służące (ceny bieżące):					
Ochronie środowiska:					
w tysiącach złotych	202927,0	315314,9	10127805,8	337731,8	3,3
w tym:					
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	36071,0	50110,3	2319520,8	62315,7	2,7
gospodarka ściekowa i ochrona wód	142067,3	214979,8	5656731,4	227347,9	4,0
gospodarka odpadami	16153,8	25573,8	761981,9	21534,3	2,8
ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	1012,6	4641,7	168220,9	1630,6	1,0
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	96,4	122,6	200553,7	393,9	0,2
zmniejszanie hałasu i wibracji ^a	705,9	805,0	513762,3	9142,5	1,8
w % nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej	7,6	6,7	4,3	7,8	x
udział w Produkcie Krajowym Brutto w %	0,9	1,0	0,6	.	x
na 1 mieszkańca w zł	193	310	263	334	127,0
Gospodarce wodnej:					
w tysiącach złotych	37990,3	106203,7	2787915,5	128989,7	4,6
w tym:					
ujęcia i doprowadzenia wody	9966,2	22665,5	1119584,4	26128,0	2,3
zbiorniki i stopnie wodne	796,5	25766,9	394516,3	46346,7	11,7
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich	19603,6	38796,9	265788,2	33150,3	12,5
obwałowania przeciwpowodziowe	2108,5	10429,3	564320,2	15779,5	2,8
w % nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej	1,4	2,3	1,2	3,0	x
udział w Produkcie Krajowym Brutto w %	0,2	0,3	0,2	.	x
na 1 mieszkańca w zł	36	105	72	127	176,4
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania inwestycji:					
Ochrona środowiska:					
przepustowość oczyszczalni ścieków w m ³ /dobę:					
mechanicznych	2100	12	17221	100	0,6
biologicznych ^b	2500	234	37012	3080	8,3
sieć kanalizacyjna odprowadzająca w km:					
ścieki	183,5	366,7	7055,7	314,4	4,5
wody (ścieki) opadowe	6,7	9,8	715,3	16,6	2,3
zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń w t/rok:					
do redukcji zanieczyszczeń:					
pyłowych	658	70105	162435	158495	97,6
gazowych	1036	—	35552	—	—
unieszkodliwiania odpadów	65000	—	1906830	117072	6,1
w tym poprzez składowanie	65000	—	794025	—	—
gospodarczego wykorzystania odpadów	61807	—	15937	14579	91,5
rekultywacja terenów składowania odpadów w ha	—	3,7	101,5	3,2	3,2
Gospodarka wodna:					
wydajność ujęć wodnych w m ³ /dobę	63	—	70503	1463	2,1
sieć wodociągowa ^c w km	96,6	51,6	4028,3	64,4	1,6
pojemność zbiorników wodnych w dam ³	—	1583	510,3	—	—
regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich w km	41,3	18,7	384,5	9,8	2,5
obwałowania przeciwpowodziowe w km	7,6	0,6	305,3	3,3	1,1

a Z wyłączeniem ochrony miejsc pracy. b Bez komór fermentacyjnych. c Łącznie z siecią wodociagową realizowaną na terenie wsi.

II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Dolno- śląskie	Kujaw- sko-po- morskie	Lubel- skie	Lubu- skie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie	Opol- skie
Ludność ^a w tys.	38533,3	2914,4	2096,4	2165,7	1023,3	2524,7	3354,1	5301,8	1010,2
Powierzchnia ogółem ^b (stan w dniu 1 I) w tys. ha	31268,0	1994,7	1797,1	2512,2	1398,8	1821,9	1518,3	3555,8	941,2
w tym w %:									
użytki rolne	60,0	59,7	65,2	70,2	40,5	70,8	61,0	68,0	63,9
grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione ...	30,8	31,3	24,4	24,1	51,3	22,0	30,5	24,2	27,9
grunty zabudowane i zur- banizowane	5,2	6,9	4,8	3,7	4,5	5,4	5,9	5,4	6,1
Grunty zdewastowane i zde- gradowane wymagające rekultywacji i zagospoda- rowania ^a w ha	64343	8076	4518	3127	1627	4790	1886	4073	2888
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych ^a w hm ³	17436,0	793,2	1470,1	1207,5	823,2	1466,1	640,0	2156,7	495,6
Powierzchnia zmeliorowa- nych użytków rolnych ^a w tys. ha	6406,9	443,0	462,7	317,9	176,1	473,5	203,3	777,1	248,5
Oczyszczalnie ścieków ^a	4284	303	197	348	136	249	313	419	100
w tym przemysłowe	1093	79	53	69	30	69	75	123	30
Emisja zanieczyszczeń powietrza ^c w tys. t:									
pyłowych	52,4	4,0	3,9	2,1	1,2	3,5	3,9	4,6	2,1
gazowych (bez dwutlenku węglą)	1626,6	76,5	57,6	32,6	24,1	162,6	118,9	153,0	60,4
Powierzchnia o szczegó- lnych walorach przyrodni- czych prawnie chroniona ^{ad} w tys. ha	10149,5	371,0	571,2	570,2	543,4	359,7	790,8	1055,5	256,3
na 1 mieszkańca w m ²	2634	1273	2725	2633	5310	1425	2358	1991	2537
w % powierzchni ogółem	32,5	18,6	31,8	22,7	38,8	19,7	52,1	29,7	27,2
w tym:									
rezerваты przyrody	165,5	10,5	9,5	11,9	3,9	7,4	3,3	18,1	0,9
parki krajobrazowe ^{ef}	2528,6	195,4	223,5	233,2	76,4	95,4	175,7	168,7	61,7
obszary chronionego kraj- obrazu ^f	6992,1	138,6	329,7	299,2	436,0	243,3	572,3	822,6	189,6
użytki ekologiczne	52,2	5,2	5,4	6,9	3,3	1,6	1,2	1,8	0,7
Odpady ^g wytworzone w ciągu roku w mln t	123,1	34,5	2,3	6,3	0,9	8,1	6,8	6,0	1,0
w tym w % wytworzonych:									
poddane odzyskowi	72,3	68,3	86,5	63,7	95,5	16,3	90,2	58,1	80,3
unieszkodliwione	25,6	29,0	5,7	35,6	4,4	82,4	6,0	38,6	4,5
Odpady dotychczas składo- wane (nagromadzone) ^{ghi} w mln t	1649,6	613,2	17,4	22,6	2,7	71,0	115,3	43,5	22,0
Powierzchnia terenów składo- wania odpadów niezre- kultywowana ^a w ha	8556,8	2641,6	218,3	136,4	39,9	699,4	756,8	606,5	217,6

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą powierzchni geodezyjnej obszaru lądowego (łącznie z wodami śródlądowymi).
mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. e Bez otuliny. f Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody
h Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych. i Stan w końcu roku.

DZTWIE OPOLSKIM NA TLE INNYCH WOJEWÓDZTW W 2012 R.

Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	WYSZCZEGÓLNIENIE
2130,0	1198,7	2290,1	4615,9	1274,0	1450,7	3462,2	1721,4	 Ludność ^a w tys.
1784,6	2018,7	1831,0	1233,3	1171,1	2417,3	2982,7	2289,2	Powierzchnia ogółem ^b (stan
								 w dniu 1 I) w tys. ha
								w tym w %:
52,9	60,2	50,4	51,3	64,1	54,3	65,0	49,0	 użytki rolne
40,7	31,8	37,6	33,4	29,7	32,8	26,7	37,4	grunty leśne oraz zadrze-
								wione i zakrzewione
4,5	3,7	5,2	12,2	4,6	3,7	5,2	4,3	grunty zabudowane i zur-
								banizowane
1697	2807	3050	4819	3422	4751	9799	3013	Grunty zdewastowane i zde- gradowane wymagające rekultywacji i zagospoda-
507,3	676,7	1438,1	935,5	526,8	1148,3	1636,0	1514,9	rowania ^a w ha
								Zasoby eksploatacyjne wód
								podziemnych ^a w hm ³
220,6	350,6	421,8	199,0	115,7	620,8	971,5	404,9	Powierzchnia zmeliorowa- nych użytków rolnych ^a
293	142	221	386	156	249	424	348	 w tys. ha
64	28	33	178	46	21	97	98	... Oczyszczalnie ścieków ^a
								 w tym przemysłowe
								Emisja zanieczyszczeń powietrza ^c w tys t:
1,7	0,9	2,8	10,6	2,7	1,2	4,6	2,6	 pyłowych
18,0	8,0	33,8	671,9	77,8	9,5	84,4	37,4	gazowych (bez dwutlenku
								węgla)
797,6	646,0	598,2	273,6	755,6	1129,5	948,3	482,6	Powierzchnia o szczegó- lnych walorach przyrodni- czych prawnie chroniona ^{ad}
3745	5389	2612	593	5931	7786	2739	2803	 w tys. ha
44,7	32,0	32,7	22,2	64,5	46,7	31,8	21,1	 na 1 mieszkańca w m ²
								w % powierzchni
								ogółem
								w tym:
11,1	23,8	8,8	4,3	3,8	31,3	4,1	12,9	 rezerваты przyrody
272,8	83,5	155,1	227,0	126,5	139,4	178,0	116,1	 parki krajobrazowe ^{ef}
462,9	444,2	390,4	37,0	617,0	932,2	753,0	324,3	obszary chronionego kraj-
3,9	2,2	4,1	0,8	0,5	5,3	2,8	6,5	obrazu ^f
								 użytki ekologiczne
1,4	1,5	2,9	37,1	2,3	0,8	6,0	5,3	Odpady ^g wytworzone
								w ciągu roku w mln t
								w tym w % wytworzonych:
91,8	94,9	91,2	91,3	81,7	93,5	53,9	34,4	 poddane odzyskowi
3,4	2,3	4,6	7,9	17,2	2,6	44,7	63,9	 unieszkodliwione
								Odpady dotychczas skła- dowane (nagromadzo-
0,1	2,4	3,8	548,8	13,4	1,2	54,2	118,1	ne) ^{ghl} w mln t
29,6	29,6	123,6	1688,9	138,7	7,5	619,2	603,2	Powierzchnia terenów skła- dowania odpadów nie-
								zrekultywowana ⁱ w ha

c Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. d Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. g Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

DZIAŁ I WARUNKI NATURALNE

Uwagi metodyczne

W dziale przedstawiono podstawową charakterystykę kartograficzno-topograficzną oraz wybrane elementy hydrograficzne i meteorologiczne, które w ogólnym zarysie obrazują warunki naturalne na obszarze województwa opolskiego.

Stacje Hydrologiczno-Meteorologiczne (synoptyczne) prowadzą obserwacje i pomiary elementów meteorologicznych co godzinę, natomiast do obliczeń średnich dobowych i ekstremalnych korzysta się z ośmiu obserwacji na dobę.

Posterunki meteorologiczne prowadzą obserwacje podstawowych elementów meteorologicznych cztery razy na dobę.

Średnie roczne temperatury powietrza zostały wyznaczone na podstawie średnich dobowych wartości liczonych z ośmiu obserwacji na stacjach synoptycznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW).

Roczne sumy opadu atmosferycznego zostały obliczone na podstawie sum dobowych w oparciu o wybrane stacje i posterunki IMGW, które wskazują przestrzenne zróżnicowanie przebiegu sum opadu atmosferycznego na określonym obszarze.

Recypient – rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ.

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina	W stopniach i minutach	W km
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:			
na północ (szerokość geograficzna północna)	Namysłów	51°12'	x
na południe (szerokość geograficzna północna)	Branice	49°58'	x
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Paczków	16°55'	x
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Rudniki	18°42'	x
Rozciągłość:			
z południa na północ	x	1°14'	135
z zachodu na wschód	x	1°47'	126

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu – Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych	W odsetkach
Powierzchnia w km ²	9412	x
Długość granic w km	760	100,0
z Czechami	208	27,4
z województwami:		
dolnośląskim	200	26,3
wielkopolskim	50	6,5
łódzkim	62	8,2
śląskim	240	31,6

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Komendy Głównej Straży Granicznej.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m
Najwyżej położony punkt – Biskupia Kopa	Głucholazy	889*
Najwyżej położona miejscowość – Podlesie	Głucholazy	450
Najniżej położona miejscowość – Błota	Lubsza	130

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu – Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

TABL. 4. DANE METEOROLOGICZNE

WYSZCZEGÓLNIENIE		Temperatury powietrza w °C			Opady atmosferyczne w mm	Średnia prędkość wiatru w m/s	Usłonecznienie ^a w h	Średnie zachmurzenie w oknach ^b
		średnie	skrajne					
			maksimum	minimum				
Stacja Hydrologiczno – – Meteorologiczna w Opolu	2005	9,0	35,6	–15,8	583,2	2,7	5,4	5,2
	2011	9,7	33,1	–16,1	442,2	2,4	5,6	5,1
	2012	9,5	36,0	–22,7	504,0	2,5	5,4	5,3

a Średnie dzienne. b Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, oddział we Wrocławiu.

TABL. 5. DANE METEOROLOGICZNE WEDŁUG MIESIĘCY

OKRESY	Średnie temperatury powietrza w °C			Opady atmosferyczne w mm			Usłonecznienie ^a w h		
	2005	2011	2012	2005	2011	2012	2005	2011	2012
I–XII	9,0	9,7	9,5	583,2	442,2	504,0	5,4	5,6	5,4
I	1,0	–0,1	0,1	47,5	27,5	56,5	1,7	0,8	1,5
II	–2,5	–2,0	–5,3	51,0	10,7	35,2	2,5	3,2	2,9
III	1,4	4,5	5,6	12,7	36,5	16,6	4,6	5,8	5,0
IV	9,7	11,1	10,0	28,0	24,1	22,9	7,2	6,2	7,3
V	14,0	14,4	15,6	75,3	41,9	39,8	8,9	10,0	9,9
VI	16,8	18,8	17,9	38,4	29,3	50,6	9,2	8,4	8,0
VII	19,6	17,9	20,6	101,2	142,2	46,9	7,8	5,9	8,1
VIII	17,4	19,5	19,7	52,1	48,5	59,8	7,3	8,6	8,1
IX	15,4	15,7	14,9	28,5	18,3	53,8	7,7	7,1	6,0
X	10,4	9,5	9,2	5,8	29,3	62,7	5,1	4,5	4,6
XI	3,3	4,0	6,5	41,2	0,0	34,8	2,2	4,4	2,0
XII	0,0	2,8	–1,0	101,5	33,9	24,4	0,8	1,6	1,5

a Średnie dzienne.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, oddział we Wrocławiu.

TABL. 6. **WIĘKSZE RZEKI W 2012 R.**

RZEKI	Recypient	Długość w km	
		w kraju	w tym na terenie województwa
Odra	Zalew Szczeciński	742*	145*
Nysa Kłodzka	Odra	194*	104*
Ścinawa Niemodlińska	Nysa Kłodzka	59	59
Biała Głuchowska	Nysa Kłodzka*	24	24
Stobrawa	Odra	80	80
Budkowiczanka	Stobrawa	57	57
Brynica	Budkowiczanka	45	45
Mała Panew	Odra	129	74
Chrzastawa	Mała Panew	52	52
Prószkowski Potok	Odra	42	42
Stradunia	Odra	38	38
Osobłoga	Odra	34	34
Psina	Odra	53	30
Troja	Psina	36	30
Cisek	Odra	27	27
Smortawa	Odra	39	27
Widawa	Odra	109	26
Kłodnica	Odra	79	23
Krzywula	Odra	22	22
Bierawka	Odra	58	19
Opawa	Odra	23	23
Oława	Odra	99	3
Krynka	Oława	36	12
Prosna	Warta	227	43

Ź r ó d ł o: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

TABL. 7. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE W 2012 R.**

ZBIORNIKI WODNE	Rzeka	Powiat	Rok uruchomienia	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm ³	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km ²	Wysokość piętrzenia w m
Otmuchów	Nysa Kłodzka	Nyski	1933	130,5	20,6	18,4
Nysa	Nysa Kłodzka	Nyski	1972	124,7*	20,7	13,3
Turawa	Mała Panew	Opolski	1948	106,2	20,8	13,6
Zalew Paczkowski Kozielnio	Nysa Kłodzka	Nyski / Ząbkowicki	2002	16,4	3,5	8,0
Zalew Paczkowski Topola	Nysa Kłodzka	Nyski / Ząbkowicki	2002	26,5	3,5	7,8

Ź r ó d ł o: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

DZIAŁ II WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI GLEBY

Uwagi metodyczne

Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454). Przez władanie rozumie się stan z ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej.

Ewidencja gruntów z 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454) wprowadziła różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji „grunty zabudowane i zurbanizowane”), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji „wody śródlądowe stojące”) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję). Dane według wymienionej ewidencji o:

- **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, komórki, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz z terenami przyległymi do stawów i z nimi związane, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami, do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcję urządzeń melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej,
- **gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych** dotyczą:
 - **lasów**, do których zalicza się grunty określone jako „las” w ustawie z dnia 28 IX 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59),
 - **gruntów zadrzewionych i zakrzewionych**, do których zalicza się grunty porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze od 0,1000 ha, a także: śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów, tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych, grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym i krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu, przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych, jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami naturalnie lub sztucznie w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów, wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami, zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów, skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, niewyposażone w urządzenia i budowle dla rekreacji i wypoczynku,
- **gruntach pod wodami** dotyczą:
 - **gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi**, do których zalicza się grunty pod wodami płynącymi w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach, o przepływach stałych lub okresowych oraz źródła, z których cieki biorą początek, a także grunty pod wodami

znajdującymi się w jeziorach i zbiornikach sztucznych, z których cieki wypływają lub do których wpływają,

- **gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi**, do których zalicza się grunty pod wodami w jeziorach i zbiornikach innych niż wcześniej określone,
- **gruntach zabudowanych i zurbanizowanych** dotyczą:
 - **terenów mieszkaniowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe,
 - **terenów przemysłowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe, bazy transportowe i remontowe itp.,
 - **innych terenów zabudowanych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp., czynne cmentarze, grzebowniska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nie ujęte w poz. dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych),
 - **zurbanizowanych terenów niezabudowanych**, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej,
 - **terenów rekreacyjno-wypoczynkowych**, do których zalicza się nie zajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcje rozrywkowe: lunaparki, wesołe miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej nie zaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
 - **terenów komunikacyjnych**, do których zalicza się grunty zajęte pod:
 - drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz do obiektów użyteczności publicznej; place postojowe i manewrowe przy dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczych, portach morskich i rzecznych, i innych oraz ogólnodostępne dojazdy do ramp wyładowniczych i placów składowych,
 - tereny kolejowe,
 - inne tereny komunikacyjne obejmujące: porty lotnicze i inne budowle oraz urządzenia służące komunikacji lotniczej, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty, budowle i urządzenia górskich kolei linowych, torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską, urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe, wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego,

- **użytków kopalnych**, do których zalicza się grunty zajęte przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin,
- **użytkach ekologicznych** dotyczą prawnie chronionych pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologiczne określa się na podstawie rozporządzenia właściwego wojewody lub uchwały właściwej rady gminy, podjętych na podstawie przepisów o ochronie przyrody,
- **nieużytkach** obejmują:
 - niezakwalifikowane do użytków ekologicznych: bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty), piaski (piaski ruchome, plaże nieurządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy), naturalne utwory fizjograficzne, takie jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska,
 - nieprzeznaczone do rekultywacji wyrobiska po wydobywaniu kopalin,
- **terenach różnych** dotyczą wszystkich pozostałych gruntów, których nie można zaliczyć do innych użytków, takich jak: grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty, takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojсковых, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI najniższą. Grunty orne oraz pastwiska zaliczone do klasy VI, oznaczone symbolami: orne – RZ i pastwiska – PsZ, są to grunty, które ze względu na niską jakość zostały uznane w toku gleboznawczej klasyfikacji gruntów za nieprzydatne do uprawy i przeznaczone do zalesienia.

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późniejszymi zmianami).

Ochrona gruntów rolnych i leśnych w myśl wyżej wymienionej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych.

Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych niezwiązanego ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych.

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. chroni grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych.

Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej. Zostały one zaewidencjonowane w oparciu o kryteria i zasady określone w odpowiednich ustawach o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Erozja gleb to proces niszczenia (zmywania, żłobienia, wywiewania) wierzchniej warstwy gleby wywołany siłą wiatru i płynącej wody. Erozję gleb przyspiesza działalność gospodarcza człowieka: nadmierny wyrąb lasów, niszczenie szaty roślinnej, nieprawidłowa uprawa gruntów i dobór roślin uprawnych, odwadnianie bagien itp. W zależności od bezpośredniego czynnika sprawczego wyróżnia się erozję: wietrzną (eoliczną), wodną, wodnogravitacyjną (ruchy masowe) oraz uprawową. Masowo występuje erozja wietrzna, wodna powierzchniowa oraz wąwózowa.

Erozja wietrzna (eoliczna) polega na wywiewaniu odspojonych części gruntu, a następnie ich przemieszczaniu, sortowaniu i osadzaniu.

Zagrożenie gleb erozją wietrzną ocenia się przy pomocy 3-stopniowej skali, uwzględniając rzeźbę terenu, pokrycie powierzchni roślinnością (lesistość) oraz rodzaj gleby. Najbardziej narażone na erozję wietrzną są piaski luźne drobnoziarniste i utwory murszowe, na których silne zagrożenie występuje już nawet w terenie płaskim o lesistości wynoszącej 25%.

Erozja wodna polega na zmywaniu i wymywaniu części gleby. W przypadku, gdy niewielki spływ wody po zboczu powoduje jedynie rozbryzgi i splukiwanie odspojonych frakcji gleby ma miejsce **erozja wodna powierzchniowa**, natomiast gdy przy silnym spływie wody powstają rozmywy o głębokości ponad 2 m, mówimy o **erozji wąwózowej**.

Zagrożenie gleb erozją wodną powierzchniową (skala 3-stopniowa) ustala się w oparciu o rodzaje gleb oraz ekspozycję (nachylenie) terenu. Erozji wodnej w pierwszej kolejności ulegają lessy, utwory lessowe oraz gleby pyłowe i piaski luźne. Przy **erozji wąwózowej** kryterium wyróżniania poszczególnych stopni zagrożenia (5 stopni) stanowi gęstość sieci wąwozów wyrażona w km na km²; w pierwszym stopniu zagrożenia (erozja słaba) gęstość wąwozów wynosi od 0,01 do 0,1 km/km², w drugim (erozja umiarkowana) od 0,1 do 0,5, w trzecim (erozja średnia) od 0,5 do 1,0, w czwartym (erozja silna) od 1,0 do 2,0 i w stopniu piątym (erozja bardzo silna) powyżej 2,0 km/km².

TABL. 1(8). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013		
	w ha			w odsetkach	przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2012 r.
POWIERZCHNIA OGÓLNA^a	941187	941187	941187	100,0	-
Użytki rolne	603216	602490	601706	63,9	-784
Grunty orne	491663	491518	491416	52,2	-102
Sady	3446	3397	3363	0,4	-34
Łąki trwałe	68248	67885	67663	7,2	-222
Pastwiska trwałe	18282	18183	18112	1,9	-71
Grunty rolne zabudowane	13136	13037	12796	1,4	-241
Grunty: pod stawami	4081	4145	4233	0,4	+88
pod rowami	4360	4325	4123	0,4	-202
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	262047	262256	262454	27,9	+198
Lasy	258246	258399	258570	27,5	+171
Grunty zadrzewione i zakrzewione	3801	3857	3884	0,4	+27
Grunty pod wodami powierzchniowymi	12304	12662	12876	1,4	+214
płynącymi	11520	11627	11826	1,3	+199
stojącymi	784	1035	1050	0,1	+15
Grunty zabudowane i zurbanizowane	56224	56539	56971	6,1	+432
Tereny: mieszkaniowe	9535	9753	10098	1,1	+345
przemysłowe	4819	4837	4847	0,5	+10
Inne tereny zabudowane	3139	3249	3424	0,4	+175
Zurbanizowane tereny niezabudowane	2280	2311	2313	0,2	+2
Tereny: rekreacji i wypoczynku	3513	3485	3458	0,4	-27
komunikacyjne	30780	30835	30841	3,3	+6
drogi	26717	26774	26795	2,8	+21
tereny kolejowe	3791	3784	3784	0,4	-
inne ^b	272	277	262	0,0	-15
Użytki kopalne	2158	2069	1990	0,2	-79
Użytki ekologiczne	402	429	429	0,0	-
Nie użytki	4004	3993	3963	0,4	-30
Tereny różne^c	2990	2818	2788	0,3	-30

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). b Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp.; patrz uwagi metodyczne. c Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 2(9). **STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem ^a	Użytki rolne				Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrze- wione	Grunty pod wodami
		razem	w tym				
			grunty orne	sady	łąki i pas- twiska trwałe		
	w ha						
WOJEWÓDZTWO 2011	941187	603216	491663	3446	86530	262047	12304
2012	941187	602490	491518	3397	86068	262256	12662
2013	941187	601706	491416	3363	85775	262454	12876
Podregion nyski	427148	303614	255807	1358	36031	89629	7048
powiaty:							
Brzeski	87596	62340	53742	222	6396	17630	1080
Kluczborski	85191	54442	44570	166	8003	26351	250
Namysłowski	74818	49502	38319	149	8101	21444	309
Nyski	122388	90624	78240	629	9254	17308	5183
Prudnicki	57155	46706	40936	192	4277	6896	226
Podregion opolski	514039	298092	235609	2005	49744	172825	5828
powiaty:							
Głubczycki	67263	58117	53347	274	3193	4757	106
Kędzierzyńsko-kozielski	62513	39225	33265	473	4219	15794	1124
Krapkowicki	44180	27702	22418	206	4271	11234	687
Oleski	97338	57899	43945	284	11488	35296	286
Opolski	158663	72484	50243	354	18331	73495	3047
Strzelecki	74427	38055	29075	382	7166	31306	240
Miasto na prawach powiatu							
– Opole	9655	4610	3316	32	1076	943	338

(dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty zabudowane i zurbanizowane				Użytki eko-logiczne	Tereny różne ^o	Nieużytki
	tereny			użytki kopalne			
	mieszka-niowe	komuni-kacyjne	pozostałe				
WOJEWÓDZTWO 2011	9535	30780	13751	2158	402	2990	4004
2012	9753	30835	13882	2069	429	2818	3993
2013	10098	30841	14042	1990	429	2788	3963
Podregion nyski	3591	14251	5518	330	150	1468	1549
powiaty:							
Brzeski	797	3068	1531	53	5	530	562
Kluczborski	618	2440	843	24	60	10	153
Namysłowski	351	2193	741	14	48	22	194
Nyski	1380	4488	1866	180	37	807	515
Prudnicki	445	2062	537	59	–	99	125
Podregion opolski	6507	16590	8524	1660	279	1320	2414
powiaty:							
Głubczycki	524	2602	693	43	1	167	253
Kędzierzyńsko-kozielski	988	2468	1826	356	22	431	279
Krapkowicki	812	1622	1218	406	–	113	386
Oleski	393	2478	532	54	19	37	344
Opolski	2037	4244	1924	212	29	422	769
Strzelecki	872	2242	1007	261	202	5	237
Miasto na prawach powiatu							
– Opole	881	934	1324	328	6	145	146

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). b Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 3(10). **GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE^a Z PRODUKCJI ROLNICZEJ I LEŚNEJ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w ha		
O G Ó Ł E M	64	57	27
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW			
Grunty rolne	38	36	24
W tym użytki rolne	32	35	24
klasy bonitacyjne:			
I–III	30	35	24
IV ^b	2	–	–
V–VI oraz VI RZ i PsZ	–	–	–
Grunty leśne	26	21	3
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA			
wylączone:			
Na tereny: osiedlowe	16	12	7
przemysłowe	4	5	1
komunikacyjne	8	1	–
Pod użytki kopalne	30	28	14
Na inne cele	6	11	4

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. ^b Użytki rolne pochodzenia mineralnego i organicznego.

Ź r ó d ł o: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 4(11). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	3281	3115	2888
zdewastowane	2956	2737	2600
zdegradowane	325	378	288
Grunty zrekultywowane (w ciągu roku)	80	271	92
w tym na cele: rolnicze	12	38	27
leśne	34	233	20
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku)	39	17	45
w tym na cele: rolnicze	–	17	25
leśne	–	–	20

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 5(12). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Zdewastowane	Zdegradowane
		w ha		
WOJEWÓDZTWO	2005	3281	2956	325
	2011	3115	2737	378
	2012	2888	2600	288
Podregion nyski		726	686	40
powiaty:				
Brzeski		145	141	4
Kluczborski		69	69	–
Namysłowski		55	52	3
Nyski		378	350	28
Prudnicki		79	74	5
Podregion opolski		2162	1914	248
powiaty:				
Głubczycki		56	–	56
Kędzierzyńsko-kozielski		599	568	31
Krapkowicki		662	629	33
Oleski		23	2	21
Opolski		417	330	87
Strzelecki		139	119	20
Miasto na prawach powiatu – Opole		266	266	–

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

TABL. 6(13). **ZAGROŻENIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH ORAZ GLEB UŻYTKOWANYCH ROLNICZO NIEKORZYSTNYM ODDZIAŁYWANIEM CZYNNIKÓW PRZYRODNICZYCH W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia zagrożona							
	ogółem		według stopnia zagrożenia erozją					
	w km ²	w % powierzchni ogólnej	słaba	średnia	silna	słaba	średnia	silna
			w km ²			w % powierzchni ogólnej		
Zagrożenie gruntów rolnych i leśnych erozją:								
wodną powierzchniową	1160,2	12,3	833,2	317,7	9,3	8,9	3,4	0,1
wąwozową	1097,0	11,7	760,3	336,7	–	8,1	3,6	–
Zagrożenie gleb użytkowanych rolniczo erozją wietrzną	2694	28,6	1286	1408	–	13,7	15,0	–

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa.

TABL. 7(14). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH (w przeliczeniu na czysty składnik)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/2005	2011/2012			
		ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny	
				razem	w tym gospodarstwa indywidualne

W TONACH

Nawozy mineralne lub chemiczne ^a (NPK)	78510	99090	4949	94142	60155
azotowe (N)	41734	57561	2921	54640	34667
fosforowe (P ₂ O ₅)	14124	17944	633	17311	12516
potasowe (K ₂ O)	22652	23586	1395	22191	12972
Nawozy wapniowe ^b (CaO)	112270	36445	1317	35129	11670

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^a (NPK)	141,8	191,1	151,7	193,7	162,4
azotowe (N)	75,4	111,0	89,5	112,4	93,6
fosforowe (P ₂ O ₅)	25,5	34,6	19,4	35,6	33,8
potasowe (K ₂ O)	40,9	45,5	42,8	45,7	35,0
Nawozy wapniowe ^b (CaO)	202,7	70,3	40,4	72,3	31,5

a Łącznie z wieloskładnikowymi. b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

TABL. 8(15). **POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RZYSK I NIEUŻYTKÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Liczba pożarów:			
upraw rolnych, łąk, rzysk	229	123	140
nieużytków	644	690	701
Powierzchnia objęta pożarami w ha:			
upraw rolnych, łąk, rzysk	285	118	108
nieużytków	361	315	384

a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

DZIAŁ III ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto informacje dotyczące: zasobów wodnych i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Przyrost zasobów wód podziemnych jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studziennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „**na cele produkcyjne**” **poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem** – wszystkich jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „**nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych**” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „**eksploatacja sieci wodociągowej**” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna to przewody wodociągowe i kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi jest dostarczana woda lub którymi doprowadzane są ścieki.

Dane o długości **sieci wodociągowej** dotyczą przewodów ulicznych (tzw. sieci rozdzielczej) bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o długości **sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Do **miast wyposażonych w wodociąg** zaliczono te miasta, w których sieć wodociągowa rozdzielcza (uliczna) wynosiła co najmniej 250 m i równocześnie obsługiwała 5 budynków mieszkalnych posiadających co najmniej 25 mieszkań lub 2 źródła uliczne.

Do **miast wyposażonych w kanalizację** zaliczono te miasta, w których sieć kanalizacyjna (uliczna) ogólnospławna i na ścieki gospodarcze wynosiła co najmniej 250 m – od której prowadzi co najmniej 5 przyłączy do budynków mieszkalnych lub do wpustów podwórzowych oraz miasta posiadające sieć na wody opadowe, jeżeli do tej sieci są odprowadzane również ścieki gospodarcze.

Dane o **ludności korzystającej w miastach z wodociągów i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągów przez źródła podwórzowe i uliczne, a z kanalizacji przez wpusty kanalizacyjne.

Ścieki przemysłowe to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Dane o ściekach przemysłowych dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemysłe” obejmującym sekcje „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzanych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodzenia w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczania,
- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych (po procesie produkcyjnym) nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do:
 - jezior oraz ich dopływów nie przekracza $+26^{\circ}\text{C}$ albo naturalnej temperatury wody w przypadku gdy jest ona wyższa niż $+26^{\circ}\text{C}$,
 - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza $+35^{\circ}\text{C}$.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych po oczyszczeniu do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych lub ich neutralizację metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie ścieków, np. oczyszczanie ścieków mechaniczno-chemiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (chemicznego lub biologicznego).

Ścieki bytowe są to ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków.

Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o ściekach komunalnych obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczania**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną. Począwszy od danych za 2010 r. zmieniła się metodologia badania ilości ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną, dlatego dane dotyczące ścieków komunalnych nie są w pełni porównywalne z latami ubiegłymi.

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przysagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie nie pracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych kanalizacją** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbiornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku wyposażenia miasta w kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o klasyfikacji miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decydowała przewaga ilości ścieków oczyszczanych mechanicznie, biologicznie lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

TABL. 1(16). **ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w hm ³		
O G Ó Ł E M	472,1	486,5	495,6
przyrost lub ubytek (–) w stosunku do roku poprzedniego	4,1	1,8	9,1
Z utworów geologicznych:			
czwartorzędowych	205,8	212,0	216,6
trzeciorzędowych	125,9	130,2	132,6
kredowych	16,8	16,8	16,8
starszych	123,6	127,5	129,6

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

TABL. 2(17). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	
	w hm ³			w odsetkach
O G Ó Ł E M	124,3	121,1	122,2	100,0
na cele:				
Produkcyjne ^a (z ujęć własnych).....	45,3	42,6	41,9	34,3
w tym wody: powierzchniowe	29,8	29,9	28,5	23,4
podziemne	11,9	10,0	10,8	8,9
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	28,2	29,6	30,7	25,1
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	50,8	48,9	49,6	40,6
wody: powierzchniowe	4,8	4,2	4,0	3,3
podziemne	46,1	44,7	45,6	37,3

^a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. ^b Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 3(18). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORU ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW**

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Ogółem		Na cele						
			produkcyjne ^a (z ujęć własnych)			nawod- nień w rol- nictwie i leśnic- twie oraz napel- niania i uzupeł- niania stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
			razem	w tym wody			razem	wody	
				powierz- chniowe	pod- ziemne			powierz- chniowe	pod- ziemne
	w hm ³	na 1 km ² w dam ³	w hm ³						
WOJEWÓDZ- 2005 TWO 2011 2012	124,3 121,1 122,2	13,2 12,9 13,0	45,3 42,6 41,9	29,8 29,9 28,5	11,9 10,0 10,8	28,2 29,6 30,7	50,8 48,9 49,6	4,8 4,2 4,0	46,1 44,7 45,6
Podregion nyski .. powiaty:	40,9	9,6	4,5	1,2	3,1	17,3	19,1	3,9	15,2
Brzeski	6,8	7,7	0,3	0,2	0,1	1,8	4,7	0,1	4,6
Kluczborski	8,3	9,8	1,5	0,1	1,4	4,0	2,9	–	2,9
Namysłowski	13,2	17,7	0,4	–	0,4	10,8	2,0	–	2,0
Nyski	9,4	7,6	1,7	0,9	0,6	0,7	7,0	3,9	3,1
Prudnicki	3,2	5,6	0,7	–	0,7	–	2,5	–	2,5
Podregion opolski powiaty:	81,3	15,8	37,4	27,3	7,7	13,4	30,5	0,0	30,4
Głubczycki	2,9	4,3	0,3	–	0,3	0,1	2,5	–	2,5
Kędzierzyńsko- -kozielski	15,1	24,1	9,6	5,1	2,8	0,2	5,3	–	5,3
Krapkowicki	11,4	25,7	9,3	5,7	3,6	–	2,1	–	2,1
Oleski	3,1	3,2	0,0	0,0	0,0	0,3	2,7	–	2,7
Opolski	32,5	20,5	17,3	16,4	0,6	9,2	6,0	–	6,0
Strzelecki	7,7	10,4	0,4	0,2	0,3	3,6	3,7	0,0	3,6
Miasto na prawach powiatu – Opole ...	8,7	89,8	0,5	–	0,1	–	8,2	–	8,2

a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. b Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 4(19). **ZUŻYCIĘ WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	
	w hm ³			w odsetkach
O G Ó Ł E M	110,6	109,5	109,9	100,0
Przemysł	42,1	41,6	40,5	36,8
Rolnictwo i leśnictwo ^a	28,2	29,6	30,7	27,9
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	40,3	38,4	38,7	35,2

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 5(20). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Przemysł	Rolnictwo i leśnictwo ^a	Eksploatacja sieci wodociągowej	Przemysł	Rolnictwo i leśnictwo ^a	Eksploatacja sieci wodociągowej
	w hm ³				w % ogółem		
WOJEWÓDZTWO 2005	110,6	42,1	28,2	40,3	38,1	25,5	36,4
2011	109,5	41,6	29,6	38,4	37,9	27,0	35,0
2012	109,9	40,5	30,7	38,7	36,8	27,9	35,2
Podregion nyski	36,3	4,8	17,3	14,2	13,1	47,7	39,2
powiaty:							
Brzeski	6,1	0,5	1,8	3,8	8,5	29,9	61,6
Kluczborski	7,7	1,5	4,0	2,3	19,1	51,6	29,3
Namysłowski	12,8	0,4	10,8	1,5	3,3	84,8	11,9
Nyski	7,0	1,7	0,7	4,7	23,6	9,5	66,9
Prudnicki	2,7	0,7	–	2,0	25,8	–	74,2
Podregion opolski	73,6	35,7	13,4	24,5	48,5	18,2	33,2
powiaty:							
Głubczycki	2,7	0,3	0,1	2,2	13,0	4,3	82,7
Kędzierzyńsko-kozielski	12,4	8,0	0,2	4,2	64,3	1,6	34,1
Krapkowicki	10,9	8,7	–	2,2	80,1	–	19,9
Oleski	2,4	0,1	0,3	2,0	3,3	11,4	85,3
Opolski	30,7	17,2	9,2	4,3	56,0	29,9	14,0
Strzelecki	6,7	0,4	3,6	2,7	5,8	54,0	40,2
Miasto na prawach powiatu – – Opole	7,8	1,0	–	6,8	12,7	–	87,3

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 6(21). **BILANS GOSPODAROWANIA WODĄ W PRZEMYŚLE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w hm ³		
Przychód wody	48,8	46,1	45,7
Z ujęć własnych	45,3	42,6	41,9
wody: powierzchniowe	29,8	29,9	28,5
podziemne	11,9	10,0	10,8
z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych	3,5	2,7	2,5
Z zakupu od innych jednostek	3,5	3,5	3,8
Rozchód wody	48,8	46,1	45,7
Zużycie na potrzeby zakładów	42,1	41,6	40,5
w tym do produkcji	39,7	39,6	38,2
w tym z sieci wodociągowej	1,1	1,1	0,9
Sprzedaż wody	4,3	4,3	4,6
Straty w sieci	2,4	0,3	0,6

TABL. 7(22). **GOSPODAROWANIE WODĄ W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pobór wód		Zakup wody		Zużycie wody na potrzeby przemysłu	
	podziem- nych	powierz- chniowych	razem	w tym z sieci wo- dociągowej na cele pro- duk- cyjne	razem	na 1 km ²
	w dam ³					
WOJEWÓDZTWO 2005	11933	29807	3520	1107	42076	4
2011	9957	29937	3537	1057	41553	4
2012	10825	28539	3778	885	40471	4
Podregion nyski	3149	1203	377	319	4764	1
powiaty:						
Brzeski	67	206	265	262	520	1
Kluczborski	1359	103	4	3	1466	2
Namysłowski	422	–	1	–	420	1
Nyski	638	894	67	14	1655	1
Prudnicki	663	–	40	40	703	1
Podregion opolski	7676	27336	3401	566	35707	7
powiaty:						
Głubczycki	253	–	93	92	346	1
Kędzierzyńsko-kozielski	2819	5068	2641	18	7996	13
Krapkowicki	3574	5701	25	–	8714	20
Oleski	41	8	31	14	78	–
Opolski	575	16400	71	49	17199	11
Strzelecki	276	159	14	4	392	1
Miasto na prawach powiatu – – Opole	138	–	526	389	982	10

TABL. 8(23). **NAWADNIANE UŻYTKI ROLNE I GRUNTY LEŚNE ORAZ NAPEŁNIANE STAWY RYBNE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Nawadniane użytki rolne i grunty leśne ^a w ha	1339	1532	1878
Napełniane stawy rybne ^b w ha	1809	1785	1820
w tym leśne	1279	1267	1267
Pobór wody ^c w dam ³	29014	30638	31420
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	1174	1077	1231
na 1 ha	0,9	0,7	0,7
do napełniania stawów rybnych	27840	29561	30189
w tym leśnych	16767	17299	17298
na 1 ha	15,4	16,6	16,6

a, b Obiekty o powierzchni co najmniej: a – 20 ha, b – 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 9(24). **MELIORACJE PODSTAWOWE**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Rzeki i kanały w km	2908	2908	2913
w tym rzeki uregulowane	2063	2103	2107
Długość wałów w km	365	368	372
Obszar chroniony wałami w tys. ha	44,5	42,7	43,3
Pojemność użytkowa zbiorników wodnych w dam ³	3695	4991	4891
Stacje pomp odwadniających:			
w sztukach	5	4	4
obszar oddziaływania w tys. ha	6,0	7,1	7,1

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 10(25). **MELIORACJE PODSTAWOWE WYMAGAJĄCE ODBUDOWY
LUB MODERNIZACJI**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Melioracje podstawowe:			
rzeki w km	651	669	658
wały w km	52	81	81
stacje pomp w szt.	3	1	1
Powierzchnia użytków rolnych z urządzeniami wymagającymi odbudowy lub modernizacji w tys. ha	54,4	54,9	54,9
grunty orne	42,1	42,3	42,3
użytki zielone	12,3	12,7	12,7

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 11(26). **EKSPLLOATACJA SIECI WODOCIĄGOWEJ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w dam ³		
Woda pobrana z ujęć ^a	50810,6	48872,1	49579,5
Zakup hurtowy wody	3540,7	3131,9	3732,0
Sprzedaż hurtowa wody	2086,1	2131,1	2277,5
Woda dostarczana odbiorcom (zużycie wody) ogółem	40261,9	38358,7	38694,9
w tym:			
gospodarstwom domowym	31535,3	29404,7	29859,7
na cele produkcyjne	6027,6	6323,0	6389,3
Straty w sieci	8305,6	7925,5	8527,5

^a Pobór wód na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.TABL. 12(27). **SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Sieć wodociągowa rozdzielcza:			
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km	6544,4	6914,0	6939,3
miasta	1394,6	1496,7	1508,4
wieś	5149,8	5417,3	5430,9

TABL. 12(27). **SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Sieć wodociągowa rozdzielcza (dok.):			
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^a (stan w dniu 31 XII) w tys. szt.	152,2	158,5	160,1
miasta	44,2	46,5	47,1
wieś	108,0	112,0	113,0
Miasta obsługiwane przez sieć wodociągową (stan w dniu 31 XII)	35	35	35
Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej:			
w tysiącach	536,9	516,9	514,5
w % ogółu ludności miast	97,4	97,5	97,5
Pobór wody w hm ³	50,8	48,9	49,6
w tym powierzchniowej	4,8	4,2	4,0
Zużycie wody ^b :			
ogółem w hm ³	40,3	38,4	38,7
w tym w gospodarstwach domowych	31,5	29,4	29,9
na 1 mieszkańca miast w m ³	35,9	33,3	33,5
Sieć kanalizacyjna rozdzielcza:			
Długość sieci ^c (stan w dniu 31 XII) w km	2014,4	3320,0	3665,9
miasta	1044,9	1322,9	1364,8
wieś	969,5	1997,1	2301,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^a (stan w dniu 31 XII) w tys. szt.	49,0	80,0	83,3
miasta	31,2	39,9	39,8
wieś	17,8	40,1	43,6
Miasta obsługiwane przez sieć kanalizacyjną (stan w dniu 31 XII)	35	35	35
Ludność w miastach korzystająca z sieci kanalizacyjnej:			
w tysiącach	475,7	465,0	462,5
w % ogółu ludności miast	86,3	87,7	87,6
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w hm ³	27,7	30,0	29,7

a Z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania. b Woda dostarczona odbiorcom przez sieć wodociągową. c Ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze; łącznie z kolektorami.

TABL. 13(28). **MIASTA O DECYDUJĄCYM ZUŻYCIU WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zużycie wody							
	ogółem	w tym na cele						
		przemysłowe ^a				eksploatacji sieci wodociągowej ^b		
		razem	w tym do produkcji		z zakupu	razem	w tym gospodarstwa domowe	na 1 mieszkańca w m ³
			z ujęć własnych zakładu	z sieci wodociągowej				
Kędzierzyn-Koźle	10,7	7,5	7,4	0,0	2,6	3,1	2,0	32,1
Opole	7,8	1,0	0,3	0,4	0,5	6,8	4,6	37,9
Zdzieszowice	7,4	7,1	6,9	–	–	0,3	0,3	26,2

a Poza rolnictwem i leśnictwem. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 14(29). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII					
WOJEWÓDZTWO	6939,3	3665,9	160076	83340	29859,7	29,5
PODREGION NYSKI	2595,6	1205,8	57831	27588	11440,1	28,4
Powiat brzeski	489,0	430,2	11419	7834	2665,0	28,8
<i>Gminy miejskie:</i>						
Brzeg	67,5	60,5	1647	1512	1226,7	32,9
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Grodków	133,6	117,9	3101	1419	538,5	27,2
Lewin Brzeski	80,1	48,8	2158	1008	364,4	26,9
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Lubsza	123,2	75,4	2279	1771	246,4	27,3
Olszanka	38,2	53,0	1067	995	131,9	26,4
Skarbimierz	46,4	74,6	1167	1129	157,1	20,5
Powiat kluczborski	528,9	158,0	9060	4182	1771,0	26,2
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Byczyna	110,3	12,2	1551	501	251,8	26,3
Kluczbork	214,8	97,5	3978	2546	1032,8	27,9
Wolczyn	118,1	25,7	1972	689	353,3	25,1
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Lasowice Wielkie	85,7	22,6	1559	446	133,1	18,9
Powiat namysłowski	436,9	94,3	7579	2461	1381,2	32,1
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Namysłów	186,7	76,8	3868	2130	960,7	37,3
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Domaszowice	57,8	6,0	854	60	93,7	25,1
Pokój	75,5	4,3	1227	134	110,1	20,3
Świerczów	58,4	2,3	770	106	88,7	24,9
Wilków	58,5	4,9	860	31	128,0	27,6
Powiat nyski	794,6	399,2	19232	9331	3804,1	26,8
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Głucholazy	106,5	54,7	2729	1374	571,1	22,8
Korfantów	84,0	6,4	2243	243	195,6	21,1
Nysa	254,4	260,0	5866	5914	1838,6	31,5
Otmuchów	145,9	12,8	2475	376	353,3	25,0
Paczków	70,6	14,6	1917	532	269,6	20,3
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Kamiennik	24,3	1,2	678	13	77,4	21,0
Łambinowice	44,9	19,6	1404	425	237,4	30,1
Pakosławice	28,0	–	701	–	117,8	31,6
Skoroszyce	36,0	29,9	1219	454	143,3	22,3
Powiat prudnicki	346,2	124,1	10541	3780	1818,8	31,7
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Biała	96,6	9,6	2558	325	299,1	27,2
Głogówek	104,9	37,8	3177	1491	507,8	36,9
Prudnik	107,1	76,7	3628	1964	900,8	31,9
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Lubrza	37,6	–	1178	–	111,1	25,4

^a Ogólnospławna i na ścieki gospodarcze; łącznie z kolektorami.

TABL. 14(29). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne	w dam ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII					
PODREGION OPOLSKI	4343,7	2460,1	102245	55752	18419,6	30,2
Powiat głubczycki	369,6	150,3	8950	3689	1556,2	32,4
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Baborów	46,3	23,3	1325	679	172,5	27,5
Głubczyce	160,6	96,9	4231	2568	711,5	30,5
Kietrz	93,4	11,8	2069	223	500,1	43,7
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Branice	69,3	18,3	1325	219	172,1	24,5
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	617,4	428,9	14860	9505	2998,9	30,6
<i>Gminy miejskie:</i>						
Kędzierzyn-Koźle	187,0	190,0	5819	5151	2045,8	32,1
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Bierawa	88,9	79,3	2149	1208	185,4	23,8
Cisek	96,9	6,6	1656	140	145,3	24,4
Pawłowiczki	72,3	55,0	1962	1163	219,3	27,4
Polska Cerekiew	53,9	29,8	1134	480	193,0	44,5
Reńska Wieś	118,4	68,2	2140	1363	210,1	25,5
Powiat krapkowicki	389,2	247,3	11645	5075	1915,4	29,2
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Gogolin	102,8	71,6	2780	1872	353,3	28,3
Krapkowice	98,2	90,9	3571	1565	837,0	35,4
Zdzieszowice	76,4	49,7	2010	1057	399,3	24,4
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Strzeleczyński	62,3	0,6	1925	4	195,3	26,0
Walce	49,5	34,5	1359	577	130,5	23,2
Powiat oleski	800,5	171,4	13610	4994	1684,1	25,5
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Dobrodzień	127,5	8,5	2142	741	223,3	22,1
Gorzów Śląski	112,6	43,2	1435	799	174,2	23,7
Olesno	204,9	31,2	3512	1289	506,6	28,0
Praszka	105,5	55,5	2341	1128	366,4	26,4
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Radłów	66,6	1,6	870	79	122,8	27,5
Rudniki	120,9	31,4	2358	958	220,5	26,5
Zębowice	62,5	—	952	—	70,3	18,5
Powiat opolski	1375,7	843,6	30820	17830	3470,1	26,0
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Niemodlin	126,5	25,7	2279	564	389,8	28,7
Ozimek	136,7	39,4	3268	893	470,5	23,4
Prószków	105,0	122,3	2478	1532	296,0	30,3
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Chrzastowice	77,3	35,7	1856	1088	195,7	29,1
Dąbrowa	89,1	57,4	2530	1615	258,2	27,0
Dobrzeń Wielki	155,9	152,9	3606	3663	362,5	25,1
Komprachcice	86,3	55,8	2998	2027	301,3	27,3

^a Ogólnospławna i na ścieki gospodarcze; łącznie z kolektorami.

TABL. 14(29). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w szt.		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne	w dm ³	na 1 mieszkańca w m ³
	stan w dniu 31 XII					
PODREGION OPOLSKI (dok.)						
Powiat opolski (dok.)						
<i>Gminy wiejskie (dok.):</i>						
Łubniany	111,5	55,0	2407	1248	320,6	33,5
Murów	80,8	19,8	1330	395	100,4	17,9
Popielów	124,4	49,8	2351	1498	189,2	23,0
Tarnów Opolski	109,1	35,6	2332	803	258,8	26,6
Tułowice	32,0	34,2	800	768	122,0	23,2
Turawa	141,1	160,0	2585	1736	205,1	21,3
Powiat strzelecki	504,6	334,0	14201	7127	2186,7	28,5
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Kolonowskie	56,5	59,3	1403	1287	133,9	22,2
Leśnica	76,9	45,8	1929	842	209,6	25,9
Strzelce Opolskie	166,8	75,9	4539	1564	1028,1	32,5
Ujazd	50,3	66,5	1384	1134	147,7	23,5
Zawadzkie	30,9	32,7	1726	830	295,0	24,6
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Izbicko	54,9	29,5	1345	603	202,0	37,5
Jemielnica	68,3	24,3	1875	867	170,4	23,7
Miasto na prawach powiatu – – Opole	286,7	284,6	8159	7532	4608,2	37,7

a Ogólnospławna i na ścieki gospodarcze; łącznie z kolektorami.

TABL. 15(30). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	2005	2011	2012
	w hm ³			w odsetkach		
O G Ó Ł E M	82,0	104,4	88,9	100,0	100,0	100,0
odprowadzone:						
bezpośrednio z zakładów ^b	54,3	74,4	59,2	66,2	71,3	66,6
w tym wody chłodnicze	2,6	2,4	2,2	3,2	2,3	2,4
siecią kanalizacyjną	27,7	30,0	29,7	33,8	28,7	33,4
W tym ścieki wymagające oczyszczania	79,4	101,9	86,8	96,8	97,7	97,6
oczyszczane	76,7	87,3	78,4	93,5	83,7	88,2
mechanicznie	45,5	53,8	44,0	55,5	51,5	49,5
chemicznie ^c	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
biologicznie	7,0	6,2	6,1	8,5	6,0	6,9
z podwyższonym usuwaniem biogenów ...	23,9	27,0	28,0	29,1	25,9	31,5
nieoczyszczane	2,7	14,6	8,4	3,3	14,0	9,4
odprowadzone:						
bezpośrednio z zakładów przemysłowych	1,6	14,6	8,4	2,0	14,0	9,4
siecią kanalizacyjną	1,1	–	–	1,3	–	–

a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. b Łącznie z wodami chłodniczymi, wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. c Dotyczy ścieków przemysłowych.

TABL. 16(31). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych	44	28	30
w tym:			
Mechaniczne	20	10	11
przepustowość projektowa w dam ³ /dobę	828,5	607,7	607,7
Biologiczne	16	12	13
przepustowość projektowa w dam ³ /dobę	16,0	22,6	22,6
ścieki oczyszczane w dam ³ /dobę	7,0	7,7	7,8
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	5	3	3
przepustowość projektowa w dam ³ /dobę	61,5	24,3	24,3
ścieki oczyszczane w dam ³ /dobę	15,2	15,0	13,6
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a	61	69	70
Mechaniczne	1	2	4
przepustowość projektowa w dam ³ /dobę	0,1	0,1	1,7
Biologiczne	41	43	42
przepustowość projektowa w dam ³ /dobę	52,8	45,8	44,9
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	19	24	24
przepustowość projektowa w dam ³ /dobę	163,1	194,4	196,7

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej.

TABL. 17(32). **MIASTA O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚCIEKAMI W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi						
	ogółem	oczyszczane				nieoczyszczane	
		razem	w tym			razem	w tym odprowa- dzone siecią kanalizacji miejskiej
			mechani- cznie	biolo- gicznie	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów		
	w dam ³						
Strzelce Opolskie	8133	967	–	–	967	7166	–
Kędzierzyn-Koźle	7868	7868	3692	970	3206	–	–
Opole	7064	6861	451	4	6406	203	–
Zdzieszowice	2721	2721	–	–	2721	–	–
Nysa	2059	2059	14	–	2045	–	–
Brzeg	1911	1911	243	–	1668	–	–
Krapkowice	1261	1261	–	8	1253	–	–

TABL. 18(33). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	2005	2011	2012
	w dam ³			w odsetkach		
OGÓŁEM^a	56325	79984	63471	100,0	100,0	100,0
odprowadzone:						
bezpośrednio do wód lub do ziemi	54277	74372	59214	96,4	93,0	93,3
w tym wody chłodnicze	2578	2437	2151	4,6	3,0	3,4
siecią kanalizacyjną	2048	5612	4257	3,6	7,0	6,7
W tym ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	51699	71935	57063	91,8	89,9	89,9
oczyszczane	50073	57329	48710	88,9	71,7	76,7
mechanicznie	45478	53751	43519	80,7	67,2	68,6
chemicznie	271	283	266	0,5	0,4	0,4
biologicznie	1560	993	1560	2,8	1,2	2,5
z podwyższonym usuwaniem biogenów	2764	2302	3365	4,9	2,9	5,3
nieoczyszczane	1626	14606	8353	2,9	18,3	13,2

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

TABL. 19(34). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi				
	ogółem	bezpośrednio do wód lub do ziemi		siecią kanalizacyjną	razem	oczyszczane			nie-oczyszczane
		razem	w tym wody chłodnicze			razem	w tym		
							mechaniczne	biologiczne	
w dam ³									
WOJEWÓDZTWO	63471	59214	2151	4257	57063	48710	43519	1560	8353
PODREGION NYSKI	2925	1883	352	1042	1531	1110	269	675	421
Powiat brzeski	484	250	–	234	250	243	243	–	7
Gminy miejskie:									
Brzeg	441	243	–	198	243	243	243	–	–
Gminy miejsko-wiejskie:									
Grodków	43	7	–	36	7	–	–	–	7
Lewin Brzeski	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie:									
Lubsza	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Olszanka	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Skarbimierz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Powiat kluczborski	764	743	343	21	400	400	–	400	–
Gminy miejsko-wiejskie:									
Byczyna	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kluczbork	19	–	–	19	–	–	–	–	–
Wołczyn	745	743	343	2	400	400	–	400	–
Gminy wiejskie:									
Lasowice Wielkie	–	–	–	–	–	–	–	–	–

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

TABL. 19(34). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN
W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowa- dzone bezpośrednio do wód lub do ziemi				
	ogółem	bezpośrednio do wód lub do ziemi		siecią kanali- zacyjną	razem	oczyszczane			nie- oczy- szcza- ne
		razem	w tym wody chłod- nicze			razem	w tym		
							mecha- nicznie	biolo- gicznie	
w dam ³									
PODREGION NYSKI (dok.)									
Powiat namysłowski	174	–	–	174	–	–	–	–	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>									
Namysłów	172	–	–	172	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Domaszowice	2	–	–	2	–	–	–	–	–
Pokój	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Świerczów	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Wilków	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Powiat nyski	1258	645	9	613	636	222	26	30	414
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>									
Głucholazy	761	423	9	338	414	–	–	–	414
Korfantów	35	7	–	28	7	7	7	–	–
Nysa	419	180	–	239	180	180	14	–	–
Otmuchów	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Paczków	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Kamiennik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Łambinowice	43	35	–	8	35	35	5	30	–
Pakosławice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Skoroszyce	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Powiat prudnicki	245	245	–	–	245	245	–	245	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>									
Biała	245	245	–	–	245	245	–	245	–
Głogówek	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Prudnik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Lubrza	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PODREGION OPOLSKI	60546	57331	1799	3215	55532	47600	43250	885	7932
Powiat głubczycki	155	–	–	155	–	–	–	–	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>									
Baborów	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Głubczyce	155	–	–	155	–	–	–	–	–
Kietrz	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Branice	–	–	–	–	–	–	–	–	–

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

TABL. 19(34). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN
W 2010 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowa- dzone bezpośrednio do wód lub do ziemi				
	ogółem	bezpośrednio do wód lub do ziemi		siecią kanali- zacyjną	razem	oczyszczane			nie- oczy- szcza- ne
		razem	w tym wody chłod- nicze			razem	w tym		
							mecha- nicznie	biolo- gicznie	
	w dan ³								
PODREGION OPOLSKI (cd.)									
Powiat kędzierzyńsko- -kozielski	15089	15077	181	12	14896	14896	13202	505	–
<i>Gminy miejskie:</i>									
Kędzierzyn-Koźle	4889	4881	–	8	4881	4881	3692	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Bierawa	9517	9517	–	–	9517	9517	9510	7	–
Cisek	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Pawłowiczki	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Polska Cerekiew	683	679	181	4	498	498	–	498	–
Reńska Wieś	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Powiat krapkowicki	5797	3627	1588	2170	2039	2032	14	8	7
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>									
Gogolin	1602	14	–	1588	14	14	14	–	–
Krapkowice	585	8	–	577	8	8	–	8	–
Zdzieszowice	3598	3598	1588	–	2010	2010	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Strzeleczy	12	7	–	5	7	–	–	–	7
Walce	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Powiat oleski	181	170	–	11	170	165	159	3	5
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>									
Dobrodzień	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gorzów Śląski	5	5	–	–	5	5	5	–	–
Olesno	19	19	–	–	19	14	8	3	5
Praszka	157	146	–	11	146	146	146	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Radłów	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Rudniki	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Zębowice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Powiat opolski	30485	30302	20	183	30282	29784	29424	97	498
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>									
Niemodlin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ozimek	159	80	–	79	80	79	79	–	1
Prószków	497	497	–	–	497	–	–	–	497
<i>Gminy wiejskie:</i>									
Chrzastowice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dąbrowa	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dobrzeń Wielki	6585	6515	–	70	6515	6515	6155	97	–
Komprachcice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Łubniany	22	20	20	2	–	–	–	–	–
Murów	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Popielów	–	–	–	–	–	–	–	–	–

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

TABL. 19(34). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN
W 2012 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi				
	ogółem	bezpośrednio do wód lub do ziemi		siecią kanalizacyjną	razem	oczyszczane			nie-oczyszczane
		razem	w tym wody chłodnicze			razem	w tym		
							mechaniczne	biologiczne	
	w dam ³								
PODREGION OPOLSKI (dok.)									
Powiat opolski (dok.)									
Gminy wiejskie (dok.):									
Tarnów Opolski	23222	23190	—	32	23190	23190	23190	—	—
Tułowice	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Powiat strzelecki	7655	7487	—	168	7487	268	—	268	7219
Gminy miejsko-wiejskie:									
Kolonowskie	177	177	—	—	177	177	—	177	—
Leśnica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Strzelce Opolskie	7334	7166	—	168	7166	—	—	—	7166
Ujazd	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zawadzkie	144	144	—	—	144	91	—	91	53
Gminy wiejskie:									
Izbicko	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jemielnica	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Miasto na prawach powiatu – Opole	1184	668	10	516	658	455	451	4	203

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

TABL. 20(35). ŚCIEKI ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ^a OCZYSZCZANE
I NIEOCZYSZCZANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
O G Ó Ł E M w dam³	27732	29994	29702
Oczyszczane ^b	26612	29994	29702
mechanicznie	39	28	495
biologicznie	5467	5252	4544
z podwyższonym usuwaniem biogenów	21106	24714	24663
Nieoczyszczane	1120	–	–
w % ogółem:			
oczyszczane	96,0	100,0	100,0
mechanicznie	0,1	0,1	1,7
biologicznie	19,7	17,5	15,3
z podwyższonym usuwaniem biogenów	76,1	82,4	83,0
nieoczyszczane	4,0	–	–

^a Od 2010 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę metodologii badania ścieków komunalnych. ^b Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczonymi przez oczyszczalnię przemysłowe.

TABL. 21(36). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ogółem	Ścieki oczyszczane ^a			
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
		w dm ³			
WOJEWÓDZTWO	29702	29702	495	4544	24663
PODREGION NYSKI	10721	10721	–	2193	8528
Powiat brzeski	3006	3006	–	276	2730
<i>Gminy miejskie:</i>					
Brzeg	1668	1668	–	–	1668
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Grodków	383	383	–	–	383
Lewin Brzeski	268	268	–	219	49
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lubsza	177	177	–	22	155
Olzanka	121	121	–	35	86
Skarbimierz	389	389	–	–	389
Powiat kluczborski	1342	1342	–	303	1039
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Byczyna	121	121	–	121	–
Kluczbork	1036	1036	–	–	1036
Wołczyn	161	161	–	161	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lasowice Wielkie	24	24	–	21	3
Powiat namysłowski	1016	1016	–	33	983
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Namysłów	959	959	–	–	959
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Domaszowice	12	12	–	8	4
Pokój	25	25	–	25	–
Świerczów	13	13	–	–	13
Wilków	7	7	–	–	7
Powiat nyski	4176	4176	–	400	3776
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Głucholazy	1192	1192	–	–	1192
Korfantów	62	62	–	62	–
Nysa	2400	2400	–	–	2400
Otmuchów	197	197	–	13	184
Paczków	191	191	–	191	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Kamiennik	12	12	–	12	–
Łambinowice	58	58	–	58	–
Pakosławice	–	–	–	–	–
Skoroszyce	64	64	–	64	–
Powiat prudnicki	1181	1181	–	1181	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Biała	56	56	–	56	–
Głogówek	250	250	–	250	–
Prudnik	875	875	–	875	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lubrza	–	–	–	–	–

^a Bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczonymi przez oczyszczalnie przemysłowe.

TABL. 21(36). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ogółem	Ścieki oczyszczane ^a			
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
		w dam ³			
PODREGION OPOLSKI	18981	18981	495	2351	16135
Powiat głubczycki	1165	1165	–	385	780
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Baborów	157	157	–	157	–
Głubczyce	792	792	–	19	773
Kietrz	124	124	–	124	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Branice	92	92	–	85	7
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	3469	3469	–	1103	2366
<i>Gminy miejskie:</i>					
Kędzierzyn-Koźle	2987	2987	–	970	2017
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Bierawa	138	138	–	–	138
Cisek	3	3	–	–	3
Pawłowiczki	132	132	–	–	132
Polska Cerekiew	100	100	–	100	–
Reńska Wieś	109	109	–	33	76
Powiat krapkowicki	2412	2412	–	2	2410
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Gogolin	282	282	–	–	282
Krapkowice	1331	1331	–	–	1331
Zdzieszowice	749	749	–	–	749
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Strzeleczy	2	2	–	2	–
Walce	48	48	–	–	48
Powiat oleski	893	893	17	139	737
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Dobrodzień	116	116	17	99	–
Gorzów Śląski	83	83	–	–	83
Olesno	355	355	–	–	355
Praszka	242	242	–	–	242
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Radłów	17	17	–	17	–
Rudniki	80	80	–	23	57
Zębowice	–	–	–	–	–
Powiat opolski	2762	2762	478	406	1878
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Niemodlin	206	206	–	27	179
Ozimek	416	416	8	–	408
Prószków	240	240	–	164	76

^a Bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczonymi przez oczyszczalnie przemysłowe.

TABL. 21(36). **ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ogółem	Ścieki oczyszczane ^a			
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
		w dam ³			
PODREGION OPOLSKI (dok.)					
Powiat opolski (dok.)					
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Chrzastowice	146	146	–	–	146
Dąbrowa	154	154	–	–	154
Dobrzeń Wielki	634	634	470	–	164
Komprachcice	170	170	–	–	170
Łubniany	97	97	–	–	97
Murów	77	77	–	–	77
Popielów	82	82	–	–	82
Tarnów Opolski	171	171	–	–	171
Tułowice	215	215	–	215	–
Turawa	154	154	–	–	154
Powiat strzelecki	1874	1874	–	316	1558
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Kolonowskie	185	185	–	185	–
Leśnica	216	216	–	–	216
Strzelce Opolskie	999	999	–	–	999
Ujazd	131	131	–	131	–
Zawadzkie	229	229	–	–	229
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Izbicko	45	45	–	–	45
Jemielnica	69	69	–	–	69
Miasto na prawach powiatu – – Opole	6406	6406	–	–	6406

^a Bez ścieków opadowych i dowiezionych oraz bez wód infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczonymi przez oczyszczalnie przemysłowe.

TABL. 22(37). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW^a WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W % ludności ogółem	Z ogółem z oczyszczalni		
			mechanicznych	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
WOJEWÓDZTWO 2005	599290	57,2	2000	156410	440880
2011	690020	68,1	2005	129251	558764
2012	694033	68,7	9807	120831	563395
PODREGION NYSKI	264076	65,7	–	73392	190684
Powiat brzeski	77310	83,7	–	9863	67447
<i>Gminy miejskie:</i>					
Brzeg	37261	100,0	–	–	37261
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Grodków	12646	63,8	–	–	12646
Lewin Brzeski	9170	67,5	–	7370	1800

^a Na podstawie szacunków.

TABL. 22(37). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW^a**
WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W % ludności ogółem	Z ogółem z oczyszczalni		
			mechanicz- nych	biologicznych	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów
PODREGION NYSKI (dok.)					
Powiat brzeski (dok.)					
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lubsza	6523	72,4	–	803	5720
Olszanka	4510	90,1	–	1690	2820
Skarbimierz	7200	94,1	–	–	7200
Powiat kluczborski	41698	61,7	–	12398	29300
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Byczyna	3697	38,8	–	3697	–
Kluczbork	28300	76,6	–	–	28300
Wołczyn	7751	55,0	–	7751	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lasowice Wielkie	1950	27,8	–	950	1000
Powiat namysłowski	20639	48,0	–	1178	19461
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Namysłów	18454	71,8	–	–	18454
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Domaszowice	696	18,7	–	430	266
Pokój	748	13,8	–	748	–
Świerczów	456	12,9	–	–	456
Wilków	285	6,2	–	–	285
Powiat nyski	89533	63,2	–	15057	74476
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Głucholazy	13580	54,3	–	–	13580
Korfantów	1805	19,5	–	1805	–
Nysa	56518	96,8	–	–	56518
Otmuchów	4898	34,8	–	520	4378
Paczków	7701	58,3	–	7701	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Kamiennik	310	8,4	–	310	–
Łambinowice	1328	16,9	–	1328	–
Pakosławice	–	–	–	–	–
Skoroszyce	3393	52,9	–	3393	–
Powiat prudnicki	34896	60,9	–	34896	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Biała	1500	13,7	–	1500	–
Głogówek	7725	56,3	–	7725	–
Prudnik	25671	91,1	–	25671	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Lubrza	–	–	–	–	–
PODREGION OPOLSKI	429957	70,7	9807	47439	372711
Powiat głubczycki	24981	52,2	–	9327	15654
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Baborów	3640	58,0	–	3640	–
Głubczyce	15984	68,7	–	546	15438
Kietrz	2940	25,8	–	2940	–
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Branice	2417	34,7	–	2201	216

^a Na podstawie szacunków.

TABL. 22(37). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW^a**
WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W % ludności ogółem	Z ogółem z oczyszczalni		
			mechanicz- nych	biologicznych	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów
PODREGION OPOLSKI (cd.)					
Powiat kędzierzyńsko- -kozielski	78827	80,5	–	10790	68037
<i>Gminy miejskie:</i>					
Kędzierzyn-Koźle	60189	94,6	–	7000	53189
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Bierawa	5578	71,4	–	–	5578
Cisek	280	4,7	–	–	280
Pawłowiczki	4990	62,7	–	–	4990
Polska Cerekiew	2600	60,3	–	2600	–
Reńska Wieś	5190	63,0	–	1190	4000
Powiat krapkowicki	43274	66,2	–	150	43124
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Gogolin	9261	74,7	–	–	9261
Krapkowice	20500	87,1	–	–	20500
Zdzieszowice	11719	71,9	–	–	11719
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Strzeleczy	150	2,0	–	150	–
Walce	1644	29,2	–	–	1644
Powiat oleski	32161	48,8	805	4664	26692
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Dobrodzień	4045	40,2	805	3240	–
Gorzów Śląski	4180	57,2	–	–	4180
Olesno	9350	51,7	–	–	9350
Praszka	10612	76,5	–	–	10612
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Radłów	800	18,0	–	800	–
Rudniki	3174	38,3	–	624	2550
Zębowice	–	–	–	–	–
Powiat opolski	77882	58,4	9002	10528	58352
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Niemodlin	3600	26,6	–	1000	2600
Ozimek	11990	59,7	1	–	11989
Prószków	7250	74,1	–	4280	2970
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Chrzastowice	3920	58,1	–	–	3920
Dąbrowa	5670	59,2	–	–	5670
Dobrzeń Wielki	13460	93,2	9001	–	4459
Komprachcice	5854	52,7	–	–	5854
Łubniany	3502	36,5	–	–	3502
Murów	1250	22,4	–	–	1250
Popielów	3700	45,1	–	–	3700
Tarnów Opolski	5504	56,8	–	–	5504
Tułowice	5248	99,4	–	5248	–
Turawa	6934	71,8	–	–	6934

^a Na podstawie szacunków.

TABL. 22(37). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW^a WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W % ludności ogółem	Z ogółem z oczyszczalni		
			mechanicz- nych	biologicznych	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów
PODREGION OPOLSKI (dok.)					
Powiat strzelecki	51378	67,1	–	11980	39398
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>					
Kolonowskie	5820	96,4	–	5820	–
Leśnica	4993	62,0	–	–	4993
Strzelce Opolskie	19750	62,7	–	–	19750
Ujazd	6160	98,1	–	6160	–
Zawadzkie	8705	72,5	–	–	8705
<i>Gminy wiejskie:</i>					
Izbicko	2700	49,8	–	–	2700
Jemielnica	3250	45,0	–	–	3250
Miasto na prawach powiatu – – Opole	121454	99,9	–	–	121454

^a Na podstawie szacunków.TABL. 23(38). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH^a WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Typ oczyszczalni			Przepustowość oczyszczalni			Ścieki oczysz- czane ^b w dam ³
	mecha- niczny	biolo- giczny	z pod- wyższo- nym usu- waniem biogenów	mecha- nicznych	biolo- gicznych	z pod- wyższo- nym usu- waniem biogenów	
WOJEWÓDZTWO 2005	1	41	19	60	52782	163076	36497
2011	2	43	24	135	45763	194400	43544
2012	4	42	24	1735	44870	196695	40755
Podregion nyski	–	22	5	–	33005	68500	16346
powiaty:							
Brzeski	–	4	2	–	2171	22000	4616
Kluczborski	–	4	1	–	3075	10000	2080
Namysłowski	–	2	1	–	275	8500	1537
Nyski	–	9	1	–	5534	28000	6548
Prudnicki	–	3	–	–	21950	–	1565
Podregion opolski	4	20	19	1735	11865	128195	24409
powiaty:							
Głubczycki	–	10	1	–	5076	6915	1566
Kędzierzyńsko-kozielski	–	2	3	–	504	20600	3619
Krapkowicki	–	1	2	–	37	22350	1694
Oleski	1	2	4	60	1868	5250	1653
Opolski	3	3	6	1675	3230	10580	2756
Strzelecki	–	2	2	–	1150	17500	2838
Miasto na prawach powiatu – – Opole	–	–	1	–	–	45000	10283

^a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Łącznie ze ściekami opadowymi i dowiezionymi do oczyszczalni oraz wodami infiltracyjnymi, bez ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach przemysłowych.

DZIAŁ IV ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Uwagi metodyczne

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary, strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu jego ochronę przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Dotyczy to w szczególności charakterystyki stanu wyposażenia i efektów eksploatacji zainstalowanych w zakładach urządzeń do ochrony powietrza.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalanania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych czy stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona albo na drodze pomiarów, albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń charakterystyczne dla procesów technologicznych.

Dane o **emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza** dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Informacje o źródłach i wielkości emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami). Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników badań. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują całkowitej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji (60 – 70%).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych przez dany zakład do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: pyły ze spalania paliw,

cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzy i pozostałe.

Dane dotyczące pyłów pozostałych obejmują pyły pozostałe ujęte pod pozycją 54 Załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217) oraz szczególnie niebezpieczne zanieczyszczenia pyłowe takie jak chrom, rtęć, ołów, kadm i inne ujęte imiennie w w/w akcie prawnym.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: dwutlenek siarki, tlenki azotu (wyrażone w dwutlenku azotu – NO_2), tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych oraz dwutlenku siarki określana jest zazwyczaj metodami pomiarowymi, a w przypadku braku urządzeń pomiarowych dokonuje się oszacowania wielkości emisji. Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych. Prezentowany w publikacji **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia wielkości emisji CO_2** , ze względu na to, że wielkość emisji CO_2 charakteryzuje się dużymi wartościami bezwzględnymi. Jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i w miarę stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Mając na uwadze niepełną porównywalność danych o emisji zanieczyszczeń między kolejnymi latami, wynikającą m.in. z niewielkich zmian zbiorowości badanych zakładów, zastępowania metod szacunkowych pomiarami, obejmowania przez zakłady kontrolą nowych rodzajów zanieczyszczeń, zmiany w stanach emisji scharakteryzowano odrębnym wskaźnikiem „**saldo: wzrost (+), zmniejszenie (-)**” określonym w warunkach porównywalnych, tj. dla tych samych zakładów i zanieczyszczeń obliczonych według tych samych metod. Uwzględnia on zatem rzeczywiste zmiany w wielkościach emisji spowodowane oddaniem do użytku inwestycji ochrony powietrza, wykonaniem remontów lub modernizacji urządzeń i instalacji oczyszczających, zmianami wielkości produkcji i procesów technologicznych, zmianami ilości i jakości zużytego paliwa i innymi czynnikami.

Dane dotyczące **emisji metali ciężkich** zostały oszacowane w oparciu o wskaźniki emisji i dane o wielkości produkcji i zużyciu materiałów według poszczególnych rodzajów działalności, zgodnie z systematyką SNAP97 oraz NFR.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz przez zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Źródła zanieczyszczeń są obowiązane prawnie do stosowania metod, technologii i środków technicznych chroniących powietrze przed zanieczyszczeniem.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej

ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

Dane o **emitorach** na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza przedstawiają ilość oraz udział emitorów w ogólnej emisji zorganizowanej z podziałem według ich wysokości.

TABL. 1(39). **ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ**
Stan w dniu 31 XII

	2005	2011	2012	2005	2011	2012	2005	2011	2012
WYSZCZEGÓLNIENIE	zakłady emitujące zanieczyszczenia								
	pyłowe			gazowe					
				bez dwutlenku węgla			z dwutlenkiem węgla		
OGÓŁEM	78	67	68	89	80	82	93	87	87
Emisja zanieczyszczeń w t/r:									
25 i mniej	53	49	49	41	36	38	8	6	5
26 – 100	17	10	12	17	17	17	3	3	3
101– 500	6	8	7	21	16	17	15	15	11
501– 1000	2	–	–	4	4	3	7	8	11
1001– 2000	–	–	–	2	2	1	7	9	10
2001– 5000	–	–	–	1	1	2	12	12	9
5001–10000	–	–	–	2	1	1	10	9	11
10001–20000	–	–	–	1	3	3	5	6	8
20001–50000	–	–	–	–	–	–	13	7	8
50001 i więcej	–	–	–	–	–	–	13	12	11

TABL. 2(40). **ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń		Nieposiadające				
				wyników pomiarów				określonej emisji dopuszczalnej
		pyłowych	gazowych	emisji		imisji		
				pyłów	gazów	pyłów	gazów	
WOJEWÓDZTWO	88	53	7	36	35	83	82	26
Podregion nyski	34	20	2	16	16	33	33	14
powiaty:								
Brzeski	10	7	1	5	5	10	10	5
Kluczborski	9	6	–	3	4	8	8	3
Namysłowski	4	2	–	1	1	4	4	1
Nyski	7	3	1	4	3	7	7	2
Prudnicki	4	2	–	3	3	4	4	3
Podregion opolski	54	33	5	20	19	50	49	12
powiaty:								
Głubczycki	3	2	–	2	2	2	2	2
Kędzierzyńsko-kozielski	12	4	3	3	3	9	8	–
Krapkowicki	9	5	1	3	3	9	9	3
Oleski	7	4	–	2	2	7	7	–
Opolski	11	8	1	5	5	11	11	4
Strzelecki	4	3	–	1	1	4	4	–
Miasto na prawach powiatu – Opole	8	7	–	4	3	8	8	3

TABL. 3(41). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w t		
Emisja zanieczyszczeń pyłowych:			
Ogółem	3821	2463	2137
w tym:			
ze spalania paliw	2753	1276	1245
cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	398	678	430
krzemowe	36	11	10
nawozów sztucznych	281	205	190
węglowo-grafitowe, sadza	45	25	23
Na 1 km ² powierzchni ogólnej	0,4	0,3	0,2
Emisja zanieczyszczeń gazowych:			
Ogółem	13272882	13966727	12593052
w tym:			
dwutlenek siarki	12290	12000	10783
tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	20894	21158	19658
tlenek węgla	17343	29202	26199
dwutlenek węgla	13221088	13901625	12532711
Na 1 km ² powierzchni ogólnej	1410,3	1483,9	1338,0
w tym:			
dwutlenek siarki	1,3	1,3	1,1
tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	2,2	2,2	2,1
tlenek węgla	1,8	3,1	2,8
dwutlenek węgla	1404,7	1477,0	1331,6

TABL. 4(42). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJU SUBSTANCJI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w t		
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	8	28	26
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	86	130	101
Amoniak	427	546	558
Benzen	9	5	3
Dwutlenek siarki	12290	12000	10783
Dwutlenek węgla	13221088	13901625	12532711
Ketony i ich pochodne	21	14	7
Metan	17	797	2166

TABL. 4(42). **EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJU SUBSTANCJI (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w t		
Pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	398	678	430
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki)	36	11	10
Pyły nawozów sztucznych	281	205	190
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	45	25	23
Pyły ze spalania paliw	2753	1276	1245
Pyły pozostałe	307	268	239
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	20894	21158	19658
Tlenek węgla	17343	29202	26199
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^a	415	137	188
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	141	48	42
Pozostałe wyżej niewymienione	144	954	594

a Z wyjątkiem wymienionych w innych grupach.

TABL. 5(43). **EMISJA METALI CIĘŻKICH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w kg		
Arsen	5	3	240
Chrom	38	87	184
Cyna	509	97	124
Cynk	32	224	602
Kadm	39	23	18
Kobalt	1	7	11
Mangan	12	114	111
Nikiel	5	52	184
Ołów	106	150	195
Rtęć	2	55	261

TABL. 6(44). **ZMIANY^a EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	wzrost (+) lub zmniejszenie (-) w t/r		
Zanieczyszczenia pyłowe	-578	-226	-326
w tym:			
Pyły ze spalania paliw	-572	-411	-31
Pyły cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	-40	+167	-248
Zanieczyszczenia gazowe	-449022	+230293	-1373675
w tym:			
Dwutlenek węgla	-448121	+231355	-1368914
Dwutlenek siarki	-216	-423	-1217

a W stosunku do stanu na koniec roku poprzedniego w warunkach porównywalnych, tj. dla tych samych zakładów i rodzajów zanieczyszczeń obliczonych według tych samych metod.

TABL. 7(45). **EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Liczba emitorów ogółem	2051	1981	2045
o wysokości:			
Do 50 m	1979	1797	1961
51–99	53	66	65
Od 100 m	19	118	19
Emisja zanieczyszczeń w tys. t/r:			
pyłowych z emitorów o wysokości:			
Do 50 m	1,5	1,3	1,3
51–99	0,9	0,5	0,4
Od 100 m	1,4	0,5	0,4
gazowych z emitorów o wysokości:			
Do 50 m	1571,2	1351,5	1325,9
51–99	1669,9	1933,0	1737,9
Od 100 m	10030,0	10679,0	9524,7

TABL. 8(46). **WYPOSAŻENIE ZAKŁADÓW W PODSTAWOWE URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**
Stan w dniu 31 XII

URZĄDZENIA		Ogółem		Urządzenia o skuteczności					
				niskiej		średniej		wysokiej	
		w szt.	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w szt.	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w szt.	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w szt.	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h
Cyklony	2005	190	3326	28	200	58	694	104	2432
	2011	235	4150	101	983	60	1395	74	1772
	2012	227	4020	95	868	60	1324	72	1828
Multicyklony	2005	26	631	3	9	14	259	9	363
	2011	38	773	22	229	6	5	10	539
	2012	40	745	25	173	4	14	11	558
Filtry tkaninowe	2005	239	5289	11	198	28	2157	200	2934
	2011	316	6994	29	352	35	314	252	6328
	2012	349	8352	16	103	33	299	300	7950
Elektrofiltry	2005	22	8592	–	–	–	–	22	8592
	2011	29	8251	4	10	–	–	25	8241
	2012	19	8125	–	–	–	–	19	8125
Urządzenia mokre	2005	98	9801	52	1761	24	269	22	7771
	2011	74	11916	39	837	22	3256	13	7823
	2012	62	11805	28	633	20	3264	14	7908

TABL. 9(47). **ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG STOPNIA REDUKCJI WYTWORZONYCH ZANIECZYSZCZEŃ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Zakłady emitujące zanieczyszczenia pyłowe ogółem	78	67	68
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	49	52	53
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń w %	99,6	99,9	99,9
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń	29	15	15
Nieposiadające wyników pomiarów emisji	36	38	36
Zakłady emitujące zanieczyszczenia gazowe ogółem	93	87	82
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	3	6	7
Stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń ^a w %	62,2	69,5	68,7
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń	90	81	75
Nieposiadające wyników pomiarów emisji	38	39	35

a Bez dwutlenku węgla.

TABL. 10(48). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA^a WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym					
				dwu-tlenku siarki	tlenków azotu ^b	tlenku węgla	dwu-tlenku węgla		
	w tys. t							pyło-wych	gazo-wych ^c
WOJEWÓDZTWO	2,1	1,2	12593,1	10,8	19,7	26,2	12532,7	99,9	68,7
Podregion nyski	0,5	0,4	299,9	1,1	0,4	0,7	297,4	81,6	5,0
powiaty:									
Brzeski	0,1	0,1	109,6	0,5	0,1	0,2	108,7	80,8	0,2
Kluczborski	0,1	0,1	54,9	0,1	0,1	0,1	54,6	82,9	–
Namysłowski	0,1	0,1	25,4	0,1	0,0	0,1	25,2	84,2	–
Nyski	0,2	0,2	87,6	0,3	0,1	0,2	86,8	77,8	14,4
Prudnicki	0,0	0,0	22,3	0,1	0,0	0,1	22,1	87,3	–
Podregion opolski	1,7	0,8	12293,1	9,6	19,3	25,5	12235,3	99,9	69,5
powiaty:									
Głubczycki	0,2	0,2	10,7	0,1	0,1	0,3	10,2	75,1	–
Kędzierzyńsko-kozielski	0,4	0,2	1331,4	2,3	1,8	3,1	1323,3	99,5	11,3
Krapkowicki	0,4	0,1	3751,1	2,1	6,4	16,9	3725,4	100,0	77,5
Oleski	0,0	0,0	22,8	0,0	0,0	0,2	22,5	57,0	–
Opolski	0,5	0,2	6594,5	4,3	10,1	3,5	6576,6	99,9	70,4
Strzelecki	0,0	0,0	44,3	0,1	0,1	0,0	44,0	89,1	–
Miasto na prawach powiatu – Opole	0,2	0,2	538,4	0,7	0,8	1,5	533,2	99,8	–

a Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. b W przeliczeniu na NO₂. c Bez dwutlenku węgla.

DZIAŁ V OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto statystyczną charakterystykę zagadnień dotyczących obszarów i obiektów objętych ochroną prawną, stanu zasobów leśnych oraz zagrożeń środowiska leśnego, a także terenów zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej.

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach; zadrzewień.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Ochrona częściowa oznacza ochronę gatunków roślin, zwierząt i grzybów dopuszczającą możliwość redukcji liczebności populacji oraz pozyskiwania osobników tych gatunków lub ich części.

Otulina to strefa ochronna granicząca z formą ochrony przyrody i wyznaczona indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Formami ochrony przyrody są:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Uznanie obszaru za rezerwat następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

W zestawieniach tabelarycznych przyjęto klasyfikację rezerwatów zgodnie z dotychczas stosowanym ich podziałem na 9 typów, opracowanym przez Z. Czubińskiego.

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie Europejska Sieć Ekologiczna, utworzona w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Podstawą prawną utworzenia sieci obszarów Natura 2000 są dwa akty prawne: Dyrektywa Rady 79/409/EWG z 2 IV 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasia) oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 V 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową). Przewidują one stworzenie systemu obszarów połączonych korytarzami ekologicznymi, czyli fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę puli genetycznej gatunków. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego). Jej tworzenie jest obowiązkiem każdego kraju członkowskiego UE, a wybór sposobu ochrony poszczególnych elementów sieci pozostawia się danemu państwu.

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Drugim jej celem jest ochrona różnorodności biologicznej jako czynnika niezbędnego i wspierającego działalność człowieka.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- **obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)** to obszary wyznaczane, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w granicach których mają one korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.
- **specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)** to obszary wyznaczane, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.
- **obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW)** to projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Unii Europejskiej, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody. Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Stanowiskami dokumentacyjnymi są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Ustanowienie stanowiska dokumentacyjnego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Zespołami przyrodniczo–krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Ustanowienie zespołu przyrodniczo–krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Tereny zieleni to tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, a także zieleń towarzyszącą ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy) oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) towarzyszące obiektom architektonicznym oraz tworzyć kompozycje zieleni miejskiej o charakterze parkowym, z elementami nasadzeń drzew i krzewów.

Przez **zieleń uliczną** rozumie się pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Do **powierzchni gruntów leśnych, w rozumieniu ustawy o lasach** (Dz. U. z 1991 r. Nr 101, poz. 444 z późniejszymi zmianami), zalicza się grunty:

- 1) o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji lub stanowiące rezerваты przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków. Są one definiowane określeniem „**powierzchnia lasów**”;
- 2) związane z gospodarką leśną, zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybko rosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (np. plantacje choinek, poletka łowieckie),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zręby, halizny, płazowiny),
- przewidziane do objęcia ochroną prawną (np. śródlęgowe oczka wodne, hale, połoniny),
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione (np. zalewiska i zapadliska na obszarze szkód górniczych).

Zręby są to grunty leśne pozbawione drzewostanu w okresie ostatnich 2 lat.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 2 lata oraz uprawy i młodniki I klasy wieku o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty leśne pokryte drzewostanem II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie (z wyjątkiem klasy odnowienia i do odnowienia).

Przestoje są to drzewa od II klasy wieku wzwyż na gruntach leśnych niezalesionych i w uprawach nie zaliczane do składu gatunkowego oraz drzewa powyżej II klasy wieku rozmieszczone pojedynczo lub grupami w drzewostanach i przeznaczone do usunięcia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszłorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu, w których co najmniej 50% powierzchni (w przypadku rębni złożonych – 30%) zostało odnowione naturalnie lub sztucznie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych ze względu na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszłorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Grubizna jest to drewno okrągłe wielkowymiarowe i średniowymiarowe. Drewno wielkowymiarowe jest to drewno o średnicy górnej od 14 cm (bez kory) mierzone w pojedynczych sztukach. Drewno średniowymiarowe jest to drewno o średnicy (mierzonej bez kory): górnej od 5 cm wzwyż i dolnej do 24 cm – mierzone w pojedynczych sztukach, w sztukach grupowo i stosach. Drewno małowymiarowe (drobnica) to drewno okrągłe o średnicy dolnej do 5 cm (bez kory) mierzone w sztukach grupowo lub w stosach.

Odnowienie lasu polega na zakładaniu młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego.

Zalesienia polegają na zakładaniu drzewostanów na gruntach pozostających dotychczas poza uprawą leśną (nie zaliczone do powierzchni leśnej).

Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Lasy ochronne (lasy szczególnie chronione) to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na spełniane funkcje. Za lasy ochronne mogą być uznane lasy, które ochronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem; powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin; chronią brzegi wód przed obrywaniem się, a źródła rzek przed zasypianiem; ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków; stanowią drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu; stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej; mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa; są położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców; w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk; w strefie górnej granicy lasów.

TABL. 1(49). **OBIEKTY I OBSZARY O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONE^a**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
OGÓŁEM w ha	255463,0	256263,4	256272,3
W % powierzchni województwa	27,1	27,2	27,2
Na 1 mieszkańca w m ²	2439	2527	2537
Rezerваты przyrody:			
liczba obiektów	35	35	36
powierzchnia w ha	801,6	895,1	928,1
Parki krajobrazowe:			
liczba obiektów	3	3	3
powierzchnia ^{bc} w ha	62403,0	61689,0	61664,9
Obszary chronionego krajobrazu:			
liczba obiektów	8	9	9
powierzchnia ^c w ha	189207,3	189628,3	189628,3
Stanowiska dokumentacyjne:			
liczba obiektów	3	9	9
powierzchnia w ha	2,7	19,1	19,1
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:			
liczba obiektów	14	20	20
powierzchnia w ha	2583,5	3322,4	3322,4
Użytki ekologiczne:			
liczba obiektów	92	96	96
powierzchnia w ha	464,9	709,5	709,5

a Od 2005 r. łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 2(50). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Obszary prawnie chronione							Pomniki przyrody
	ogółem		w tym					
	w ha	w % powierz- chni ogólnej	rezerwy przyrody	parki krajobra- zowe ^{bc}	obszary chronio- nego krajobra- zu ^c	użytki ekolo- giczne	zespoły przyrod- niczo- krajobra- zowe	
WOJEWÓDZTWO	256272,3	27,2	928,1	61664,9	189628,3	709,5	3322,4	661
PODREGION NYSKI	104648,9	24,5	475,0	28387,9	74674,1	379,8	713,6	279
Powiat brzeski	14148,8	16,2	241,9	9017,8	3920,4	240,9	709,3	115
Brzeg	—	—	—	—	—	—	—	24
Grodków	460,5	1,6	105,4	—	350,0	5,1	—	19
Lewin Brzeski	2870,1	18,0	—	549,6	1356,9	235,8	709,3	62
Lubsza	10801,4	50,8	119,7	8468,2	2213,5	—	—	10
Olszanka	16,8	0,2	16,8	—	—	—	—	—

a łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 2(50). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH
PRAWNIE CHRONIONA^a WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN
W 2012 R. (cd.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓŁ- NIENIE	Obszary prawnie chronione							Pomniki przyrody
	ogółem		w tym					
	w ha	w % powierz- chni ogólnej	rezerwy przyrody	parki krajobra- zowe ^{bc}	obszary chronio- nego krajobra- zu ^c	użytki ekolo- giczne	zespoły przyrod- niczo- krajobra- zowe	
PODREGION NYSKI (dok.)								
Powiat kluczborski	30921,4	36,3	111,1	2842,5	27913,6	54,2	–	54
Byczyna	31,8	0,2	–	–	–	31,8	–	8
Kluczbork	4967,7	22,9	21,8	1632,0	3313,9	–	–	15
Lasowice Wielkie	20880,6	98,9	65,8	11,3	20781,1	22,4	–	21
Wołczyn	5041,3	20,9	23,5	1199,2	3818,6	–	–	10
Powiat namysłowski	34873,5	46,6	–	11735,7	23085,9	47,6	4,3	30
Domaszowice	5751,4	50,4	–	–	5751,4	–	–	6
Namysłów	12400,0	42,7	–	–	12371,0	24,7	4,3	14
Pokój	12138,0	91,3	–	9164,5	2950,6	22,9	–	4
Świerczów	4584,1	41,5	–	2571,2	2012,9	–	–	6
Powiat nyski	23048,7	18,8	118,5	3138,9	19754,2	37,1	–	64
Głucholazy	3250,0	19,3	111,1	3138,9	–	–	–	7
Kamiennik	–	–	–	–	–	–	–	4
Korfantów	4262,9	23,7	6,6	–	4222,1	34,2	–	4
Łambinowice	3749,7	30,3	–	–	3746,8	2,9	–	9
Nysa	3190,7	14,7	0,8	–	3189,9	–	–	22
Otmuchów	6627,0	35,4	–	–	6627,0	–	–	12
Paczków	1968,4	24,6	–	–	1968,4	–	–	1
Pakosławice	–	–	–	–	–	–	–	1
Skoroszyce	–	–	–	–	–	–	–	4
Powiat prudnicki	1656,5	2,9	3,5	1653,0	–	–	–	16
Biała	3,5	0,0	3,5	–	–	–	–	2
Głogówek	–	–	–	–	–	–	–	10
Lubrza	202,0	2,4	–	202,0	–	–	–	1
Prudnik	1451,0	11,9	–	1451,0	–	–	–	3
PODREGION OPOLSKI	151623,4	29,5	453,1	33277,0	114954,2	329,7	2608,8	382
Powiat głubczycki ...	8416,0	12,5	93,9	–	8322,1	–	–	9
Baborów	196,9	1,7	–	–	196,9	–	–	1
Branice	104,7	0,9	–	–	104,7	–	–	–
Głubczyce	8020,5	27,2	–	–	8020,5	–	–	6
Kietrz	93,9	0,7	93,9	–	–	–	–	2
Powiat kędzierzyńsko- -kozielski	4658,0	7,5	–	–	4636,7	21,3	–	73
Kędzierzyn-Koźle	4,5	0,0	–	–	–	4,5	–	37
Bierawa	14,0	0,1	–	–	–	14,0	–	33
Cisek	393,9	5,5	–	–	393,9	–	–	–
Pawłowiczki	1687,9	11,0	–	–	1687,9	–	–	1
Polska Cerekiew	2028,9	33,7	–	–	2028,9	–	–	–
Reńska Wieś	528,8	5,4	–	–	526,0	2,8	–	2

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 2(50). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓL- NIENIE	Obszary prawnie chronione							Pomniki przyrody
	ogółem		w tym					
	w ha	w % powierz- chni ogólnej	rezerwaty przyrody	parki krajobra- zowe ^{bc}	obszary chronio- nego krajobra- zu ^c	użytki ekolo- giczne	zespoły przyrod- niczo- krajobra- zowe	
PODREGION OPOLSKI (dok.)								
Powiat krapkowicki	9380,4	21,2	61,1	1113,8	8184,3	21,2	–	37
Gogolin	96,3	1,0	13,6	82,7	–	–	–	4
Krapkowice	1702,0	17,5	–	–	1702,0	–	–	19
Strzeleczy	6408,3	54,6	–	–	6408,3	–	–	12
Walce	21,2	0,3	–	–	–	21,2	–	–
Zdzieszowice	1152,6	20,1	47,5	1031,1	74,0	–	–	2
Powiat oleski	8754,3	9,0	–	–	8686,6	31,9	35,8	36
Dobrodzień	20,5	0,1	–	–	–	–	20,5	2
Gorzów Śląski	19,3	0,1	–	–	–	19,3	–	4
Olesno	19,4	0,1	–	–	–	4,1	15,3	4
Praszka	0,8	0,0	–	–	–	0,8	–	–
Radłów	0,9	0,0	–	–	–	0,9	–	3
Rudniki	357,3	3,6	–	–	353,0	4,3	–	14
Zębowice	8336,1	87,2	–	–	8333,6	2,5	–	9
Powiat opolski	88284,3	55,6	130,9	28258,3	59677,1	27,9	189,5	148
Chrzastowice	3977,0	48,3	18,4	–	3953,4	5,2	–	41
Dąbrowa	4056,1	31,0	36,8	124,8	3894,5	–	–	1
Dobrzeń Wielki	569,9	6,3	–	569,9	–	–	–	2
Komprachcice	1205,0	21,6	–	–	1205,0	–	–	–
Łubniany	3574,3	28,4	–	2734,3	837,3	2,7	–	7
Murów	13768,5	86,0	–	13768,5	–	–	–	13
Niemodlin	11300,8	61,7	–	–	11103,5	7,8	189,5	23
Ozimek	10628,4	84,6	–	–	10626,0	1,8	–	5
Popielów	11070,4	63,1	–	11060,8	–	9,6	–	24
Prószków	6068,9	50,1	37,9	–	6031,0	–	–	4
Tarnów Opolski	217,0	2,7	–	–	217,0	–	–	–
Tułowice	8113,0	99,9	37,8	–	8075,2	–	–	16
Turawa	13735,0	79,8	–	–	13734,2	0,8	–	12
Powiat strzelecki	32101,5	43,1	167,2	3904,9	25447,4	198,5	2383,5	52
Izbicko	2728,0	32,3	–	–	2728,0	–	–	2
Jemielnica	7596,0	66,9	–	–	7141,4	39,2	415,4	13
Kolonowskie	6163,6	73,8	–	–	5236,8	72,1	854,7	8
Leśnica	3257,2	34,4	54,6	3202,6	–	–	–	3
Strzelce Opolskie	6123,3	30,2	43,7	352,6	5727,0	–	–	12
Ujazd	418,6	5,0	68,9	349,7	–	–	–	1
Zawadzkie	5814,8	70,8	–	–	4614,2	87,2	1113,4	13
Miasto na prawach powiatu – Opole	28,9	0,3	–	–	–	28,9	–	27

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

TABL. 3(51). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII

L A T A REZERWATY PRZYRODY	Obiekty	Powierzchnia w ha				
		ogółem	w tym lasy	przeciętna 1 obiektu	z ogółem pod ochroną ścisłą ^a	
OGÓŁEM	2005	35	801,6	682,1	22,9	5,9
	2011	35	895,1	769,2	25,6	–
	2012	36	928,1	802,2	25,8	–
Faunistyczne	–	–	–	–	–	–
Krajobrazowe	–	–	–	–	–	–
Leśne	27	739,7	738,9	27,4	–	–
Torfowiskowe	2	74,6	–	37,3	–	–
Florystyczne	3	94,7	63,3	31,6	–	–
Wodne	–	–	–	–	–	–
Przyrody nieożywionej	2	11,7	–	5,9	–	–
Stepowe	2	7,4	–	3,7	–	–
Słonoroślowe	–	–	–	–	–	–

a Chroniona jest cała przyroda i zakazane są wszelkie czynności gospodarcze.

TABL. 4(52). **REZERWATY PRZYRODY WEDŁUG POŁOŻENIA W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Typ	Cel ochrony
Przyłęk	1952	0,8	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego.
Powiat nyski				
Góra Gipsowa	1958	0,8	stepowy	Zachowanie naturalnego zbiorowiska roślinności stepowej występującej na jednym z nielicznych stanowisk w tej części kraju.
Powiat głubczycki				
Lubsza	1958	15,9	leśny	Zachowanie pozostałości naturalnego lasu mieszanego z udziałem buka i dębu.
Powiat brzeski				
Płużnica	1957	3,2	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego o charakterze naturalnym.
Powiat strzelecki				
Staw Nowokuźnicki	1957	28,9	florystyczny	Zachowanie stanowisk rzadkich roślin wodnych, a w szczególności gatunku kotewki orzecha włoskiego oraz ptaków wodnych i błotnych.
Powiat opolski				
Kamień Śląski	1958	13,6	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego ze stanowiskiem jarząba brekini.
Powiat krakowski				
Leśna Woda	1958	15,7	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego naturalnego pochodzenia.
Powiat brzeski				
Przysiecz	1958	3,1	leśny	Zachowanie pozostałości starodrzewia modrzewia sudeckiego naturalnego pochodzenia.
Powiat opolski				

TABL. 4(52). REZERWATY PRZYRODY WEDŁUG POŁOŻENIA W 2012 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Typ	Cel ochrony
Smolnik Powiat kluczborski	1958	24,9	florystyczny	Zachowanie zbiornika wodnego ze stanowiskami roślin chronionych oraz fragmentu przylegającego lasu o charakterze naturalnym.
Blok Powiat nyski	1959	6,6	leśny	Zachowanie boru świeżego naturalnego pochodzenia stanowiącego pozostałość dawnej Puszczy Niemodlińskiej.
Jeleni Dwór Powiat prudnicki	1959	3,5	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego naturalnego pochodzenia stanowiącego pozostałość dawnej Puszczy Niemodlińskiej.
Ligota Dolna Powiat strzelecki	1959	6,6	stepowy	Zachowanie roślinności kserotermicznej z rzadkimi gatunkami roślin.
Komorzo Powiat kluczborski	1969	3,7	leśny	Zachowanie fragmentu buczyny niżowej.
Bażany Powiat kluczborski	1969	21,8	leśny	Zachowanie rosnącego na wydmach naturalnego boru sosnowego ze stanowiskiem jałowca pospolitego.
Jaśkowice Powiat opolski	1969	5,9	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego z udziałem modrzewia sudeckiego oraz dębów bezszypułkowego i szypułkowego.
Krzywiczyny Powiat kluczborski	1969	19,8	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego z domieszką jodły na krańcach jej północnego zasięgu na Śląsku.
Przylesie Powiat brzeski	1969	16,8	leśny	Zachowanie fragmentów drzewostanów naturalnego pochodzenia tworzących leśne formy przejściowe od grądu do olsu.
Rogalice Powiat brzeski	1969	6,1	leśny	Zachowanie drzewostanu olszy czarnej naturalnego pochodzenia.
Góra Św. Anny Powiat strzelecki	1972	2,7	przyrody nieożywio- nej	Zachowanie rzadkich profili oraz zjawisk geologicznych.
Boże Oko Powiat strzelecki	1997	68,9	leśny	Zachowanie lasu świeżego z licznie występującym ponad 100-letnim bukiem.
Grafik Powiat strzelecki	1997	27,4	leśny	Zachowanie lasu bukowego o charakterze naturalnym z udziałem licznych drzew pomnikowych.
Lesisko Powiat krapkowicki	1997	47,5	leśny	Zachowanie fragmentu buczyny sudeckiej z udziałem starych dębów i modrzewi.
Cicha Dolina Powiat nyski	1999	56,9	leśny	Zachowanie fragmentu lasu mieszanego górskiego o zróżnicowanej strukturze wiekowej i gatunkowej oraz dobrze wykształconego drzewostanu bukowego.
Nad Białką Powiat nyski	1999	9,0	przyrody nieożywio- nej	Zachowanie walorów krajobrazowych i geologicznych przełomu rzeki Białej Głucholskiej ze śladami po eksploatacji złota z XII – XIII wieku.
Las Bukowy Powiat nyski	1999	21,1	leśny	Zachowanie drzewostanu o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.
Dębina Powiat brzeski	2000	61,1	leśny	Zachowanie fragmentu Puszczy Niemodlińskiej ze zbiorowiskami grądowymi i łęgowymi o cechach naturalnych.
Kokorycz Powiat brzeski	2000	44,3	leśny	Zachowanie fragmentu Puszczy Niemodlińskiej ze zbiorowiskami grądowymi o cechach naturalnych.

TABL. 4(52). **REZERWATY PRZYRODY WEDŁUG POŁOŻENIA W 2012 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Typ	Cel ochrony
Tęczynów	2000	33,9	leśny	Zachowanie drzewostanu buczyny niżowej i grądu subkontynentalnego z rzadkimi i chronionymi gatunkami runa.
Powiat strzelecki				
Rozumice	2000	93,1	leśny	Zachowanie zbiorowisk leśnych o cechach naturalnych z licznymi gatunkami chronionymi i rzadkimi.
Powiat głubczycki				
Biesiec	2001	24,5	leśny	Zachowanie zbiorowiska lasu bukowego z rzadkimi i podlegającymi ochronie prawnej gatunkami roślin.
Powiat strzelecki				
Kamieniec	2001	40,9	florystyczny	Zachowanie dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych, torfowiskowych i wodnych.
Powiat kluczborski				
Prądy	2001	36,8	torfowisko- wy	Zachowanie ekosystemu torfowiska.
Powiat opolski				
Złote Bagna	2001	37,8	torfowisko- wy	Zachowanie ekosystemu torfowiska.
Powiat opolski				
Srebrne Źródła	2005	18,4	leśny	Zachowanie dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych: łęgowych i grądowych oraz obszaru źródłiska dopływu rzeki Jemielnica.
Powiat opolski				
Barucice	2010	82,1	leśny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych: łęgowych i grądowych z rzadkimi i podlegającymi ochronie prawnej gatunkami roślin.
Powiat brzeski				
Olszak	2012	24,1	leśny	Zachowanie dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych kwaśnej dąbrowy oraz jaworzyn i lasów klonowo-lipowych na stokach.
Powiat nyski				

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu.

TABL. 5(53). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI KRAJOBRAZOWE	Powierzchnia						
	parku krajobrazowego						strefy ochronnej
	ogółem		w tym według kategorii gruntu			z ogółem rezerwa- tów i po- zostałych form ochrony przyrody	
	w ha	w % powierz- chni ogólnej woje- wództwa	lasów	użytków rolnych	wód		
OGÓŁEM 2005	62590,5	6,7	45745,0	14783,9	895,5	187,5	11407,0
2011	62590,5	6,7	45745,0	14783,9	895,5	901,5	11407,0
2012	62590,5	6,7	45745,0	14783,9	895,5	925,6	11407,0
Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych:							
Góra Świętej Anny	5051,0	0,5	1030,0	3553,0	46,0	32,3	6374,0
Góry Opawskie	4903,0	0,5	3157,0	1230,0	60,0	111,1	5033,0
Stobrawski	52636,5	5,6	41558,0	10000,9	789,5	782,2	–

TABL. 6(54). **PARKI KRAJOBRAZOWE WEDŁUG POŁOŻENIA W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia ^a w ha	Cel ochrony
Góra Św. Anny Powiaty: krapkowicki, strzelecki	1989	5051,0	Ochrona i zachowanie walorów krajobrazowo-przyrodniczych zachodniego krańca Wyżyny Śląskiej, zwanego Garbem Chełmu, wyróżniającego się szczególnymi wartościami historycznymi i kulturowymi oraz o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych.
Góry Opawskie Powiaty: nyski, prudnicki	1989	4903,0	Ochrona i zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych i przyrodniczych przygranicznej części Gór Opawskich z przełomami Złotego Potoku i Białej Głucholaskiej.
Stobrawski Powiaty: brzeski, namysłowski, kluczborski, opolski	1999	52636,5	Ochrona i zachowanie mozaikowych ekosystemów leśnych, łąkowych i wodnych z licznymi kompleksami stawów rybnych w dolinach rzek: Budkowiczanki, Stobrawy i Brynicy.

a Bez otuliny.

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

TABL. 7(55). **OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU**

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		W tym według kategorii gruntów			Z ogółem powierz- chnia rezerwatów i pozosta- łych form ochrony przyrody
	w ha	w % powierzchni ogólnej wojewódz- twa	lasów	użytków rolnych	wód	
OGÓŁEM 2005	191421,1	20,3	103112,0	71144,2	7649,3	2213,8
2011	192039,1	20,4	103165,3	71718,9	7639,6	2410,8
2012	192039,1	20,4	103165,3	71718,9	7639,6	2410,8
Lasy Stobrawsko-Turawskie	118367,0	12,6	73697,0	41428,4	2367,3	1955,6
Bory Niemodlińskie	48189,0	5,1	26184,0	14750,0	1062,0	455,2
Rejon Jezior Otmuchowskiego i Nyskiego	11785,3	1,3	409,0	6024,0	4128,3	–
Łęg Zdieszowicki	600,0	0,1	395,0	174,0	1,0	–
Las Głubczycki	1597,5	0,2	628,0	835,5	13,0	–
Rejon Wronin-Maciowakrze	4307,6	0,5	445,0	3572,6	21,0	–
Rejon Mokre-Lewice	6527,7	0,7	1354,0	4351,7	46,0	–
OCK "GRODZIEC"	312,0	0,0	3,9	290,1	–	–
OCK "Załęcze-Polesie"	353,0	0,0	49,4	292,6	1,0	–

TABL. 8(56). **OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG POŁOŻENIA W 2012 R.**

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Lasy Stobrawsko-Turawskie Powiaty: namysłowski, kluczborski, opolski, brzeski, strzelecki, oleski	1989	118367,0	Zachowanie rozległych kompleksów leśnych i obszarów zlewniowych z licznymi stawami hodowlanymi, zajmującymi dość znaczną powierzchnię terenu.
Bory Niemodlińskie Powiaty: opolski, krapkowicki, nyski, prudnicki, brzeski	1989	48189,0	Zachowanie zwartego kompleksu borów i borów mieszanych dawnej Puszczy Śląskiej z licznymi zbiorowiskami torfowiskowymi i kompleksami stawów rybnych.

TABL. 8(56). **OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG POŁOŻENIA W 2012 R.**
(dok.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Otmuchowsko-Nyski Powiat nyski	1989	11785,3	Zachowanie dwóch zbiorników zaporowych – Jezioro Otmuchowskie i Jezioro Nyskie, które z przyrodniczego punktu widzenia są miejscem odpoczynku i koncentracji ptaków wodnych oraz błotnych na przelotach.
Łęg Zdieszowicki Powiaty: krapkowicki, kędzierzyńsko-kozielski	1989	600,0	Zachowanie jednego z nielicznych w górnym i środkowym odcinku Odry kompleksu lasów grądowych i łągowych.
Las Głubczycki Powiat głubczycki	1989	1597,5	Zachowanie największego kompleksu leśnego Płaskowyżu Głubczyckiego z malowniczymi wąwozami i parowami.
Wronin-Maciowakrze Powiaty: głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski	1989	4307,6	Zachowanie pagórkowatego terenu z rozległymi wierzchowinami lessowymi oraz dolinami z licznymi mokradłami i oczkami wodnymi.
Mokre Lewice Powiat głubczycki	1989	6527,7	Zachowanie zróżnicowanej rzeźby terenu z porastającymi strome stoki drzewostanami, dolinami z niewielkimi sadzawkami i szczątkowymi formami starorzeczy.
Grodziec Powiat opolski	2004	312,0	Zachowanie ekosystemów leśno-łąkowych rozwijających się w obniżeniach terenu w kompleksie z istniejącymi terenami rolnymi.
Załącze-Polesie Powiat oleski	2007	353,0	Zachowanie ekosystemu złożonego z mozaiki pól i lasów porożcinanych licznymi dolinami ze stałymi ciekami i fragmentami zespołów roślinnych, a także zachowanie krajobrazu zbliżonego do naturalnego.

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

TABL. 9(57). **OBSZARY NATURA 2000 – OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO)**
W 2012 R.
Stan w dniu 31 XII

NAZWA (kod obszaru)	Powierzchnia (w granicach woj. opolskiego)		Formy ochrony przyrody w granicach danego obszaru Natura 2000 (w granicach woj. opolskiego)	Uwagi
	ogółem w ha	położenie administracyjne (gminy)		
Obszary wyznaczone na terenie woj. opolskiego – 14160,5 ha				
Grądy Odrzańskie (PLB020002)	7880,7	Skarbimierz, Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Dąbrowa, Popielów, Dobrzeń Wielki	Stobrawski Park Krajobrazowy, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Grądy Odrzańskie, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Nysy, Użytek Ekologiczny Nad Nysą, Użytek Ekologiczny Riparia, Użytek Ekologiczny Stawki nad Nysą, Użytek Ekologiczny Staw pod Pomnikiem, Użytek Ekologiczny Gęsi Staw, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Grądy w Dolinie Odry	Obszary wyznaczone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 X 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008 r., Nr 198, poz. 1226)
Zbiornik Turawski (PLB160004)	2124,9	Turawa, Ozimek	Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie	
Zbiornik Otmuchowski (PLB160003)	2027,0	Otmuchów, Paczków	Otmuchowsko-Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu	
Zbiornik Nyski (PLB160002)	2127,8	Otmuchów, Nysa	Otmuchowsko-Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu	

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu.

TABL. 10(58). **OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY (OZW) W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

NAZWA (kod obszaru)	Powierzchnia (w granicach woj. opolskiego)		Formy ochrony przyrody w granicach danego obszaru Natura 2000 (w granicach woj. opolskiego)
	ogółem w ha	położenie administracyjne (gminy)	
Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty na terenie woj. opolskiego – 27188,2 ha			
Załęczański Łuk Warty (PLH100007)	0,4	Rudniki	Obszar Chronionego Krajobrazu Załęcze- -Polesie
Forty Nyskie (PLH160001)	55,4	Nysa	Brak powierzchniowych form ochrony przy- rody
Kamień Śląski (PLH160003)	832,4	Gogolin, Izbicko	Brak powierzchniowych form ochrony przy- rody
Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej (PLH160014)	1439,6	Grodków, Niemodlin, Olszanka, Lewin Brzeski	Rezerwat Przyrody Kokorycz, Rezerwat Przyrody Dębina, Użytek Ekologiczny Ptakowice, Użytek Ekologiczny Kanał Młyński, Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie, pomniki przyrody
Przyłęk nad Białą Głucholaską (PLH160016)	166,0	Nysa, Głucholazy	Rezerwat Przyrody Przyłek
Rozumicki Las (PLH160018)	96,6	Kietrz	Rezerwat Przyrody Rozumice
Teklusia (PLH160017)	316,5	Wołczyn	Brak powierzchniowych form ochrony przy- rody
Łąki w okolicach Chrzastowic (PLH160010)	795,0	Chrzastowice, Turawa	Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie
Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą (PLH160013)	356,6	Kluczbork, Wołczyn	Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie
Łęg Zdieszowicki (PLH160011)	619,9	Kędzierzyn-Koźle, Reńska Wieś, Zdieszowice	Obszar Chronionego Krajobrazu Łęg Zdieszowicki
Żywocickie Łęgi (PLH160019)	101,7	Krapkowice, Gogolin	Brak powierzchniowych form ochrony przy- rody
Ostoja Sławniowicko- -Burgrabicka (PLH160004)	771,6	Głucholazy	Brak powierzchniowych form ochrony przy- rody
Góry Opawskie (PLH160007)	5583,3	Głucholazy, Prudnik, Lubrza, Głubczyce	Park Krajobrazowy Góry Opawskie, Rezer- wat Przyrody Cicha Dolina, Rezerwat Przy- rody Nad Białką, Rezerwat Przyrody Las Bukowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Mokre-Lewice, Rezerwat Przyrody Olszak, pomniki przyrody
Grądy w Dolinie Odry (PLH020017)	14,1	Lubsza	Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Grądy Odrzańskie

TABL. 10(58). **OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY (OZW) W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

NAZWA (kod obszaru)	Powierzchnia (w granicach woj. opolskiego)		Formy ochrony przyrody w granicach danego obszaru Natura 2000 (w granicach woj. opolskiego)
	ogółem w ha	położenie administracyjne (gminy)	
Góra Świętej Anny (PLH160002)	5084,3	Strzelce Opolskie, Zdzieszowice, Leśnica, Ujazd	Park Krajobrazowy Góra Św. Anny, Rezerwat Przyrody Ligota Dolna, Rezerwat Przyrody Biesiec, Rezerwat Przyrody Lesisko, Rezerwat Przyrody Góra Św. Anny, Rezerwat Przyrody Grafik, Rezerwat Przyrody Boże Oko, pomniki przyrody
Lasy Barucickie (PLH160009)	4394,5	Namysłów, Świerczów, Lubsza	Stobrawski Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie, Rezerwat Przyrody Barucice, Rezerwat Przyrody Rogalice, Rezerwat Przyrody Lubsza, pomniki przyrody
Łąki w okolicach Karłowic nad Stobrawą (PLH160012)	933,5	Popielów	Stobrawski Park Krajobrazowy, Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Grądy Odrzańskie, Użytek Ekologiczny Puchacz
Bory Niemodlińskie (PLH160005)	4541,3	Lewin Brzeski, Dąbrowa, Łambinowice, Niemodlin, Tułowice	Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie, Rezerwat Przyrody Złote Bagna, Rezerwat Przyrody Prądy, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Lipno, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Stawy Niemodlińskie, Użytek Ekologiczny Dzikie Bagno, Użytek Ekologiczny Żurawie Bagno, pomniki przyrody
Dolina Małej Panwi (PLH160008)	1106,4	Zawadzkie, Dobrodzień, Jemielnica, Kolonowskie	Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Kocia Góra, Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Pod Dębami, Użytek Ekologiczny Świński Łuk, Użytek Ekologiczny Hehelec, Użytek Ekologiczny Nad Małą Panwią, Użytek Ekologiczny Kaczmarek, Użytek Ekologiczny Podarta, pomniki przyrody

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu.

TABL. 11(59). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
OGÓŁEM	568	647	661
Pojedyncze drzewa	452	542	555
Grupy drzew	85	70	70
Aleje	20	22	23
Głazy	10	11	11
Skalki, jaskinie	–	–	–
Pozostałe ^a	1	2	2

^a Krzewy, źródła, wywierzyśka i inne.

TABL. 12(60). **TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ
WEDŁUG MIAST W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII

MIASTA	Parki spacerowo-wypoczynkowe			Zieleńce			Zieleń uliczna	Tereny zieleni osiedlowej	Żywo-płoty w metrach bieżących
	obiekty	powierzchnia	prze-ciętna powierzchnia 1 obiektu	obiekty	powierzchnia	prze-ciętna powierzchnia 1 obiektu			
OGÓŁEM	50	697,2	13,9	273	190,5	0,7	286,5	594,7	183020
Brzeg	5	81,2	16,2	9	12,4	1,4	4,5	28,2	17077
Grodków	3	6,2	2,1	3	4,3	1,4	–	2,5	530
Lewin Brzeski	2	4,8	2,4	3	1,7	0,6	0,7	6,4	2511
Baborów	–	–	–	6	4,9	0,8	1,0	2,8	688
Głubczyce	1	11,3	11,3	20	7,2	0,4	6,8	16,6	3607
Kietrz	–	–	–	5	5,5	1,1	2,5	7,2	2259
Kędzierzyn-Koźle	5	54,1	10,8	6	4,0	0,7	1,0	40,0	27356
Byczyna	2	6,3	3,2	13	7,3	0,6	–	1,7	430
Kluczbork	1	70,0	70,0	11	4,6	0,4	4,7	37,6	9007
Wolczyn	–	–	–	11	10,5	1,0	0,9	9,4	1754
Gogolin	–	–	–	3	2,2	0,7	4,0	1,4	1035
Krapkowice	4	52,6	13,2	6	6,3	1,1	6,5	15,8	11363
Zdzieszowice	1	4,3	4,3	1	1,9	1,9	–	9,9	8557
Namysłów	2	29,2	14,6	20	17,2	0,9	7,9	14,4	6482
Głucholazy	1	2,9	2,9	13	5,5	0,4	0,7	114,7	9067
Korfantów	1	4,7	4,7	–	–	–	–	–	–
Nysa	3	54,0	18,0	9	14,1	1,6	5,8	46,3	14106
Otmuchów	–	–	–	40	8,5	0,2	0,3	0,6	1220
Paczków	3	18,2	6,1	4	2,5	0,6	1,0	3,5	800
Dobrodzień	1	4,0	4,0	–	–	–	–	3,8	190
Gorzów Śląski	–	–	–	1	1,2	1,2	0,1	–	–
Olesno	1	2,0	2,0	4	5,5	1,4	5,0	4,1	1694
Praszka	–	–	–	3	1,5	0,5	0,9	11,6	3846
Niemodlin	–	–	–	5	3,8	0,8	2,1	3,5	821
Ozimek	1	2,6	2,6	6	8,0	1,3	2,0	3,2	4129
Prószków	–	–	–	3	2,0	0,7	–	–	–
Biała	–	–	–	1	1,4	1,4	1,0	–	985
Głogówek	1	16,8	16,8	7	0,7	0,1	0,7	1,7	180
Prudnik	1	11,5	11,5	26	15,2	0,6	4,5	15,7	1678
Kolonowskie	–	–	–	1	0,2	0,2	0,1	–	179
Leśnica	–	–	–	2	2,8	1,4	1,5	2,4	541
Strzelce Opolskie	1	64,6	64,6	13	18,0	1,4	3,3	16,9	5345
Ujazd	1	5,4	5,4	1	0,2	0,2	0,2	–	–
Zawadzkie	3	8,0	2,7	7	4,4	0,6	0,8	4,4	3452
Opole	6	182,5	30,4	10	5,0	0,5	216,0	168,4	42131

TABL. 13(61). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I POWIERZCHNIA LASÓW GMINNYCH**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	
	ogółem			w tym miasta
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej:				
w hektarach	1509,7	1711,6	1716,1	1482,4
w % powierzchni ogólnej	0,2	0,2	0,2	1,9
na 1 mieszkańca w m ²	14,4	16,9	17,0	28,1
parki spacerowo-wypoczynkowe:				
obiekty	63	70	71	50
powierzchnia w ha	766,5	845,9	849,4	697,2
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha	12,2	12,1	12,0	13,9
w tym w gestii samorządu miast:				
obiekty	56	64	65	47
powierzchnia w ha	682,3	777,8	781,3	689,2
zieleńce:				
obiekty	273	323	325	273
powierzchnia w ha	171,7	221,0	222,0	190,5
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha	0,6	0,7	0,7	0,7
w tym w gestii samorządu miast:				
obiekty	262	310	312	262
powierzchnia w ha	163,8	212,8	213,8	182,6
tereny zieleni osiedlowej w ha	571,5	644,7	644,7	594,7
w tym w gestii samorządu miast	78,0	86,4	86,4	86,2
Zieleń uliczna w ha	206,1	295,2	295,4	286,5
Żywopłaty w metrach bieżących	236404	188889	188899	183020
Nasadzenia w szt.:				
drzew	3956	3709	3534	1821
krzewów	14326	23368	16212	14285
Ubytki w szt.:				
drzew	3906	5510	6054	3018
krzewów	550	3808	1628	899
Powierzchnia lasów gminnych (mienie komunalne) w ha	1464,5	1497,7	1505,9	527,3

TABL. 14(62). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH ORAZ LESISTOŚĆ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym lasy						Lesistość w %	
		razem	lasy publiczne				lasy prywatne		
			razem	Skarbu Państwa		gminne			
				razem	w tym w za- rządzie Lasów Państ- wowych				
	w ha								
WOJEWÓDZTWO	2005	254859,3	248052,8	237110,2	235645,7	230755,6	1464,5	10942,6	26,4
	2011	256469,4	249511,1	237831,3	236333,6	232001,1	1497,7	11679,8	26,5
	2012	256684,5	249762,1	237860,8	236354,9	232111,7	1505,9	11901,3	26,5
Podregion nyski		86516,0	84189,5	81593,0	80897,4	77636,9	695,6	2596,5	19,7
powiaty:									
Brzeski		16901,3	16476,5	16058,5	16028,6	15836,1	29,9	418,0	18,8
Kluczborski		26059,3	25348,4	24850,6	24668,9	21973,8	181,7	497,8	29,8
Namysłowski		21247,2	20594,1	20082,5	20048,3	19973,3	34,2	511,6	27,5
Nyski		15657,5	15291,7	14303,1	13884,3	13621,4	418,8	988,6	12,5
Prudnicki		6650,8	6478,9	6298,4	6267,4	6232,4	31,0	180,5	11,3
Podregion opolski		170168,4	165572,5	156267,7	155457,4	154474,7	810,3	9304,8	32,2
powiaty:									
Głubczycki		4353,7	4268,1	3949,1	3557,4	3467,0	391,7	319,0	6,3
Kędzierzyńsko-kozielski		15168,4	14674,2	14272,3	14249,4	14101,9	22,9	401,9	23,5
Krapkowicki		10830,3	10505,0	9985,4	9971,4	9869,3	14,0	519,6	23,8
Oleski		35062,8	34277,2	29880,2	29816,8	29641,9	63,4	4397,0	35,2
Opolski		72765,0	70724,3	68490,7	68212,6	67890,3	278,1	2233,6	44,6
Strzelecki		31040,0	30201,8	28831,9	28805,6	28666,7	26,3	1369,9	40,6
Miasto na prawach powiatu – Opole		948,3	922,0	858,2	844,3	837,7	13,9	63,8	9,5

TABL. 15(63). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH W LASACH PRYWATNYCH**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
	w ha		
OGÓŁEM	10942,6	11679,9	11901,4
z ogółem:			
las ^a	10942,6	11679,8	11901,3
las ochronne	1571,6	430,8	430,8
w % ogółem	14,4	3,7	3,6
objęta dokumentacją urzędzeniową	9765,4	10570,9	10448,2
uproszczonymi planami urządzenia lasu	8075,6	7683,0	7613,9
inwentaryzacjami stanu lasu	1689,8	2887,9	2834,3
w % ogółem	89,2	90,5	87,8
Osób fizycznych	9971,9	10478,6	10690,8
Wspólnot gruntowych	5,0	455,0	453,0
Spółdzielni	701,2	508,1	496,9
Pozostałych ^b	264,5	238,2	260,7

a Powierzchnia zalesiona i niezalesiona. b Kościołów, związków wyznaniowych i zawodowych, organizacji społecznych, spółek prywatnych itp.

TABL. 16(64). **POWIERZCHNIA LASÓW ORAZ ZASOBY DRZEWNE NA PNIU W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH WEDŁUG WIEKU I SKŁADU GATUNKOWEGO DRZEWOSTANÓW W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia		Grubizna brutto (w korze)	
	w tys. ha	w odsetkach	w hm ³	w odsetkach
O G Ó Ł E M	232,0	100,0	63,4	100,0
W tym na powierzchni zalesionej	225,5	97,2	63,3	99,8
WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW				
Drzewostany w klasach wieku:				
I (1–20 lat)	40,0	17,2	1,3	2,1
II (21–40)	38,3	16,5	7,9	12,4
III (41–60)	52,8	22,8	16,4	25,8
IV (61–80)	36,6	15,8	13,7	21,6
V i wyższych (81 lat i więcej)	54,0	23,3	21,8	34,4
Drzewostany w klasie odnowienia, w klasie do odnowienia i o budowie przerębowej	3,9	1,7	0,9	1,5
Przestoje ^a	–	–	1,2	2,0
WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE				
Drzewa iglaste	163,6	70,5	48,4	76,3
w tym:				
sosna	150,5	64,9	45,8	72,2
świerk	7,6	3,3	1,7	2,7
jodła	0,6	0,3	0,1	0,2
Drzewa liściaste	68,4	29,5	15,0	23,7
w tym:				
buk	5,8	2,5	0,9	1,4
dąb	20,3	8,7	6,2	9,8
grab	0,4	0,2	0,0	0,0
brzoza	22,3	9,6	3,4	5,4
olsza	9,6	4,1	1,9	3,0

a Drzewa nie wycięte w terminie przewidzianym kolejną rębnością.

Ź r ó d ł o: dane Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej – wyniki wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2008–2012; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach *Ochrony środowiska w województwie opolskim*.

TABL. 17(65). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne						Grunty przeznaczone do zalesienia ^a
	ogółem	lasy				grunty związane z gospodarką leśną	
		razem	grunty				
			zalesione	niezalesione			
w ha							
OGÓŁEM	2005	254859,3	248052,8	245394,8	2658,0	6806,5	390,4
	2011	256469,4	249511,1	246382,2	3128,9	6958,2	69,1
	2012	256684,5	249762,1	246586,1	3176,0	6922,4	52,7
Lasy publiczne		244783,1	237860,8	234789,4	3071,4	6922,3	52,7
Własność Skarbu Państwa		243249,2	236354,9	233317,8	3037,1	6894,3	52,7
w tym w zarządzie Lasów Państwowych		238947,2	232111,7	229082,4	3029,3	6835,5	52,7
Własność gmin ^b		1533,9	1505,9	1471,6	34,3	28,0	–
Lasy prywatne		11901,4	11901,3	11796,7	104,6	0,1	–

a W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. b Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

TABL. 18(66). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW NIELEŚNYCH PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ WYKONANYCH ZALESIEŃ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia ^a	Zalesienia gruntów nieleśnych					
		ogółem	w lasach publicznych				w lasach prywatnych
			razem	Skarbu Państwa		gminnych	
				razem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych		
WOJEWÓDZTWO 2005	390,4	117,1	113,6	104,9	104,9	8,7	3,5
2011	69,1	93,9	32,8	32,8	32,8	–	61,1
2012	52,7	127,0	45,4	45,4	45,4	–	81,6
Podregion nyski	25,2	88,6	40,7	40,7	40,7	–	47,9
powiaty:							
Brzeski	–	11,4	11,4	11,4	11,4	–	–
Kluczborski	–	–	–	–	–	–	–
Namysłowski	–	43,5	–	–	–	–	43,5
Nyski	22,1	17,9	13,5	13,5	13,5	–	4,4
Prudnicki	3,1	15,9	15,9	15,9	15,9	–	–
Podregion opolski	27,5	38,5	4,8	4,8	4,8	–	33,7
powiaty:							
Głubczycki	–	0,5	0,5	0,5	0,5	–	–
Kędzierzyńsko-kozielski	–	–	–	–	–	–	–
Krapkowicki	9,3	–	–	–	–	–	–
Oleski	1,1	17,9	–	–	–	–	17,9
Opolski	17,1	15,7	4,2	4,2	4,2	–	11,5
Strzelecki	–	4,3	–	–	–	–	4,3
Miasto na prawach powiatu – – Opole	–	–	–	–	–	–	–

a Stan w dniu 31 XII; w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

TABL. 19(67). **WYBRANE DANE O POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH
NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA
WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			Z ogółem			
		odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne	zalesie- nia gruntów nieleś- nych	powie- rzchnia lasów ochron- nych	prywatne		gminne	
					razem	w tym powie- rzchnia lasów ochron- nych	razem	w tym powie- rzchnia lasów ochron- nych
	w ha							
WOJEWÓDZTWO 2005	12439,5	13,6	12,2	2645,7	10942,6	1571,6	1496,9	1074,1
2011	13205,5	16,4	61,1	1217,4	11679,9	430,8	1525,6	786,6
2012	13435,3	23,0	81,6	1224,8	11901,4	430,8	1533,9	794,0
PODREGION NYSKI	3300,7	5,5	47,9	567,2	2596,5	50,0	704,2	517,2
Powiat brzeski	448,2	3,0	–	–	418,0	–	30,2	–
Gminy miejskie:								
Brzeg	1,0	–	–	–	1,0	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie:								
Grodków	137,0	2,0	–	–	132,0	–	5,0	–
Lewin Brzeski	46,9	–	–	–	34,0	–	12,9	–
Gminy wiejskie:								
Lubsza	187,3	1,0	–	–	175,0	–	12,3	–
Olszanka	43,0	–	–	–	43,0	–	–	–
Skarbimierz	33,0	–	–	–	33,0	–	–	–
Powiat kluczborski	685,9	1,6	–	144,0	497,8	–	188,1	144,0
Gminy miejsko-wiejskie:								
Byczyna	140,0	0,6	–	–	112,7	–	27,3	–
Kluczbork	311,3	1,0	–	144,0	167,3	–	144,0	144,0
Wolczyn	128,9	–	–	–	112,9	–	16,0	–
Gminy wiejskie:								
Lasowice Wielkie	105,7	–	–	–	104,9	–	0,8	–
Powiat namysłowski	546,0	0,9	43,5	50,0	511,6	50,0	34,4	–
Gminy miejsko-wiejskie:								
Namysłów	204,2	0,2	15,2	–	181,3	–	22,9	–
Gminy wiejskie:								
Domaszowice	64,4	–	–	–	64,1	–	0,3	–
Pokój	65,7	0,7	2,9	50,0	62,4	50,0	3,3	–
Świerczów	167,8	–	25,4	–	165,3	–	2,5	–
Wilków	43,9	–	–	–	38,5	–	5,4	–
Powiat nyski	1409,1	–	4,4	373,2	988,6	–	420,5	373,2
Gminy miejsko-wiejskie:								
Głucholazy	467,5	–	2,9	199,6	267,9	–	199,6	199,6
Korfantów	138,8	–	–	–	134,0	–	4,8	–
Nysa	296,6	–	–	68,8	227,8	–	68,8	68,8
Otmuchów	228,6	–	–	104,8	111,3	–	117,3	104,8
Paczków	52,6	–	–	–	38,4	–	14,2	–

TABL. 19(67). **WYBRANE DANE O POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH
NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA
WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (cd.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			Z ogółem			
		odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne	zalesie- nia gruntów nieleś- nych	powie- rzchnia lasów ochron- nych	prywatne		gminne	
					razem	w tym powie- rzchnia lasów ochron- nych	razem	w tym powie- rzchnia lasów ochron- nych
	w ha							
PODREGION NYSKI (dok.)								
Powiat nyski (dok.)								
Gminy wiejskie:								
Kamiennik	68,3	—	1,5	—	61,9	—	6,4	—
Łambinowice	109,9	—	—	—	106,0	—	3,9	—
Pakosławice	21,8	—	—	—	21,7	—	0,1	—
Skoroszyce	25,0	—	—	—	19,6	—	5,4	—
Powiat prudnicki	211,5	—	—	—	180,5	—	31,0	—
Gminy miejsko-wiejskie:								
Biała	35,5	—	—	—	35,5	—	—	—
Głogówek	63,5	—	—	—	45,0	—	18,5	—
Prudnik	81,8	—	—	—	70,1	—	11,7	—
Gminy wiejskie:								
Lubrza	30,7	—	—	—	29,9	—	0,8	—
PODREGION OPOLSKI ...	10134,6	17,5	33,7	657,6	9304,9	380,8	829,7	276,8
Powiat głubczycki	723,4	7,8	—	—	319,0	—	404,4	—
Gminy miejsko-wiejskie:								
Baborów	44,0	0,2	—	—	44,0	—	—	—
Głubczyce	629,4	6,6	—	—	237,0	—	392,4	—
Kietrz	45,0	1,0	—	—	33,0	—	12,0	—
Gminy wiejskie:								
Branice	5,0	—	—	—	5,0	—	—	—
Powiat kędzierzyńsko- -kozielski	425,0	—	—	8,0	402,0	—	23,0	8,0
Gminy miejskie:								
Kędzierzyn-Koźle	142,3	—	—	8,0	134,3	—	8,0	8,0
Gminy wiejskie:								
Bierawa	146,3	—	—	—	137,5	—	8,8	—
Cisek	27,9	—	—	—	27,2	—	0,7	—
Pawłowiczki	66,8	—	—	—	61,3	—	5,5	—
Polska Cerekiew	11,6	—	—	—	11,6	—	—	—
Reńska Wieś	30,1	—	—	—	30,1	—	—	—
Powiat krapkowicki	533,6	—	—	116,4	519,6	109,0	14,0	7,4
Gminy miejsko-wiejskie:								
Gogolin	266,1	—	—	7,4	258,7	—	7,4	7,4
Krapkowice	37,8	—	—	—	35,0	—	2,8	—
Zdzieszowice	151,1	—	—	109,0	150,2	109,0	0,9	—
Gminy wiejskie:								
Strzeleczyki	63,6	—	—	—	63,6	—	—	—
Walce	15,0	—	—	—	12,1	—	2,9	—

TABL. 19(67). **WYBRANE DANE O POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH
NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA
WEDŁUG PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			Z ogółem			
		odno- wienia sztucz- ne i natu- ralne	zalesie- nia gruntów nieleś- nych	powie- rzchnia lasów ochron- nych	prywatne		gminne	
					razem	w tym powie- rzchnia lasów ochron- nych	razem	w tym powie- rzchnia lasów ochron- nych
	w ha							
PODREGION OPOLSKI (dok.)								
Powiat oleski	4460,4	7,4	17,9	–	4397,0	–	63,4	–
Gminy miejsko-wiejskie:								
Dobrodzień	569,2	–	6,7	–	552,0	–	17,2	–
Gorzów Śląski	383,7	–	–	–	382,0	–	1,7	–
Olesno	1283,0	0,3	2,8	–	1283,0	–	–	–
Praszka	806,3	–	4,0	–	781,0	–	25,3	–
Gminy wiejskie:								
Radłów	361,0	–	–	–	357,0	–	4,0	–
Rudniki	345,7	–	3,0	–	335,0	–	10,7	–
Zębowice	711,5	7,1	1,4	–	707,0	–	4,5	–
Powiat opolski	2518,3	0,3	11,5	453,2	2233,6	208,0	284,7	245,2
Gminy miejsko-wiejskie:								
Niemodlin	109,1	–	–	–	104,5	–	4,6	–
Ozimek	570,7	–	–	–	566,0	–	4,7	–
Prószków	18,5	–	–	–	18,5	–	–	–
Gminy wiejskie:								
Chrzastowice	267,2	0,1	–	–	265,2	–	2,0	–
Dąbrowa	60,6	–	–	–	57,6	–	3,0	–
Dobrzeń Wielki	132,3	–	–	–	123,3	–	9,0	–
Komprachcice	80,4	–	–	–	79,8	–	0,6	–
Łubniany	237,2	–	–	–	235,2	–	2,0	–
Murów	79,4	–	–	–	78,1	–	1,3	–
Popielów	159,2	–	–	–	153,1	–	6,1	–
Tarnów Opolski	271,1	–	–	–	268,2	–	2,9	–
Tułowice	63,1	0,2	3,1	–	60,2	–	2,9	–
Turawa	469,5	–	8,4	453,2	223,9	208,0	245,6	245,2
Powiat strzelecki	1396,2	2,0	4,3	2,3	1369,9	–	26,3	2,3
Gminy miejsko-wiejskie:								
Kolonowskie	212,7	1,0	–	–	209,5	–	3,2	–
Leśnica	191,0	–	–	–	183,2	–	7,8	–
Strzelce Opolskie	247,4	0,4	–	2,3	244,1	–	3,3	2,3
Ujazd	75,0	0,6	–	–	73,8	–	1,2	–
Zawadzkie	121,5	–	–	–	114,7	–	6,8	–
Gminy wiejskie:								
Izbicko	131,4	–	1,8	–	128,4	–	3,0	–
Jemielnica	417,2	–	2,5	–	416,2	–	1,0	–
Miasto na prawach powiatu – Opole	77,7	–	–	77,7	63,8	63,8	13,9	13,9

TABL. 20(68). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012				
	ogółem			las publiczne			las prywatne ^a
				razem	własność		
					Skarbu Państwa	gmin	
	w ha						
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	99	76	67	67	67	–	–
Odnowienia i zalesienia	1832	1932	2115	2016	2010	6	99
odnowienia sztuczne	1601	1712	1879	1867	1861	6	13
zrębów ^b	1509	1629	1829	1820	1814	6	10
halizn i płazowin	92	83	50	47	47	–	3
odnowienia naturalne	113	127	109	104	104	–	5
zalesienia ^c	118	94	127	45	45	–	82
Poprawki i uzupełnienia ^d	305	237	276	271	262	9	5
Pielęgnowanie lasu ^e	12338	11667	12110	11933	11885	48	177
w tym upraw	8827	8181	8870	8693	8651	42	177
Powierzchnia trzebieży	10843	14717	13353	13184	13112	72	169
Melioracje leśne	1717	2634	2136	2136	2136	–	–

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat.

TABL. 21(69). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE WYKONANE W LASACH GMINNYCH I PRYWATNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odnowienia i zalesienia						Po- prawki i uzupeł- nienia ^a	Pielęgnowanie lasu ^b		Po- wierz- chnia trze- bieży
	ogółem	odnowienia				zale- sienia ^c		ogółem	w tym upraw	
		razem	sztuczne		natu- ralne					
			zrę- bów ^d	halizn i płazo win						
	w ha									
WOJEWÓDZTWO 2011	77,5	16,4	9,1	1,6	5,7	61,1	8	212	203	403
2012	104,6	23,0	15,3	2,9	4,8	81,6	14	225	219	241
LASY GMINNE										
RAZEM	5,6	5,6	5,6	—	—	—	9	48	42	72
Podregion nyski	1,0	1,0	1,0	—	—	—	—	13	7	40
powiaty:										
Brzeski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kluczborski	1,0	1,0	1,0	—	—	—	—	6	6	—
Namysłowski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nyski	—	—	—	—	—	—	—	7	1	40
Prudnicki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

^a Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. ^b Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. ^c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^d Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

TABL. 21(69). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE WYKONANE W LASACH GMINNYCH I PRYWATNYCH WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odnowienia i zalesienia						Po- prawki i uzupeł- nienia ^a	Pielęgnowanie lasu ^b		Po- wier- chnia trze- bieży
	ogółem	odnowienia				zale- sienia ^c		ogółem	w tym upraw	
		razem	sztuczne		natu- ralne					
			zrę- bów ^d	halizn i płazo- win						
LASY GMINNE (dok.)										
Podregion opolski	4,6	4,6	4,6	-	-	-	9	35	35	32
powiaty:										
Głubczycki	4,6	4,6	4,6	-	-	-	9	35	35	30
Kędzierzyńsko-kozielski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krapkowicki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oleski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opolski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Strzelecki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Miasto na prawach powiatu – Opole	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
LASY PRYWATNE ^e										
R A Z E M	99,0	17,4	9,7	2,9	4,8	81,6	5	177	177	169
Podregion nyski	52,4	4,5	0,5	0,5	3,5	47,9	2	123	123	57
powiaty:										
Brzeski	3,0	3,0	-	0,5	2,5	-	2	110	110	14
Kluczborski	0,6	0,6	-	-	0,6	-	-	-	-	-
Namysławski	44,4	0,9	0,5	-	0,4	43,5	-	12	12	10
Nyski	4,4	-	-	-	-	4,4	-	1	1	33
Prudnicki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Podregion opolski	46,6	12,9	9,2	2,4	1,3	33,7	3	54	54	112
powiaty:										
Głubczycki	3,2	3,2	1,0	1,2	1,0	-	1	3	3	7
Kędzierzyńsko-kozielski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krapkowicki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Oleski	25,3	7,4	6,5	0,6	0,3	17,9	1	43	43	86
Opolski	11,8	0,3	0,3	-	-	11,5	-	-	-	-
Strzelecki	6,3	2,0	1,4	0,6	-	4,3	1	8	8	17
Miasto na prawach powiatu – Opole	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

a Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. b Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. e Dane szacunkowe.

TABL. 22(70). **POZYSKANIE DREWNA^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012				
	ogółem			las publiczne			las prywatne
				razem	własność		
					Skarbu Państwa	gmin	
O G Ó Ł E M w dam³	987,3	1379,4	1265,1	1252,4	1248,5	3,8	12,7
Grubizna	951,7	1304,1	1216,4	1203,7	1199,9	3,8	12,7
Grubizna iglasta	752,5	1053,2	940,4	930,4	926,9	3,5	10,1
w tym drewno:							
wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	297,8	404,5	419,9	414,1	411,9	2,2	5,8
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	375,5	565,8	416,5	414,0	413,2	0,8	2,5
Grubizna liściasta	199,3	250,9	276,0	273,4	273,0	0,3	2,6
w tym drewno:							
wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	64,2	61,2	75,7	74,8	74,6	0,2	0,9
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	84,3	130,8	136,1	135,4	135,3	0,1	0,7
Drewno małowymiarowe^b	35,5	75,3	48,6	48,6	48,6	–	–
Do przerobu przemysłowego	2,8	0,8	0,2	0,2	0,2	–	–
Opałowe	32,7	74,5	48,4	48,4	48,4	–	–
Grubizna na 100 ha powierzchni lasów w m³	383,7	522,7	487,0	506,1	507,7	252,3	106,7

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach państwowych.

TABL. 23(71). **POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	
	w ha			w odsetkach
O G Ó Ł E M	151537	149382	167744	100,0
w % powierzchni lasów	61,1	59,9	67,2	–
W zarządzie Lasów Państwowych ^a	148891	148165	166519	99,3
w tym:				
glebochronne	1376	1255	1308	0,8
wodochronne	58282	58407	59111	35,2
uszkodzone przez przemysł ^b	65866	65930	82952	49,5
cenne pod względem przyrodniczym	254	230	212	0,1
na stałych powierzchniach badawczych	887	880	1218	0,7
podmiejskie ^c	17215	16384	16759	10,0
obronne	3949	4167	4045	2,4
ostoje zwierząt	907	824	826	0,5
Lasy ^d : prywatne	1572	431	431	0,3
gminne	1074	787	794	0,5
w tym w miastach i wokół miast	417	484	488	0,3

a Stan w dniu 1 I. b, c Do 2008 r. określane jako: b – w strefie oddziaływania przemysłu, c – w miastach i wokół miast. d Stan w dniu 31 XII.

Ź r ó d ł o: w zakresie Lasów Państwowych – dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (opracowanie Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej).

TABL. 24(72). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**

Stan w dniu 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^b	2012	2013
W SZTUKACH			
Daniele	524	2072	2181
Muflony	–	35	34
W TYSIĄCACH SZTUK			
Jelenie	6,3	10,7	11,3
Sarny	27,7	35,4	38,0
Dziki	7,5	10,3	11,2
Lisy	5,8	6,1	6,1
Zające	6,5	8,2	8,8
Bażanty	9,4	12,8	13,3
Kuropatwy	4,3	4,8	4,5

a Dane szacunkowe. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 25(73). **ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH W ŁOWIECKIM ROKU GOSPODARCZYM^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/2005 ^b	2011/2012	2012/2013
	w szt.		
Daniele	184	599	686
Muflony	–	3	2
Jelenie	2266	4681	4834
Sarny	7268	9601	9735
Dziki	7171	9453	10472
Lisy	5397	4389	5016
Zające	28	–	18
Bażanty	3144	2653	3001
Kuropatwy	48	–	–
Kaczki ^c	4168	2450	2956

a Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe. c Dane dotyczą wyłącznie obwodów wydierżawionych.

Źródło: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/2012), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 26(74). **POŻARY LASÓW^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Liczba pożarów	244	203	212
w tym według przyczyn:			
podpalenie	138	105	98
nieostrożność: nieletnich	2	5	3
dorosłych	45	26	23
wyładowania atmosferyczne	2	4	3
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	144,8	55,0	151,0
w tym według przyczyn:			
podpalenie	87,5	37,0	94,7
nieostrożność: nieletnich	0,6	0,7	0,4
dorosłych	31,5	2,2	7,6
wyładowania atmosferyczne	2,0	0,3	0,0
Przeciętna powierzchnia lasu objęta 1 pożarem w ha	0,59	0,27	0,71

a Od 2011 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.

DZIAŁ VI ODPADY

Uwagi metodyczne

Przedstawione w dziale dane charakteryzują ilościową i jakościową skalę zagrożenia dla środowiska oraz uciążliwości spowodowane wytwarzaniem odpadów przemysłowych, komunalnych i innych, w tym odpadów niebezpiecznych, a także przedsięwzięcia podejmowane w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom. Uciążliwość dla środowiska przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem odpadami wód i gleb, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod składowanie odpadów.

Informacje o odpadach opracowano w oparciu o ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243) oraz o **Katalog odpadów** wprowadzony w życie dnia 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. z 2001 r., Nr 112, poz. 1206). Katalog odpadów dzieli odpady na grupy, podgrupy i rodzaje ze względu na źródło ich powstawania. Prezentowane dane o odpadach w tabl. 1–3 dotyczą pierwszych 19 grup katalogu, tj. **nie obejmują danych o odpadach komunalnych**. Odpady komunalne (grupa 20 katalogu) są prezentowane w tabl. 4–6.

Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Zawarte w dziale informacje o odpadach innych niż komunalne, prezentują ilości i rodzaje:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, w stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, kompostowanych oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (wysypiskach, hałdach, w stawach osadowych).

Ponadto w dziale zamieszczone są informacje o powierzchni składowisk (wysypisk, hałd, stawów osadowych) niezrekułtywowanych i zrekułtywowanych w ciągu roku.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany. Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Unieszkodliwianie odpadów polega na poddaniu odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Do **procesów unieszkodliwiania** odpadów zalicza się m.in. składowanie na składowiskach, obróbkę w glebie i ziemi, retencję powierzchniową (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach), termiczne przekształcanie odpadów.

Przez **termiczne przekształcanie** odpadów rozumie się procesy spalania odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy, w tym: zgazowanie, proces plazmowy, rozkład pirolityczny, prowadzone w przeznaczonych do tego instalacjach lub urządzeniach (m.in. spalarniach odpadów) na zasadach określonych w przepisach szczegółowych.

Składowisko odpadów jest to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się następujące typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem. Odpady przeznaczone do odzysku lub unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania, mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat. Odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane jedynie w celu zebrania odpowiedniej ich ilości do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez okres 1 roku. Magazynowanie może odbywać się na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny. Miejsce magazynowania odpadów nie wymaga wyznaczenia w trybie przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrekultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in.: właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Dane o odpadach komunalnych dotyczą ilości zebranych stałych odpadów komunalnych, które przedstawiono w wagowych jednostkach miary (tony) oraz ilości wywiezionych nieczystości ciekłych, przedstawionych w objętościowych jednostkach miary (dekametry sześciennie). Przy ustalaniu ilości odpadów uwzględniono pojemność taboru służącego do wywozu odpadów oraz ilość kursów. Pojemność taboru do wywozu odpadów stałych i nieczystości ciekłych jest określona przez producenta lub ustalona przez przedsiębiorstwo (zakład) oczyszczania. Przedstawiono także dane dotyczące: rodzajów wyselekcjonowanych stałych odpadów komunalnych, odpadów zebranych z gospodarstw domowych, ilości unieszkodliwionych odpadów w kompostowniach i spalarniach odpadów oraz zdeponowanych na składowiskach, liczby i powierzchni zorganizowanych składowisk czynnych (tj. takich, na które w roku sprawozdawczym były wywożone odpady) oraz zamkniętych.

TABL.1(75). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	45	57	64
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	1643,0	971,4	950,8
poddane odzyskowi: w tysiącach ton	1487,5	805,4	763,7
w % wytworzonych	90,5	82,9	80,3
unieszkodliwione: w tysiącach ton	102,8	54,5	43,2
w % wytworzonych	6,3	5,6	4,5
w tym w tys. t:			
termicznie	1,6	0,3	0,4
składowane ^b	96,4	54,2	40,7
magazynowane czasowo: w tysiącach ton	52,7	111,5	143,9
w % wytworzonych	3,2	11,5	15,1
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	23481,8	22140,5	21985,6
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	218,7	0,5	167,7
Powierzchnia terenów składowania odpadów w ha:			
niezrekultywowana (stan w końcu roku)	234,1	217,6	217,6
zrekultywowana (w ciągu roku)	1,5	–	–

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych i innych. c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych.

TABL. 2(76). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone (w ciągu roku)					Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku)
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione		magazy-nowane czasowo	
			razem	w tym składo-wane ^c		
w tys. t						
OGÓŁEM	950,8	763,7	43,2	40,7	143,9	21985,6
w tym:						
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	228,4	223,0	1,5	1,5	3,9	39,8
Popioły lotne z węgla	95,6	92,2	3,4	3,4	—	42,7
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	106,1	18,4	2,7	2,7	85,0	18724,6
Ustabilizowane komunalne osady ściekowe	39,1	29,5	6,7	4,6	2,9	5,4
Rdzenie i formy odlewnicze po procesie odlewania	10,0	9,3	0,7	0,7	—	1780,5
Osady z klarowania wody	11,9	—	11,9	11,9	—	279,6

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych. c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 3(77). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone (w ciągu roku)					Odpady dotych- czas składo- wane (nagroma- dzone) ^{bc}	Powierz- chnia terenów składo- wania odpadów niezre- kultywa- wana ^c w ha
	ogółem	poddane odzys- kowi	unieszkodliwione		magazy- nowane czasowo		
			razem	w tym składo- wane ^d			
WOJEWÓDZTWO	950,8	763,7	43,2	40,7	143,9	21985,6	217,6
Podregion nyski	113,3	101,6	5,7	3,6	6,0	5,8	1,5
powiaty:							
Brzeski	23,8	21,6	0,3	0,3	1,9	—	—
Kluczborski	24,9	22,2	—	—	2,7	—	—
Namysłowski	22,3	22,2	—	—	0,1	—	—
Nyski	37,6	33,7	3,3	3,3	0,6	—	—
Prudnicki	4,7	1,9	2,1	—	0,7	5,8	1,5
Podregion opolski	837,5	662,1	37,5	37,1	137,9	21979,8	216,1
powiaty:							
Głubczycki	10,1	9,8	0,3	0,3	—	—	—
Kędzierzyńsko-kozielski	176,0	28,7	14,5	14,5	132,8	18544,6	161,3
Krapkowicki	158,8	150,3	6,1	6,1	2,4	1198,5	30,5
Oleski	4,1	4,1	—	—	—	—	—
Opolski	351,1	345,0	4,8	4,8	1,3	2130,8	15,1
Strzelecki	66,0	63,7	1,4	1,4	0,9	—	—
Miasto na prawach powiatu – – Opole	71,4	60,5	10,4	10,0	0,5	105,9	9,2

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych. c Stan w końcu roku. d Na składowiskach (wysypiskach, hałdach i stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 4(78). **ODPADY KOMUNALNE^a I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Odpady komunalne zebrane w t	254571	256771	246957
w tym z gospodarstw domowych	199322	202986	198026
Zdeponowane na składowiskach	237405	210933	178759
Unieszkodliwione biologicznie	23	1785	5595
Wyselekcjonowane	15762	20820	21678
w tym:			
papier i tektura	1010	4264	3853
szkło	12393	7718	7134
tworzywa sztuczne	1018	4458	5492
metale	32	78	96
tekstylia	–	1065	980
niebezpieczne	–	15	25
wielkogabarytowe	1309	1862	2316
Nieczystości ciekłe odebrane w dam³	601	493	396
w tym z gospodarstw domowych	369	308	246

a Dane szacunkowe.

TABL. 5(79). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Składowiska czynne kontrolowane	40	25	24
powierzchnia w ha	190,2	147,5	146,5
powierzchnia zrekultywowana (w ciągu roku) w ha	–	–	–
Składowiska kontrolowane o zakończonej eksploatacji	5	1	1
powierzchnia w ha	36,0	3,1	1,0
powierzchnia zrekultywowana (w ciągu roku) w ha	–	–	–

TABL. 6(80). **ODPADY I SKŁADOWISKA KOMUNALNE WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady zebrane (w ciągu roku)			Czynne składowiska zorganizowane	
	stałe zdeponowane na składowiskach ^a w tys. t	nieczystości ciekłe		liczba	powierzchnia w ha
		ogółem	w tym z gospodarstw domowych		
				w dam ³	
WOJEWÓDZTWO 2005	237,4	600,6	369,1	40	190,2
..... 2011	210,9	492,7	308,1	25	147,5
2012	178,8	396,4	245,9	24	146,5
Podregion nyski	39,4	161,5	115,0	7	47,3
powiaty:					
Brzeski	15,6	28,3	20,5	–	–
Kluczborski	0,9	24,0	19,6	1	2,9
Namysłowski	4,3	41,0	32,4	1	1,5
Nyski	7,9	49,4	30,2	4	35,4
Prudnicki	10,7	18,9	12,4	1	7,5
Podregion opolski	139,3	234,9	130,9	17	99,2
powiaty:					
Głubczycki	11,4	21,8	10,4	3	12,3
Kędzierzyńsko-kozielski	21,9	11,6	7,6	4	14,9
Krapkowicki	15,7	29,6	23,1	1	7,1
Oleski	6,7	26,6	16,7	4	10,1
Opolski	26,6	92,3	49,9	1	0,6
Strzelecki	18,3	39,5	14,1	3	26,1
Miasto na prawach powiatu – Opole	38,8	13,4	9,1	1	28,1

a Dane szacunkowe.

DZIAŁ VII DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA

Uwagi metodyczne

Prezentowane w dziale dane dotyczą:

- wyników kontroli terenowo-laboratoryjnej wody dostarczanej ludności do spożycia, stanu sanitarnego urządzeń i artykułów spożywczych oraz stanu sanitarno-porządkowego obiektów kontrolowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i przez Inspekcję Weterynaryjną,
- wyników kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu w zakresie: czystości powietrza, wód, gleby, ochrony środowiska przed odpadami oraz hałasu przemysłowego,
- niektórych wskaźników demograficznych,
- zachorowań na niektóre choroby (w tym zawodowe) według badań Ministerstwa Zdrowia,
- zgonów według niektórych przyczyn.

Wodociągi to zespoły urządzeń rozprowadzających wodę w sposób ciągły, których głównym przeznaczeniem jest zaopatrywanie w wodę gospodarstw domowych na zasadzie powszechnej dostępności.

Informacje o **jakości wody** dostarczanej przez wodociągi opracowane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417, z późniejszymi zmianami).

Kontrola wodociągów przeprowadzana jest w reprezentatywnych punktach charakterystycznych dla danego wodociągu, uzgodnionych między terenowo właściwym państwowym inspektorem sanitarnym a przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym. Wodociągi pogrupowano według ich wydajności dobowej. Na podstawie wyników badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych oraz organoleptycznych wodę dostarczaną ludności do spożycia uznaje się za odpowiadającą lub nieodpowiadającą wymaganiom ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Studnie są to urządzenia służące do ujmowania i pionowego czerpania wody.

W zakresie jakości wody ze studni kontrolą objęte zostały studnie publiczne. Oceniano próbki wody.

Inspekcja Ochrony Środowiska realizuje zadania określone w ustawie z dnia 20 VII 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późniejszymi zmianami). Przedmiotem działalności Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska jest w szczególności:

- kontrola podmiotów korzystających ze środowiska, w tym związana z przeciwdziałaniem poważnym awariom,
- badanie stanu środowiska (monitoring) oraz zapewnienie dostępu do informacji o środowisku (społeczeństwu i administracji publicznej).

Monitoring środowiska obejmuje, uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych, informacje w zakresie: jakości powietrza, jakości wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych oraz morskich wód wewnętrznych i wód morza terytorialnego, jakości gleby i ziemi, hałasu, promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych, stanu zasobów środowiska, w tym lasów, rodzajów i ilości substancji lub energii wprowadzanych do powietrza, wód, gleby i ziemi, wytwarzania i gospodarowania odpadami.

Poważna awaria – to zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące

do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach **poważnych awarii** jest tworzenie warunków mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu poważnych awarii oraz usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego.

Ustawowym obowiązkiem Inspekcji Ochrony Środowiska jest prowadzenie **rejestru potencjalnych sprawców poważnych awarii**. Przepisy dotyczące poważnych awarii zawarte są w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287), a także w ustawie Prawo Ochrony Środowiska i uwzględniają postanowienia Dyrektywy Rady 96/82/WE z 9 XII 1996 r. – w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi, zwanej dyrektywą o przeciwdziałaniu poważnym awariom lub Dyrektywą Seveso II.

Hałas definiowany jest jako dźwięk niepożądany lub szkodliwy dla zdrowia ludzkiego. Szkodliwość lub uciążliwość hałasu zależy od jego natężenia, częstotliwości, charakteru zmian w czasie, długotrwałości działania oraz zawartości składowych niesłyszalnych, a także od takich cech odbiorcy jak: stan zdrowia, nastrój, wiek. W zależności od miejsca występowania i źródła rozróżnia się hałas: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy), przemysłowy, osiedlowy oraz domowy.

Dane dotyczące oceny **stanu sanitarnego obiektów i jakości środków spożywczych** opracowano na podstawie wyników badań laboratoryjnych w oparciu o analizy, m.in. mikrobiologiczne, chemiczne i organoleptyczne tych artykułów, prowadzone przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w punktach sprzedaży i Weterynaryjnego Inspektoratu Sanitarnego w punktach uboju (w zakresie mięsa) na mocy ustawy z dnia 16 XII 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127, z późniejszymi zmianami) oraz ustawy z dnia 25 VIII 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. Nr 171, poz. 1225, z późniejszymi zmianami).

Nadzór ten, prowadzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczy m.in.:

- higieny środowiska, a zwłaszcza czystości powietrza atmosferycznego, gleby, wody i innych elementów środowiska w zakresie ustalonym w odrębnych przepisach,
- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic oraz środków komunikacji publicznej,
- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- warunków zdrowotnych produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi,
- warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Inspekcja Weterynaryjna sprawuje nadzór m.in. nad:

- miejscami uboju, zakładami przetwórstwa mięsnego i ubocznych artykułów ubojowych zwierząt rzeźnych,
- pozyskiwaniem, transportem i przetwórstwem mleka,
- obrotem mięsem mniej wartościowym w punktach sprzedaży takiego mięsa,
- targowiskową sprzedażą w miejscach wyznaczonych.

Środki spożywcze – produkty żywnościowe, substancje lub ich mieszaniny zawierające składniki przeznaczone do odżywiania ludzi, w stanie naturalnym lub przetworzonym.

Jakość zdrowotna żywności – ogół cech i kryteriów, przy pomocy których charakteryzuje się żywność pod względem wartości odżywczej, jakości organoleptycznej oraz bezpieczeństwa dla zdrowia konsumenta.

Jakość organoleptyczna żywności – zespół cech obejmujących smak, zapach, wygląd, barwę i konsystencję, które można wyodrębnić i ocenić przy pomocy zmysłów człowieka.

GHP (Good Hygiene Practice) – Dobra Praktyka Higieniczna – działania, które muszą być podjęte i warunki higieniczne, które muszą być spełniane i kontrolowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu, aby zapewnić bezpieczeństwo żywności.

GMP (Good Manufacturing Practice) – Dobra Praktyka Produkcyjna. To działania, które muszą być podjęte i warunki, które muszą być spełniane, aby produkcja żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością odbywała się w sposób zapewniający jej właściwą jakość zdrowotną zgodnie z przeznaczeniem.

System HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) – Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli. Oznacza system organizacji działania w firmach mających do czynienia z żywnością, służący zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego tej żywności.

Grupowanie jednostek chorobowych oraz przyczyn zgonów dokonano na podstawie „Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – X Rewizja”.

Zgonem jest trwałe, czyli nieodwracalne ustanie czynności narządów niezbędnych do życia, konsekwencją czego jest ustanie czynności całego ustroju. Za **zgon niemowlęcia** uważa się zgon dziecka w wieku poniżej 1 roku. Przy opracowaniu danych o **zgonach według przyczyn** przyjmuje się za wyjściową przyczynę zgonu chorobę według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10), tj. chorobę stanowiącą początek procesu chorobowego, który doprowadził do zgonu albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił zgon.

TABL. 1(81). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	% ludności zaopatrywanej w wodę z wodociągów o wydajności w m ³ /d							
	poniżej 100	100– –1000	1001– –10000	10001– –100000	poniżej 100	100– –1000	1001– –10000	10001– –100000
	odpowiadającą wymaganiom				nieodpowiadającą wymaganiom			
2011	96,0	92,2	95,6	100,0	4,0	7,8	4,4	–
2012	91,1	87,3	97,8	100,0	8,9	12,7	2,2	–

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

TABL. 2(82). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW I STUDNI PUBLICZNYCH DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA W 2012 R.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Urządzenia w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane			
		razem	dostarczające wodę		
			odpowiada- jącą wymaganiom	nieodpowiadającą wymaganiom	
				razem	w tym pod względem bakteriolo- gicznym
Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę	197	196	90,3	9,7	–
o wydajności w m ³ /d:					
poniżej 100	61	60	93,4	6,6	–
100– 1000	108	108	88,0	12,0	–
1001–10000	27	27	92,6	7,4	–
powyżej 10000	1	1	100,0	–	–
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	61	58	77,6	22,4	–
Studnie publiczne	1	1	100,0	–	–

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

TABL. 3(83). **WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD			
Monitoring rzek:			
długość odcinków badanych rzek w km	744	625	1058
stanowiska pomiarowe	41	26	38
Pobrane próbki	500	346	701
w tym w ramach: monitoringu	434	305	511
kontroli	55	9	39
akcji związanych z poważnymi awariami	3	3	–
Wykonane oznaczenia	14596	17051	24216
w tym w ramach: monitoringu	9209	10687	12154
kontroli	1277	94	477
akcji związanych z poważnymi awariami	72	24	–

TABL. 3(83). **WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA			
Monitoring powietrza:			
stanowiska pomiarowe ^{ab}	50	159	153
pobrane próbki	5508	6246	5947
wykonane oznaczenia	11250	19061	17726
W ramach akcji związanych z poważnymi awariami:			
pobrane próbki	4	–	–
wykonane oznaczenia	16	–	–
W ZAKRESIE OCHRONY GLEB			
W ramach kontroli:			
pobrane próbki pierwotne	9	2	6
wykonane oznaczenia	24	40	132
W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI			
W ramach kontroli:			
pobrane próbki pierwotne	–	5	13
wykonane oznaczenia	–	–	91

a Dane w latach 2011–2012 nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę definicji stanowiska pomiarowego. b Łącznie metody aspiracyjne i pasywne.

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska w Opolu.

TABL. 4(84). **DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Zakłady w ewidencji	953	1428	1635
w tym skontrolowane	163	378	358
Składowiska odpadów w ewidencji:			
czynne	51	34	32
zamknięte ^a	33	48	50
Przeprowadzone kontrole	382	588	634
w tym: z pomiarem	35	28	36
pozaplanowe	62	148	184
Przypadki wystąpienia poważnych awarii	6	–	–
Wydane zarządzenia pokontrolne	267	212	209
Wnioski do:			
organów ścigania	14	3	3
administracji:			
rządowej	153	154	135
samorządowej	394	283	273
Mandaty karne wymierzone przez wojewódzkiego:			
inspektora ochrony środowiska	159	92	72
kwota w tys. zł	35,6	22,5	22,4

a Po usunięciu odpadów ze składowiska zostaje ono wykreślone z ewidencji składowisk zamkniętych.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu.

TABL. 5(85). HAŁAS PRZEMYSŁOWY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Zakłady skontrolowane emitujące hałas ^a	15	15	21
w tym przekraczające poziomy dopuszczalne ^b	3	9	12
w tym w nocy	2	8	7
Liczba punktów pomiarowych	47	63	136
Zakłady, które dostosowały się do poziomów dopuszczalnych	3	7	8

a Zakłady w centralnej ewidencji systemu kontroli klimatu akustycznego Inspekcji Ochrony Środowiska. b Uwzględniono emisję hałasu z zakładów.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu.

TABL. 6(86). OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane			Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane		
			ogółem	ze złym stanem sanitarnym w % skontrolowanych			ogółem	ze złym stanem sanitarnym w % skontrolowanych	
				razem	w tym pod względem tech- nicznym			razem	w tym pod względem tech- nicznym
miasta						wieś			
Baseny kąpielowe kryte	2011	20	18	5,6	5,6	5	5	20,0	20,0
	2012	21	20	–	–	7	7	28,6	28,6
Baseny kąpielowe odkryte	2011	21	20	5,0	5,0	10	9	22,2	22,2
	2012	21	20	–	–	10	9	–	–
Domy pomocy społecznej	2011	28	17	11,8	11,8	22	16	6,3	6,3
	2012	29	19	15,8	10,5	25	14	7,1	7,1
Noclegownie	2011	–	–	–	–	1	1	–	–
	2012	–	–	–	–	1	–	–	–
Hotele	2011	32	32	–	–	9	9	–	–
	2012	36	35	–	–	10	10	–	–
Pensjonaty	2011	2	2	–	–	1	1	–	–
	2012	2	2	–	–	–	–	–	–
Motele	2011	1	1	–	–	–	–	–	–
	2012	1	1	–	–	–	–	–	–
Kempingi	2011	–	–	–	–	2	2	–	–
	2012	–	–	–	–	3	3	–	–
Schroniska, pola biwakowe	2011	–	–	–	–	3	3	–	–
	2012	–	–	–	–	3	3	–	–
Inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie	2011	69	55	3,6	3,6	147	114	0,9	0,9
	2012	70	60	1,7	1,7	157	124	1,6	1,6
Ustępy publiczne	2011	55	50	8,0	8,0	9	9	–	–
	2012	56	53	–	–	11	11	–	–
Zakłady fryzjerskie	2011	455	295	0,3	0,3	141	67	6	6
	2012	456	268	1,1	0,4	143	57	7	7
Zakłady kosmetyczne	2011	222	133	0,8	0,8	31	14	–	–
	2012	214	105	1,9	1,9	34	14	–	–
Zakłady odnowy biologicznej ...	2011	115	52	3,8	3,8	15	7	–	–
	2012	115	45	2,2	2,2	14	6	–	–
Zakłady tatuażu	2011	10	7	–	–	1	–	–	–
	2012	12	5	–	–	1	–	–	–

TABL. 6(86). OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane			Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane		
			ogółem	ze złym stanem sanitarnym w % skontrolowanych			ogółem	ze złym stanem sanitarnym w % skontrolowanych	
				razem	w tym pod względem tech- nicznym			razem	w tym pod względem tech- nicznym
		miasta			wieś				
Inne obiekty, w których świad- czone są łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy bio- logicznej	2011 2012	139 134	84 67	3,6 –	3,6 –	36 35	14 14	14,3 –	14,3 –
Dworce autobusowe	2011 2012	12 11	10 8	10 –	10 –	– –	– –	– –	– –
Dworce i stacje kolejowe	2011 2012	21 21	16 19	– –	– –	28 28	7 6	– –	– –

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

TABL. 7(87). STAN SANITARNY POMIESZCZEŃ I URZĄDZEŃ WYKORZYSTYWANYCH PRZY UDZIELANIU ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH PRZEZ PODMIOTY WYKONUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ^a W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane		Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane	
		ogółem	ze złym stanem sanitar- nym w % skontro- lowa- nych		ogółem	ze złym stanem sanitar- nym w % skontro- lowa- nych
miasta				wieś		
Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne: szpitalne:						
szpitale ogółem	25	18	61,1	5	5	40,0
inne niż szpitalne:						
zakłady opiekuńczo-lecznicze	10	6	—	1	1	100,0
zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	—	—	—	—	—	—
zakłady rehabilitacji leczniczej	—	—	—	3	3	33,3
hospicja	2	2	—	1	1	—
inne	—	—	—	1	1	—
Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne:						
przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambu- latoria z izbą chorych, lecznice	341	263	3,0	133	111	3,6
zakłady badań diagnostycznych i medyczne						
laboratoria diagnostyczne	39	34	2,9	1	1	—
zakłady rehabilitacji leczniczej	19	3	33,3	—	—	—
inne	147	85	5,9	57	31	3,2
Indywidualne praktyki lekarskie	19	3	—	10	6	—
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ...	710	271	—	46	11	—
Grupowe praktyki lekarskie	17	12	—	7	7	—

^a Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późniejszymi zmianami).

TABL. 7(87). **STAN SANITARNY POMIESZCZEŃ I URZĄDZEŃ WYKORZYSTYWANYCH PRZY UDZIELANIU ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH PRZEZ PODMIOTY WYKONUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ^a W 2012 R. (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane		Obiekty w ewi- dencji (stan w dniu 31 XII)	W tym skontrolowane	
		ogółem	ze złym stanem sanitar- nym w % skontro- lowa- nych		ogółem	ze złym stanem sanitar- nym w % skontro- lowa- nych
miasta				wieś		
Indywidualne praktyki lekarzy dentystów	320	226	0,4	63	39	–
Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów	116	89	–	19	13	7,7
Grupowe praktyki lekarzy dentystów	16	12	–	2	2	–
Indywidualne praktyki pielęgniarek	5	2	–	9	3	–
Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek	7	–	–	1	–	–
Grupowe praktyki pielęgniarek	28	12	–	5	1	–
Inne	14	7	–	2	–	–

a Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, z późniejszymi zmianami).

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

TABL. 8(88). **STAN SANITARNY OBIEKTÓW PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOSCIĄ WEDŁUG OCENY PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Obiekty w ewidencji		Przeprowadzone kontrole	Wydane decyzje administracyjne	Obiekty o złym stanie sanitarnym w % skontrolowanych
		ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym skontrolowane			
OGÓŁEM	2005	8176	6182	9723	3023	7,1
	2011	8907	5580	7825	3513	2,7
	2012	8829	6032	9530	3072	1,7

OBIEKTY PRODUKCJI ŻYWNOSCI

Wytwornie lodów	20	20	30	3	–
Automaty do lodów	63	53	59	12	1,9
Wytwornie tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi	3	3	8	–	–
Piekarnie	234	222	395	195	1,4
Ciastkarnie	70	66	129	49	–
Przetwornie owocowo-warzywne i grzybowe	8	8	18	9	–
Browary i słodownie	2	2	2	–	–
Wytwornie napojów bezalkoholowych i rozlewnie piwa	2	2	2	–	–
Wytwornie naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych	1	1	5	–	–
Zakłady garmazeryjne	7	7	20	19	–
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	15	13	18	2	–
Wytwornie makaronów	1	1	1	–	–
Wytwornie wyrobów cukierniczych	16	14	32	15	–
Wytwornie koncentratów spożywczych ..	1	1	1	–	–
Wytwornie chrupek, chipsów i prażynek	2	2	5	1	–

TABL. 8(88). **STAN SANITARNY OBIEKTÓW PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOSCIĄ WEDŁUG OCENY PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		Przeprowadzone kontrole	Wydane decyzje administracyjne	Obiekty o złym stanie sanitarnym w % skontrolowanych
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym skontrolowane			
OBIEKTY PRODUKCJI ŻYWNOSCI (dok.)					
Wytwórnice suplementów diety	2	1	9	–	–
Wytwórnice środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego	1	1	17	1	–
Wytwórnice substancji dodatkowych	3	1	1	–	–
Cukrownie	1	1	2	–	–
Inne wytwórnice żywności	36	27	36	6	–
OBIEKTY OBROTU ŻYWNOSCIĄ					
Sklepy spożywcze	3524	2596	4616	1258	2,8
Kioski spożywcze	444	205	230	62	0,5
Magazyny hurtowe	202	156	288	74	3,2
Obiekty ruchome i tymczasowe	87	51	58	20	2,0
Inne obiekty obrotu żywnością	525	237	348	59	0,8
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	2115	1510	2164	1012	1,2
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	918	740	909	253	0,1
Środki transportu	472	54	57	19	–
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	15	6	7	1	–
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	39	31	63	2	–

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

TABL. 9(89). **OBIEKTY PRODUKCJI I OBROTU ŻYWNOSCIĄ ORAZ MATERIAŁAMI I WYROBAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ WEDŁUG OCENY PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Obiekty według ewidencji (stan w dniu 31 XII)	8176	8907	8829
w tym skontrolowane	6182	5580	6032
Ocenione na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego	4130	2842	2910
Z wdrożonymi zasadami GHP/GMP ^a	.	7038	7557
Z wdrożonym systemem HACCP ^a	.	1867	2601
Przeprowadzone kontrole i rekontrole	9723	7825	9530
w tym interwencyjne	.	1032	2178
Wskaźnik częstotliwości kontroli i rekontroli	1,6	1,4	1,6
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	3023	3513	3072
w tym:			
przerwania produkcji ^b	30	17	11
zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	.	1	4
Nałożone mandaty	862	564	431
na kwotę w tys. zł	109,1	104,2	79,6

^a Patrz „Uwagi metodyczne” do działu. ^b Unieruchomienia (przerwania) działalności całego lub części zakładu.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

TABL. 10(90). **DZIAŁALNOŚĆ LABORATORYJNA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Liczba zbadanych próbek	2492	2882	2975
w tym:			
Środki spożywcze:			
krajowe	1969	2494	2599
z importu	323	361	334
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością:			
krajowe	62	–	–
z importu	18	1	–
Badania sanitarne	53	24	8
Zatrucia pokarmowe	67	3	34
W tym % próbek zdyskwalifikowanych:			
Środki spożywcze:			
krajowe	3,4	16	45
z importu	–	1	5
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością:			
krajowe	–	–	–
z importu	–	–	–
Badania sanitarne	–	–	–
Zatrucia pokarmowe	–	–	–

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Opolu.

TABL. 11(91). **OCENA SANITARNA NIEKTÓRYCH KRAJOWYCH ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH PRZEZ PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĘ SANITARNA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012
Próby zdyskwalifikowane w % ogółem zbadanych:	0,6	1,7
Mleko i przetwory mleczne	0,0	0,0
Mięso, podroby i przetwory mięsne według badań Inspekcji Sanitarnej	0,3	0,9
Tłuszcze roślinne	–	–
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne	–	0,2
Warzywa (w tym strączkowe suche)	0,2	0,1
Owoce	–	0,1
Grzyby	0,0	–
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	–	–

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Opolu.

TABL.12(92). **NIEKTÓRE WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Ludność (stan w dniu 31 XII)	1047407	1013950	1010203
mężczyźni	507195	490194	488457
kobiety	540212	523756	521746
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,1	8,6	8,8
Zgony ^a na 1000 ludności	9,0	9,6	10,0
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	4,9	3,8	6,2
Przyrost naturalny na 1000 ludności	–0,9	–1,0	–1,2

a Łącznie ze zgonami niemowląt.

TABL. 13(93). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	2005	2011	2012
	w liczbach bezwzględnych			na 100 tys. ludności		
Krztusiec	77	24	58	7,3	2,4	5,7
Wirusowe zapalenie wątroby	83	176	122	7,9	17,3	12,1
Różyczka	160	89	109	15,2	8,8	10,8
AIDS ^a	2	6	3	0,2	0,6	0,3
Salmonellozy	297	136	129	28,3	13,4	12,7
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	38	7	13	3,6	0,7	1,3
Biegunki u dzieci do lat 2 ^b	225	844	800	135,5	458,5	452,7
Szkarlatyna (płonica)	270	526	743	25,7	51,8	73,4
Bakteryjne zapalenie opon mózgo- wych i/lub mózgu	29	31	19	2,8	3,1	1,9
Wirusowe zapalenie opon mózgo- wych	31	79	58	3,0	7,8	5,7
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	2211	92	91	210,7	9,1	9,0
Grypa ^c	25045	31135	23032	2386,3	3065,7	2275,2

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.
c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny.

TABL. 14(94). **ZACHOROWANIA NA CHOROBY ZAWODOWE**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012	
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	
OGÓŁEM	48	11	12	100,0
w tym:				
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	1	–	–	–
Pylice płuc	–	2	–	–
Astma oskrzelowa	2	1	1	8,3
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	–	–	–	–
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nad- miernym wysiłkiem głosowym	18	1	2	16,7
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uzna- nych za rakotwórcze u ludzi	3	2	1	8,3
Choroby skóry	2	2	–	–
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	–	–	–	–
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spo- wodowany hałasem	3	–	3	25,0
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	–	1	–	–
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	17	1	4	33,3

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

TABL. 15(95). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2005	2011
	w odsetkach		na 100 tys. ludności	
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	903,2	957,0
w tym:				
Choroby zakaźne i pasożytnicze	0,5	0,8	4,6	7,3
Nowotwory	26,2	26,2	236,7	251,0
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	1,8	2,6	16,5	25,0
w tym cukrzyca	1,8	2,6	16,0	24,4
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	0,9	1,1	8,2	10,5
Choroby układu krążenia	49,3	47,4	444,9	453,2
w tym:				
choroba niedokrwienna serca	9,4	8,0	85,2	77,0
choroby naczyń mózgowych	7,3	7,1	66,4	67,8
Choroby układu oddechowego	4,2	4,1	38,2	39,6
Choroby układu trawiennego	4,3	3,9	38,4	37,1
Choroby układu moczowo-płciowego	1,4	1,4	12,3	13,4
Objawy i stany niedokładnie określone ^b	5,0	6,9	45,2	66,2
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny	5,7	5,1	51,9	48,9

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja). b Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane.

DZIAŁ VIII EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

W dziale wyodrębniono informacje o zakresie i formach funkcjonowania oraz skuteczności ekonomicznych narzędzi i środków w przedsięwzięciach na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Całkowite nakłady na ochronę środowiska stanowią sumę nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i kosztów bieżących.

Dane o **nakładach na środki trwałe służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznej Dotyczącej Ochrony Środowiska (SERIEE), wdrażanego przez Unię Europejską (EUROSTAT). Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.
2. Gospodarka ściekowa i ochrona wód.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.
5. Zmniejszanie hałasu i wibracji.
6. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.
7. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
8. Działalność badawczo-rozwojowa.
9. Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „SNA 1993”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- nabycie gruntów (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu),
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym m.in.: na roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe),
- urządzenia techniczne i maszyny,
- środki transportu,
- narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,
- inne środki trwałe, których celem jest uzyskanie efektów ochronnych lub efektów w gospodarce wodnej.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Dane o **nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie i z wyłączeniem osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów); jednostek budżetowych prowadzących działalność zaklasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w zakresie administracji publicznej oraz polityki gospodarczej i społecznej (grupa 84.1), usług na rzecz całego społeczeństwa (grupa 84.2), obowiązkowych zabezpieczeń społecznych (grupa 84.3), a także gmin oraz spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i deodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza.

Ponadto zaliczono: nowe techniki i technologie spalania paliw; modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydanych do powietrza powstających w procesie spalania; niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych); dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrykingu.

Nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych i do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechanicznego, chemicznego, biologicznego i o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, do utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, do gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe; urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków; systemy obiegowego zasilania wodą; zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym; tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb oraz ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało i bezodpadowe,
- zbieranie (w tym selektywne) odpadów i ich transport,

- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. metody i sposoby oraz urządzenia, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk, hałd, składowisk odpadów i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrehabilitowanej powierzchni do zagospodarowania,
- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działanie związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,
- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby oraz wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu** zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin. Obejmuje również ochronę wartości estetycznych krajobrazu, jak również ochronę prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji** zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywopłotów i okien dźwiękoszczelnych itp. działań zmniejszających uciążliwość hałasu drogowego, szynowego, a także powodowanego ruchem lotniczym),
- urządzenia i zakup przyrządów pomiarowych do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (nie zalicza się zadań związanych z bhp – zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

W każdym wyżej wymienionym kierunku inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanowisk pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do inwestycji związanych z gospodarką wodną, zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Przedsięwzięcia „końca rury” – nieingerujące w proces produkcyjny (produkcja może być prowadzona bez tej inwestycji), lecz redukujące lub unieszkodliwiające zanieczyszczenia powstałe w procesie produkcji. Nakłady na tego typu przedsięwzięcia – zgodnie z metodologią zalecaną przez Biuro Statystyczne Unii Europejskiej EUROSTAT – w całości zaliczane są do nakładów na ochronę środowiska.

Przedsięwzięcia „zintegrowane” zapobiegające zanieczyszczeniom – prowadzące do zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń poprzez modyfikację procesów technologicznych (wymiana lub modernizacja linii produkcyjnej, zakup dodatkowych urządzeń), co powoduje, że produkcja staje się bardziej czysta i przyjazna środowisku. Jeżeli wprowadzany jest nowy proces technologiczny, nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska obejmują nakłady przewyższające te, które byłyby poniesione na wyposażenie tańsze i sprawne, ale zapewniające produkcję mniej przyjazną środowisku. W przypadku, gdy modernizowany jest zakład już istniejący, nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska są równe całkowitym nakładom poniesionym na dostosowanie do wymagań środowiska.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa. Zasady naliczania i uiszczania opłat prezentowanych w niniejszej publikacji określa ustawa „Prawo Ochrony Środowiska” z dnia 27 IV 2001 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 z późniejszymi zmianami).

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzane za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze, z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalni bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków zgodnie z prawem geologicznym i górniczym oraz innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobycie kruszywa i piasku z wód, zwroty niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskane pożyczki). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz **wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej** zostały utworzone z dniem 1 VII 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 IV 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” i ustawy – „Prawo wodne” (Dz. U. Nr 26, poz. 139). Ponadto od połowy 1993 r. utworzono **gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**, a równocześnie z wdrożeniem ustawy reformującej administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 z późniejszymi zmianami) utworzono **powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**. Przepisy prawne dotyczące funkcjonowania gminnych oraz powiatowych funduszy ochrony środowiska obowiązywały do 31 XII 2009 r. Z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji. Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin. Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 III 1982 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 II 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 121 poz. 1266 z późniejszymi zmianami). Zgodnie z ustawą z dnia 27 VIII 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241) z dniem 31 XII 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych zlikwidowany. Po tym terminie nieściągnięte należności i nieuregulowane zobowiązania przejęły jednostki samorządu terytorialnego, które realizowały wyodrębnione zadania poprzez fundusze celowe. Środki pieniężne zlikwidowanego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych stały się dochodami budżetów odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

TABL. 1(96). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
OCHRONA ŚRODOWISKA			
O G Ó Ł E M w tys. zł	202927,0	315314,9	337731,8
na 1 mieszkańca w zł	193	310	334
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	7,6	6,7	7,8
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	36071,0	50110,3	62315,7
w tym nakłady na:			
zapobieganie zanieczyszczeniom ^a	16093,5	38838,7	50145,9
w zakresie ochrony powietrza	11425,5	38838,7	49530,2
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	11049,5	37634,9	1874,4
w zakresie ochrony klimatu i warstwy ozonowej ^b	4668,0	—	615,7
redukcję zanieczyszczeń	19900,9	10524,7	11347,3
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	142067,3	214979,8	227347,9
w tym nakłady na:			
zapobieganie zanieczyszczeniom ^c	17426,6	42,0	—
oczyszczanie ścieków	21352,7	17430,7	14972,0
w tym komunalnych	16944,7	13911,8	10150,1
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki	97943,7	189325,3	201143,0
sieć kanalizacyjną odprowadzającą wody (ścieki) opadowe	4956,9	8161,5	11184,9
Gospodarka odpadami	16153,8	25573,8	21534,3
w tym nakłady na:			
zbieranie odpadów ^d i ich transport	3847,5	2768,2	2217,5
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów ^d niebezpiecznych	1380,0	48,0	29,1
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów ^d innych niż niebezpieczne	9426,7	662,8	17727,5
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	1012,6	4641,7	1630,6
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	96,4	122,6	393,9
Zmniejszanie hałasu i wibracji ^e	705,9	805,0	9142,5
Działalność badawczo-rozwojowa	—	—	—
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	6820,0	19081,7	15366,9
GOSPODARKA WODNA			
O G Ó Ł E M w tys. zł	37990,3	106203,7	128989,7
na 1 mieszkańca w zł	36	105	127
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	1,4	2,3	3,0
z ogółem nakłady na:			
Ujęcia i doprowadzenia wody	9966,2	22665,5	26128,0
Budowę i modernizację stacji uzdatniania wody	5515,5	8545,1	7585,2
Zbiorniki i stopnie wodne	796,5	25766,9	46346,7
Regulację i zabudowę rzek i potoków górskich	19603,6	38796,9	33150,3
Obwałowania przeciwpowodziowe	2108,5	10429,3	15779,5
Stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych ...	—	—	—

a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. b Dotyczy emisji gazów cieplarnianych oraz gazów, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony). c Poprzez modyfikację procesów technologicznych. d Przemysłowych i komunalnych. e Z wyłączeniem ochrony miejsc pracy.

TABL. 2(97). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA, PODREGIONÓW I POWIATÓW (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	
		własne	z budżetu				z zagranicy				
			centralnego	wojewódz-twa	powiatu	gminy (współ-udział)					
											w tys. zł
OCHRONA ŚRODOWISKA											
WOJEWÓDZ-TWO	2005	202927,0	68565,0	1137,4	901,8	75,8	6708,0	51170,3	43689,2	24853,1	5826,4
	2011	315314,9	124816,8	318,0	—	834,3	2610,1	71924,0	85336,2	26587,2	2888,3
	2012	337731,8	156222,9	34,4	—	—	202,5	50086,2	118292,7	6766,4	6126,7
Podregion nyski		61658,6	34589,6	23,0	—	—	175,1	6033,7	20603,2	234,0	—
powiaty:											
Brzeski		18128,3	5595,1	—	—	—	45,0	242,0	12020,2	226,0	—
Kluczborski		14587,9	11055,4	—	—	—	—	2112,0	1420,5	—	—
Namysławski		13473,8	5482,0	—	—	—	130,1	2423,3	5430,4	8,0	—
Nyski		11157,1	10072,8	23,0	—	—	—	599,5	461,8	—	—
Prudnicki		4311,5	2384,3	—	—	—	—	656,9	1270,3	—	—
Podregion opolski		276073,2	121633,3	11,4	—	—	27,4	44052,5	97689,5	6532,4	6126,7
powiaty:											
Głubczycki		6351,6	2450,2	—	—	—	—	2939,7	892,4	—	69,3
Kędzierzyńsko-kozielski		23163,5	11979,1	—	—	—	—	347,0	4780,0	—	6057,4
Krapkowicki		50395,6	35435,5	—	—	—	—	381,7	14578,4	—	—
Oleski		13117,7	3467,2	—	—	—	—	2725,4	3715,7	3209,4	—
Opolski		129194,2	47713,0	—	—	—	—	30985,6	49072,6	1423,0	—
Strzelecki		26590,9	3141,6	11,4	—	—	—	71,9	23366,0	—	—
Miasto na prawach powiatu – Opole		27259,7	17446,7	—	—	—	27,4	6601,2	1284,4	1900,0	—
GOSPODARKA WODNA											
WOJEWÓDZ-TWO	2005	37990,3	9507,4	12013,7	1039,7	—	900,0	1842,8	10683,9	473,9	1528,9
	2011	106203,7	23351,3	17963,8	600,0	75,0	2623,5	49043,1	11422,3	1043,0	81,7
	2012	128989,7	26939,5	28424,6	699,0	—	964,6	62378,4	5588,9	3263,3	731,4
Podregion nyski		81945,1	7652,4	17446,3	85,0	—	235,0	51977,4	1283,8	3263,3	1,9
powiaty:											
Brzeski		21378,5	2317,8	3807,3	—	—	8,0	15218,7	—	26,7	—
Kluczborski		1695,3	797,0	119,8	27,0	—	—	397,4	152,2	200,0	1,9
Namysławski		522,9	455,3	—	—	—	—	—	67,6	—	—
Nyski		56325,3	3053,9	13519,2	22,1	—	227,0	35908,3	558,2	3036,6	—
Prudnicki		2023,1	1028,4	—	35,9	—	—	453,0	505,8	—	—
Podregion opolski		47044,6	19287,1	10978,3	614,0	—	729,6	10401,0	4305,1	—	729,5
powiaty:											
Głubczycki		1020,3	420,7	—	—	—	599,6	—	—	—	—
Kędzierzyńsko-kozielski		12353,9	1942,0	4030,3	304,4	—	—	4457,5	890,2	—	729,5
Krapkowicki		7577,5	752,0	2286,2	36,2	—	—	3572,0	931,1	—	—
Oleski		623,4	342,9	—	42,8	—	15,0	147,0	75,7	—	—
Opolski		14906,4	7359,4	3964,0	75,4	—	100,0	1996,6	1411,0	—	—
Strzelecki		1309,8	1030,5	—	9,2	—	15,0	—	255,1	—	—
Miasto na prawach powiatu – Opole ...		9253,3	7439,6	697,8	146,0	—	—	227,9	742,0	—	—

TABL. 3(98). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW, POWIATÓW
I GMIN (ceny bieżące)**

A. OGÓŁEM ORAZ OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I KLIMATU

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu				
			razem	w tym			
				nowe techniki i technologiczne spalania paliw		redukcja zanieczyszczeń	
				razem	w tym modernizacja kotłowni i ciepłowni	razem	w tym pyłowych
w tys. zł							
WOJEWÓDZTWO	2005	202927,0	36071,0	11049,5	11049,5	19900,9	19579,9
	2011	315314,9	50110,3	37634,9	37634,9	10524,7	9291,2
	2012	337731,8	62315,7	1874,4	1874,4	11347,3	8214,6
PODREGION NYSKI		61658,6	12454,6	1421,3	1421,3	73,0	73,0
Powiat brzeski		18128,3	1097,0	–	–	–	–
<i>Gminy miejskie:</i>							
Brzeg		2082,5	1097,0	–	–	–	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>							
Grodków		14839,0	–	–	–	–	–
Lewin Brzeski		5,0	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>							
Lubsza		47,4	–	–	–	–	–
Olszanka		135,0	–	–	–	–	–
Skarbimierz		1019,4	–	–	–	–	–
Powiat kluczborski		14587,9	6452,8	–	–	–	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>							
Byczyna		–	–	–	–	–	–
Kluczbork		2404,4	–	–	–	–	–
Wołczyn		8728,4	6452,8	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>							
Lasowice Wielkie		3455,1	–	–	–	–	–
Powiat namysłowski		13473,8	1312,0	1312,0	1312,0	–	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>							
Namysłów		8620,7	1298,0	1298,0	1298,0	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>							
Domaszowice		8,0	–	–	–	–	–
Pokój		3584,3	–	–	–	–	–
Świerczów		1246,8	–	–	–	–	–
Wilków		14,0	14,0	14,0	14,0	–	–
Powiat nyski		11157,1	3592,8	109,3	109,3	73,0	73,0
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>							
Głucholazy		4052,7	182,3	109,3	109,3	73,0	73,0
Korfantów		–	–	–	–	–	–
Nysa		3214,5	47,0	–	–	–	–
Otmuchów		3363,5	3363,5	–	–	–	–
Paczków		222,6	–	–	–	–	–

TABL. 3(98). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW, POWIATÓW
I GMIN (cd.)**

A. OGÓŁEM ORAZ OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I KLIMATU (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu				
		razem	w tym			
			nowe techniki i technologiczne spalania paliw		redukcja zanieczyszczeń	
			razem	w tym modernizacja kotłowni i ciepłowni	razem	w tym pyłowych
	w tys. zł					
PODREGION NYSKI (dok.)						
Powiat nyski (dok.)						
Gminy wiejskie:						
Kamiennik	—	—	—	—	—	—
Łambinowice	303,8	—	—	—	—	—
Pakosławice	—	—	—	—	—	—
Skoroszyce	—	—	—	—	—	—
Powiat prudnicki	4311,5	—	—	—	—	—
Gminy miejsko-wiejskie:						
Biała	738,0	—	—	—	—	—
Głogówek	1028,0	—	—	—	—	—
Prudnik	2231,0	—	—	—	—	—
Gminy wiejskie:						
Lubrza	314,5	—	—	—	—	—
PODREGION OPOLSKI	276073,2	49861,1	453,1	453,1	11274,3	8141,6
Powiat głubczycki	6351,6	—	—	—	—	—
Gminy miejsko-wiejskie:						
Baborów	123,1	—	—	—	—	—
Głubczyce	329,3	—	—	—	—	—
Kietrz	1843,0	—	—	—	—	—
Gminy wiejskie:						
Branice	4056,2	—	—	—	—	—
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	23163,5	825,7	—	—	—	—
Gminy miejskie:						
Kędzierzyn-Koźle	16191,8	825,7	—	—	—	—
Gminy wiejskie:						
Bierawa	3375,8	—	—	—	—	—
Cisek	—	—	—	—	—	—
Pawłowiczki	2968,0	—	—	—	—	—
Polska Cerekiew	38,0	—	—	—	—	—
Reńska Wieś	589,9	—	—	—	—	—
Powiat krapkowicki	50395,6	8844,3	—	—	8842,3	6353,3
Gminy miejsko-wiejskie:						
Gogolin	35628,9	6108,6	—	—	6108,6	6108,6
Krapkowice	3861,1	224,7	—	—	224,7	224,7
Zdzieszowice	8140,3	2511,0	—	—	2509,0	20,0
Gminy wiejskie:						
Strzeleczy	12,3	—	—	—	—	—
Walce	2753,0	—	—	—	—	—

TABL. 3(98). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (cd.)**

A. OGÓŁEM ORAZ OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I KLIMATU (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu				
		razem	w tym			
			nowe techniki i techno- logie spalania paliw		redukcja zanieczyszczeń	
			razem	w tym moderni- zacja kotłowni i ciepłowni	razem	w tym pyłowych
	w tys. zł					
PODREGION OPOLSKI (dok.)						
Powiat oleski	13117,7	–	–	–	–	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Dobrodzień	6603,2	–	–	–	–	–
Gorzów Śląski	149,1	–	–	–	–	–
Olesno	4290,8	–	–	–	–	–
Praszka	1607,3	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Radłów	–	–	–	–	–	–
Rudniki	113,3	–	–	–	–	–
Zębowice	354,0	–	–	–	–	–
Powiat opolski	129194,2	36754,6	55,0	55,0	1142,0	498,3
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Niemodlin	5268,7	–	–	–	–	–
Ozimek	26466,7	55,0	55,0	55,0	–	–
Prószków	6018,1	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Chrzastowice	1,0	–	–	–	–	–
Dąbrowa	63,5	–	–	–	–	–
Dobrzeń Wielki	42015,3	36500,8	–	–	943,2	299,5
Komprachcice	3945,1	–	–	–	–	–
Łubniany	1660,0	–	–	–	–	–
Murów	16,0	–	–	–	–	–
Popielów	4809,0	–	–	–	–	–
Tarnów Opolski	7962,3	198,8	–	–	198,8	198,8
Tułowice	–	–	–	–	–	–
Turawa	30968,5	–	–	–	–	–
Powiat strzelecki	26590,9	154,9	–	–	–	–
<i>Gminy miejsko-wiejskie:</i>						
Kolonowskie	–	–	–	–	–	–
Leśnica	348,8	154,9	–	–	–	–
Strzelce Opolskie	19454,5	–	–	–	–	–
Ujazd	41,0	–	–	–	–	–
Zawadzkie	237,0	–	–	–	–	–
<i>Gminy wiejskie:</i>						
Izbicko	1976,6	–	–	–	–	–
Jemielnica	4533,0	–	–	–	–	–
Miasto na prawach powiatu – – Opole	27259,7	3281,6	398,1	398,1	1290,0	1290,0

TABL. 3(98). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW, POWIATÓW
I GMIN (cd.)**

B. GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD ORAZ GOSPODARKA ODPADAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE		Gospodarka ściekowa i ochrona wód			Gospodarka odpadami				
		razem	w tym		razem	w tym			
			oczyszczanie ścieków	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki		zbieranie odpadów i ich transport	unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	
								razem	w tym składowanie odpadów komunalnych
w tys. zł									
WOJEWÓDZTWO	2005	142067,3	21352,7	97943,7	16153,8	3847,5	1380,0	9426,7	9263,7
	2011	214979,8	17430,7	189325,3	25573,8	2768,2	48,0	662,8	652,8
	2012	227347,9	14972,0	201143,0	21534,3	2217,5	29,1	17727,5	5669,9
PODREGION NYSKI		45637,8	4590,6	38508,8	981,8	7,0	–	–	–
Powiat brzeski		15482,3	–	15047,3	974,8	–	–	–	–
Gminy miejskie:									
Brzeg		305,7	–	305,7	108,0	–	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie:									
Grodków		14839,0	–	14539,0	–	–	–	–	–
Lewin Brzeski		5,0	–	5,0	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie:									
Lubsza		45,0	–	45,0	–	–	–	–	–
Olszanka		135,0	–	–	–	–	–	–	–
Skarbimierz		152,6	–	152,6	866,8	–	–	–	–
Powiat kluczborski		8116,2	1759,9	6233,9	–	–	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie:									
Byczyna		–	–	–	–	–	–	–	–
Kluczbork		2404,4	1725,3	556,7	–	–	–	–	–
Wołczyn		2275,6	–	2275,6	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie:									
Lasowice Wielkie		3436,2	34,6	3401,6	–	–	–	–	–
Powiat namysłowski		12078,8	2031,7	8745,2	–	–	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie:									
Namysłów		7239,7	2031,7	3906,1	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie:									
Domaszowice		8,0	–	8,0	–	–	–	–	–
Pokój		3584,3	–	3584,3	–	–	–	–	–
Świerczów		1246,8	–	1246,8	–	–	–	–	–
Wilków		–	–	–	–	–	–	–	–
Powiat nyski		6886,4	775,5	5460,4	7,0	7,0	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie:									
Głucholazy		3860,4	–	3420,9	–	–	–	–	–
Korfantów		–	–	–	–	–	–	–	–
Nysa		2680,0	775,5	1693,5	–	–	–	–	–
Otmuchów		–	–	–	–	–	–	–	–
Paczków		83,0	–	83,0	–	–	–	–	–

TABL. 3(98). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (cd.)****B. GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD ORAZ GOSPODARKA ODPADAMI (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gospodarka ściekowa i ochrona wód			Gospodarka odpadami				
	razem	w tym		razem	w tym			
		oczyszczanie ścieków	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki		zbieranie odpadów i ich transport	unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	
							razem	w tym składowanie odpadów komunalnych
w tys. zł								
PODREGION NYSKI (dok.)								
Powiat nyski (dok.)								
Gminy wiejskie:								
Kamiennik	—	—	—	—	—	—	—	—
Łambinowice	263,0	—	263,0	7,0	7,0	—	—	—
Pakosławice	—	—	—	—	—	—	—	—
Skoroszyce	—	—	—	—	—	—	—	—
Powiat prudnicki	3074,1	23,5	3022,0	—	—	—	—	—
Gminy miejsko-wiejskie:								
Biała	732,0	—	732,0	—	—	—	—	—
Głogówek	1028,0	—	1028,0	—	—	—	—	—
Prudnik	1314,1	23,5	1262,0	—	—	—	—	—
Gminy wiejskie:								
Lubrza	—	—	—	—	—	—	—	—
PODREGION OPOLSKI ...	181710,1	10381,4	162634,2	20552,5	2210,5	29,1	17727,5	5669,9
Powiat głubczycki	6350,6	3967,1	2012,9	—	—	—	—	—
Gminy miejsko-wiejskie:								
Baborów	123,1	—	9,9	—	—	—	—	—
Głubczyce	329,3	47,5	24,4	—	—	—	—	—
Kietrz	1842,0	—	1842,0	—	—	—	—	—
Gminy wiejskie:								
Branice	4056,2	3919,6	136,6	—	—	—	—	—
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	19470,0	4070,7	13853,8	259,0	221,0	—	38,0	38,0
Gminy miejskie:								
Kędzierzyn-Koźle	12536,3	1996,7	8994,1	221,0	221,0	—	—	—
Gminy wiejskie:								
Bierawa	3375,8	—	3375,8	—	—	—	—	—
Cisek	—	—	—	—	—	—	—	—
Pawłowiczki	2968,0	2074,0	894,0	—	—	—	—	—
Polska Cerekiew	—	—	—	38,0	—	—	38,0	38,0
Reńska Wieś	589,9	—	589,9	—	—	—	—	—
Powiat krapkowicki	15456,9	—	14637,6	17663,1	—	—	17663,1	5605,5
Gminy miejsko-wiejskie:								
Gogolin	5296,9	—	5296,9	17663,1	—	—	17663,1	5605,5
Krapkowice	1765,4	—	1765,4	—	—	—	—	—
Zdzieszowice	5629,3	—	4810,0	—	—	—	—	—
Gminy wiejskie:								
Strzeleczy	12,3	—	12,3	—	—	—	—	—
Walce	2753,0	—	2753,0	—	—	—	—	—

TABL. 3(98). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN (dok.)**

B. GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD ORAZ GOSPODARKA ODPADAMI (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gospodarka ściekowa i ochrona wód			Gospodarka odpadami				
	razem	w tym		razem	w tym			
		oczyszczanie ścieków	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki		zbieranie odpadów i ich transport	unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	
							razem	w tym składowanie odpadów komunalnych
w tys. zł								
PODREGION OPOLSKI (dok.)								
Powiat oleski	11843,9	428,5	10546,9	298,6	-	-	10,4	10,4
Gminy miejsko-wiejskie:								
Dobrodzień	5424,9	-	5065,1	203,1	-	-	-	-
Gorzów Śląski	64,0	-	64,0	85,1	-	-	-	-
Olesno	4290,8	-	3894,0	-	-	-	-	-
Praszka	1607,3	-	1495,4	-	-	-	-	-
Gminy wiejskie:								
Radłów	-	-	-	-	-	-	-	-
Rudniki	102,9	74,5	28,4	10,4	-	-	10,4	10,4
Zębowice	354,0	354,0	-	-	-	-	-	-
Powiat opolski	89435,9	472,6	88823,3	9,1	-	9,1	-	-
Gminy miejsko-wiejskie:								
Niemodlin	5268,7	-	5268,7	-	-	-	-	-
Ozimek	26402,6	-	26360,0	9,1	-	9,1	-	-
Prószków	6018,1	22,0	5996,1	-	-	-	-	-
Gminy wiejskie:								
Chrzastowice	-	-	-	-	-	-	-	-
Dąbrowa	63,5	18,3	45,2	-	-	-	-	-
Dobrzeń Wielki	2523,3	84,2	2439,1	-	-	-	-	-
Komprachcice	3945,1	-	3945,1	-	-	-	-	-
Łubniany	1660,0	-	1660,0	-	-	-	-	-
Murów	16,0	16,0	-	-	-	-	-	-
Popielów	4809,0	-	4809,0	-	-	-	-	-
Tarnów Opolski	7761,1	332,1	7331,6	-	-	-	-	-
Tułowice	-	-	-	-	-	-	-	-
Turawa	30968,5	-	30968,5	-	-	-	-	-
Powiat strzelecki	25738,6	-	25714,1	300,7	3,5	-	-	-
Gminy miejsko-wiejskie:								
Kolonowskie	-	-	-	-	-	-	-	-
Leśnica	30,1	-	13,6	-	-	-	-	-
Strzelce Opolskie	18987,0	-	18987,0	234,6	-	-	-	-
Ujazd	41,0	-	33,0	-	-	-	-	-
Zawadzkie	233,5	-	233,5	3,5	3,5	-	-	-
Gminy wiejskie:								
Izbicko	1914,0	-	1914,0	62,6	-	-	-	-
Jemielnica	4533,0	-	4533,0	-	-	-	-	-
Miasto na prawach powiatu – Opole	13414,2	1442,5	7045,6	2022,0	1986,0	20,0	16,0	16,0

TABL. 4(99). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG RODZAJU INWESTYCJI (ceny bieżące)**

RODZAJE INWESTYCJI	2005	2011	2012
	w tys. zł		
OGÓŁEM	202927,0	315314,9	337731,8
Wyłącznie „końca rury”	159090,7	249115,5	270355,0
w tym monitoring	769,6	779,2	868,5
Zintegrowane	42862,5	61569,7	65737,2
Łączone (mieszane)	973,8	4629,7	1639,6
„końca rury”	509,8	4629,7	1563,6
zintegrowane	464,0	–	76,0
Działalność badawczo-rozwojowa	–	–	–

TABL. 5(100). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG GRUP INWESTORÓW (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011		2012	
	ochrona środowiska	gospodarka wodna	ochrona środowiska	gospodarka wodna
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH				
OGÓŁEM	315314,9	106203,7	337731,8	128989,7
grupy inwestorów:				
Przedsiębiorstwa	184602,8	20261,7	248026,2	25603,0
Gminy	122546,5	7219,9	76053,3	8948,0
Jednostki budżetowe	8165,6	78722,1	13652,3	94438,7
W ODSETKACH				
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
grupy inwestorów:				
Przedsiębiorstwa	58,5	19,1	73,4	19,8
Gminy	38,9	6,8	22,5	6,9
Jednostki budżetowe	2,6	74,1	4,0	73,2

TABL. 6(101). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG SEKCJI W 2012 R. (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ochrona środowiska		Gospodarka wodna	
	w tys. zł	w odsetkach	w tys. zł	w odsetkach
OGÓŁEM	337731,8	100,0	128989,7	100,0
Przemysł	249610,6	73,9	25796,4	20,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	306,0	0,1	73,6	0,1
Transport i gospodarka magazynowa	547,3	0,2	–	–
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	–	–	–	–
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	23,0	0,0	9,0	0,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	51,0	0,0	–	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	85543,4	25,3	103110,7	79,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1650,5	0,5	–	–

TABL. 7(102). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA W 2012 R. (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ujęcia i doprowadzenia wody	Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	Zbiorniki i stopnie wodne	Regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich	Obwałowania przeciwpowodziowe	Stacje pomp na zawalach i obszarach depresyjnych
	w tys. zł						
OGÓŁEM	128989,7	26128,0	7585,2	46346,7	33150,3	15779,5	–
Środki własne	26939,5	22239,2	3342,9	616,9	694,5	46,0	–
Środki z budżetu:							
centralnego	28424,6	–	–	12317,9	7494,0	8612,7	–
województwa	699,0	99,0	–	34,9	218,5	346,6	–
gminy (współudział)	964,6	849,6	–	–	45,0	70,0	–
Środki z zagranicy	62378,4	1488,4	1205,7	33377,0	21064,9	5242,4	–
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	5588,9	493,7	–	–	3633,4	1461,8	–
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	3263,3	226,7	3036,6	–	–	–	–
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	731,4	731,4	–	–	–	–	–

 TABL. 8(103). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2012 R. (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ujęcia i doprowadzenia wody	Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	Zbiorniki i stopnie wodne	Regulacja i zabudowa rzek i potoków górskich	Obwałowania przeciwpowodziowe	Stacje pomp na zawalach i obszarach depresyjnych
	w tys. zł						
WOJEWÓDZTWO	128989,7	26128,0	7585,2	46346,7	33150,3	15779,5	–
Podregion nyski	81945,1	9286,5	3268,1	45798,8	22432,4	1159,3	–
powiaty:							
Brzeski	21378,5	2218,0	134,5	–	17905,0	1121,0	–
Kluczborski	1695,3	992,5	18,3	96,0	588,5	–	–
Namysłowski	522,9	452,4	2,9	–	67,6	–	–
Nyski	56325,3	4115,9	3106,2	45702,8	3400,4	–	–
Prudnicki	2023,1	1507,7	6,2	–	470,9	38,3	–
Podregion opolski	47044,6	16841,5	4317,1	547,9	10717,9	14620,2	–
powiaty:							
Głubczycki	1020,3	811,5	140,9	67,9	–	–	–
Kędzierzysko-kozielski	12353,9	2663,8	–	–	133,2	9556,9	–
Krapkowicki	7577,5	731,0	21,0	–	6825,5	–	–
Oleski	623,4	489,9	–	–	133,5	–	–
Opolski	14906,4	4276,3	3212,2	480,0	3319,4	3618,5	–
Strzelecki	1309,8	102,5	943,0	–	264,3	–	–
Miasto na prawach powiatu – Opole	9253,3	7766,5	–	–	42,0	1444,8	–

TABL. 9(104). **EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW****A. OCHRONA POWIETRZA I GOSPODARKA ŚCIEKOWA**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ochrona powietrza		Sieć kanalizacyjna odprowadzająca		Oczyszczalnie ścieków			
		zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń w zakresie redukcji zanieczyszczeń				ogółem		w tym komunalne	
		pyło- wych	gazo- wych	ścieki	wody (ścieki) opado- we	obiekty w szt.	przepus- towość w m ³ /d	obiekty w szt.	przepus- towość w m ³ /d
		w t/r		w km					
WOJEWÓDZTWO	2005	658	1036	183,5	6,7	2	4600	2	4600
	2011	70105	—	366,7	9,8	4	246	4	246
	2012	158495	—	314,4	16,6	2	3180	1	830
Podregion nyski		—	—	70,4	5,3	1	2350	—	—
powiaty:									
Brzeski		—	—	5,8	0,7	—	—	—	—
Kluczborski		—	—	15,3	0,1	1	2250	—	—
Namysłowski		—	—	33,4	3,8	—	—	—	—
Nyski		—	—	10,2	0,3	—	100	—	—
Prudnicki		—	—	5,7	0,4	—	—	—	—
Podregion opolski		158495	—	244,0	11,3	1	830	1	830
powiaty:									
Głubczycki		—	—	1,3	0,1	1	830	1	830
Kędzierzyńsko-kozielski ..		—	—	15,5	4,4	—	—	—	—
Krapkowicki		158495	—	31,3	1,1	—	—	—	—
Oleski		—	—	15,1	0,5	—	—	—	—
Opolski		—	—	174,2	0,1	—	—	—	—
Strzelecki		—	—	1,5	—	—	—	—	—
Miasto na prawach powiatu									
— Opole		—	—	5,1	5,1	—	—	—	—

B. GOSPODARKA WODNA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ujęcia wody	Uzdatniania wody	Sieć wodociągowa ^a	Regulacja i zabudowa rzek ^b	Obwałowania przeciwpowodziowe
		w m ³ /d		w km		
WOJEWÓDZTWO	2005	63	5375	96,6	41,3	7,6
	2011	—	—	51,6	18,7	0,6
	2012	1463	1916	64,4	9,8	3,3
Podregion nyski		1175	1800	34,9	2,1	0,3
powiaty:						
Brzeski		1090	—	6,9	—	—
Kluczborski		—	—	4,8	—	—
Namysłowski		—	—	3,3	—	—
Nyski		85	1800	16,4	1,8	—
Prudnicki		—	—	3,5	0,3	0,3
Podregion opolski		288	116	29,5	7,7	3,0
powiaty:						
Głubczycki		—	—	1,9	—	—
Kędzierzyńsko-kozielski		—	—	4,9	—	3,0
Krapkowicki		—	116	1,0	3,0	—
Oleski		—	—	2,0	—	—
Opolski		—	—	18,7	4,7	—
Strzelecki		—	—	—	—	—
Miasto na prawach powiatu – Opole		288	—	1,0	—	—

a Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi. b Łącznie z zabudową potoków górskich.

TABL. 10(105). **WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012
	w tys. zł		
Stan środków na początku roku	302073,1	324138,4	341814,7
Wpływy	35019,0	35619,7	36565,0
Z tytułu: opłat	24938,9	24033,9	22979,1
kar	7,5	43,3	5,1
Przychody finansowe i inne	10072,6	11542,4	13580,7
Wydatki	12953,7	17943,4	18011,4
w tym na:			
Dotacje	6881,8	11814,8	12438,3
Umorzenia pożyczek i kredytów ze środków funduszu ...	1564,3	–	–
Koszty działalności operacyjnej	4252,1	4473,0	4862,9
Stan środków na koniec roku	324138,4	341814,7	360368,3

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 11(106). **KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012
	w tys. zł		
OGÓŁEM	70954,3	81030,7	117808,5
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	46567,1	60448,9	75616,0
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	14639,7	18473,9	32687,1
Gospodarka odpadami	5496,6	1662,9	6090,5
Pozostałe dziedziny	4250,9	445,0	3415,0

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 12(107). **GOSPODAROWANIE POWIATOWYMI I GMINNYMI ŚRODKAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012
	w tys. zł		
POWIATOWE			
Stan środków na początku roku	5661,0	6250,6	7883,8
Wpływy	6248,5	6092,6	5699,3
Z tytułu: opłat	6246,2	6080,7	5697,9
kar	2,0	11,9	1,4
Inne wpływy	0,3	0,0	0,0

TABL. 12(107). **GOSPODAROWANIE POWIATOWYMI I GMINNYMI ŚRODKAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012
	w tys. zł		
POWIATOWE (dok.)			
Wydatki	5344,7	4459,4	8700,6
na:			
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	959,1	510,5	218,0
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	2237,1	2595,8	5436,4
Gospodarkę odpadami	460,5	477,7	412,2
Pozostałe dziedziny	1638,6	740,6	2631,4
Inne wydatki	49,5	134,8	2,7
Stan środków na koniec roku	6564,8	7883,8	4882,5
GMINNE			
Stan środków na początku roku	20250,0	11825,1	7049,6
Wpływy	22264,3	22046,9	17602,4
Z tytułu opłat i kar	22028,4	22017,1	17532,7
Inne wpływy	235,9	29,7	69,6
Wydatki	30664,8	26822,4	18544,0
na:			
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	13076,9	9931,7	8149,9
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	3411,3	2598,2	1211,1
Gospodarkę odpadami	4891,9	3607,3	2407,4
Pozostałe dziedziny	9188,7	10684,7	6417,7
Wpłaty do Wojewódzkiego Funduszu z tytułu nad- wyżki dochodów	—	—	357,9
Inne wydatki	95,9	0,5	—
Stan środków na koniec roku	11849,5	7049,6	6108,0

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 13(108). **STAN WYPOSAŻENIA WSI W NIEKTÓRE URZĄDZENIA I OBIEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Wodociągi zbiorowe:			
Przyłącza do budynków w szt.	111938	116467	121389
Sieć wodociągowa w km	5697,3	6167,5	6322,4
Stacje uzdatniania wody:			
W sztukach	139	125	124
Kanalizacja zbiorcza:			
Przykanaliki do budynków w szt.	21997	42072	48694
Zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	1067,7	2042,1	2404,5

TABL. 13(108). **STAN WYPOSAŻENIA WSI W NIEKTÓRE URZĄDZENIA I OBIEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
Oczyszczalnie ścieków:			
Zbiornice:			
w sztukach	55	62	62
przepustowość w m ³ /d	65758,7	103303,8	100147,1
Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków ^a w szt.	317	1586	1875
Składowiska odpadów:			
Obiekty w szt.	41	27	25
Powierzchnia w ha	118,2	76,4	75,5

a Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nie odprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp. o przepustowości nie przekraczającej 5 m³/dobę lub 25 LRM.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 14(109). **INWESTYCJE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
WODOCIĄGI ZBIOROWE			
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	8260,1	14121,5	12241,4
finansowane ze środków:			
Budżetu państwa	148,2	—	—
Samorządów gmin	5184,5	5509,0	4324,7
Mieszkańców wsi	65,9	569,9	1615,6
Funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	465,4	1152,6	1261,3
w tym pożyczki	368,7	1152,6	1261,3
Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	1409,9 ^a	2810,2	925,7
Innych ^b	986,2	4079,8	4114,1
Efekty rzeczowe inwestycji oddanych do użytku:			
Przylączy do budynków w szt.	919	1462	1716
Sieć wodociągowa w km	79,9	44,6	80,9
STACJE UZDATNIANIA WODY			
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	3661,9	2813,5	502,3
Efekty rzeczowe inwestycji oddanych do użytku w szt.	3	9	8
Nowe	—	—	2
Zmodernizowane	3	9	6
KANALIZACJA ZBIORCZA			
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	63057,1	145750,5	121440,4
finansowane ze środków:			
Budżetu państwa	495,5	—	336,2
Samorządów gmin	14932,0	27655,7	11996,4
Mieszkańców wsi	856,5	1191,4	2492,5
Funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	19998,6	32379,5	47638,7
w tym pożyczki	18058,0	32379,5	44148,3

a W tym z funduszy przedakcesyjnych. b M.in.: Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, RPWiK, Ekofunduszu, RZGW.

TABL. 14(109). **INWESTYCJE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2011	2012
KANALIZACJA ZBIORCZA (dok.)			
Nakłady inwestycyjne w tys. zł (dok.)			
finansowane ze środków:			
Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	25544,7 ^a	80480,6	45754,3
Innych ^b	1229,8	4043,3	13222,3
Efekty rzeczowe inwestycji oddanych do użytku:			
Przykanaliki do budynków w szt.	3150	4266	4259
Sieć kanalizacyjna w km	139,7	364,3	336,5
INDYWIDUALNE WIEJSKIE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW^c			
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	20,1	4683,1	3295,2
finansowane ze środków:			
Samorządów gmin	–	1018,1	1159,0
Mieszkańców wsi	8,7	2129,0	904,9
Funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	4,1	36,0	–
Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	–	1500,0	1231,3
Innych ^b	7,3	–	–
Efekty rzeczowe inwestycji oddanych do użytku w szt.	16	598	294
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZBIORCZE			
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	9134,5	5708,0	4723,9
finansowane ze środków:			
Budżetu państwa	61,1	–	–
Samorządów gmin	733,5	1278,2	768,2
Funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	1988,4	683,6	750,0
w tym pożyczki	1094,4	683,6	750,0
Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	5662,2 ^a	2938,1	2939,7
Innych ^b	689,3	808,1	266,0
Efekty rzeczowe inwestycji oddanych do użytku:			
Ogółem (nowe i zmodernizowane)	4	10	6
w tym nowe	2	2	2
Przepustowość w m ³ /dobę	3980,0	73,0	840,7
SKŁADOWISKA ODPADÓW			
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	716,2	3747,8	5187,0
finansowane ze środków:			
Samorządów gmin	626,2	2290,9	249,6
Funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	71,1	350,8	3609,5
w tym pożyczki	–	350,8	3609,5
Funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	–	825,3	–
Innych ^b	18,9	280,8	1327,9
Efekty rzeczowe inwestycji oddanych do użytku:			
Obiekty	1	–	–
Powierzchnia w ha	2,5	–	–

a W tym z funduszy przedakcesyjnych. b M.in.: Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, RPWiK, Ekofunduszu, RZGW. c Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nie odprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp., o przepustowości nie przekraczającej 5 m³/dobę lub 25 LRM.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 15(110). **GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI PIENIĘŻNYMI Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012
WPŁYWY I WYDATKI w tys. zł		
Stan środków na początku roku	2865,3	3224,3
Wpływy	3922,4	6328,5
Umorzono	112,2	100,4
Wydatki	3563,5	3175,0
na:		
rekultywację gruntów na cele rolnicze	—	97,2
budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji	71,0	236,9
budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	3464,2	2784,6
pozostałe wydatki	28,3	56,2
Stan środków na koniec roku	3224,3	6377,8
ZREALIZOWANE PRACE I PRZEDSIĘWZIĘCIA		
Rekultywacja i wykorzystanie gruntów na cele rolnicze w ha	—	1
Budowa i renowacja zbiorników wodnych służących małej retencji w ha	56	56
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w km	26	22

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 16(111). **OPŁATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKĘ WODNĄ ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012
	w tys. zł		
Stan środków na początku roku	806,4	862,6	574,1
Wpływy ogółem	63056,4	60639,1	57180,1
z tytułu opłat za:			
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	13079,3	11485,3	11704,4
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	30319,9	30385,1	29998,4
Gospodarkę odpadami	19137,7	18566,5	15063,2
Inne wpływy ^a	519,5	202,3	414,2
Wydatki ogółem	63000,2	60927,6	57240,5
przekazane na ochronę środowiska i gospodarkę wodną:			
Fundusz: Narodowy	13428,6	12941,3	12373,4
wojewódzki	24938,9	24033,9	22979,1

a Z tytułu m.in.: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, oprocentowanie rachunków bankowych, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi; nie obejmuje kar.

TABL. 16(111). **OPLATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012
	w tys. zł		
Wydatki ogółem (dok.)			
przekazane na ochronę środowiska i gospodarkę wodną:			
Budżety: powiatowe	6246,2	6080,7	5697,9
gminne	18211,5	17746,1	15919,1
Inne koszty i wydatki	175,1	125,6	271,0
Stan środków na koniec roku	862,6	574,1	513,7

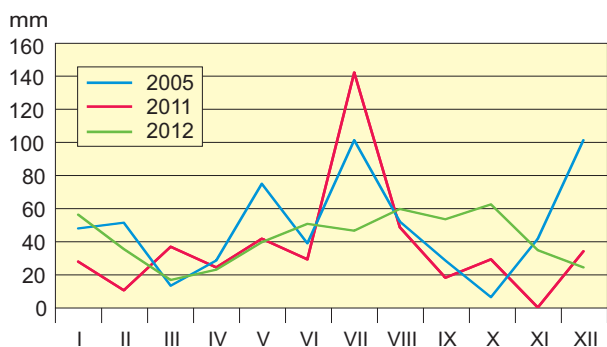
Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 17(112). **WPŁYWY NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ Z TYTUŁU KAR ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA**

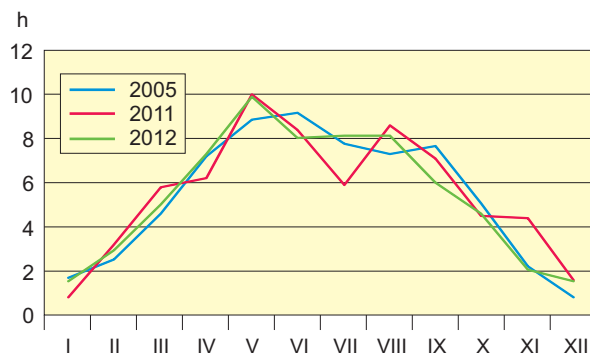
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012
	w tys. zł		
O G Ó Ł E M: wymierzono	193,9	5110,8	127,6
wpłynęło	79,4	197,1	116,8
w tym z tytułu kar za przekroczenie:			
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi:			
wymierzono	52,1	5009,4	14,0
wpłynęło	—	107,6	14,0
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza:			
wymierzono	—	11,4	—
wpłynęło	—	11,4	—
Dopuszczalnego poziomu dźwięku:			
wymierzono	4,8	—	8,7
wpłynęło	4,9	—	—
Z tytułu składowania odpadów niezgodnie z przepisami:			
wymierzono	—	—	—
wpłynęło	—	—	—
Z tytułu nielegalnego poboru wody oraz piętzenia wody wyższego od dozwolonego:			
wymierzono	2,0	—	—
wpłynęło	2,0	—	—
Z ogółem przekazano na:			
fundusz: Narodowy	69,5	96,4	90,1
wojewódzki	7,5	43,3	5,1
budżety: powiatowe	2,0	11,9	1,4
gminne	4,1	23,8	2,8

Źródło: w zakresie wpływów – dane Inspekcji Ochrony Środowiska, w zakresie redystrybucji – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

OPADY ATMOSFERYCZNE WEDŁUG MIESIĘCY

USŁONECZNIE^a WEDŁUG MIESIĘCY

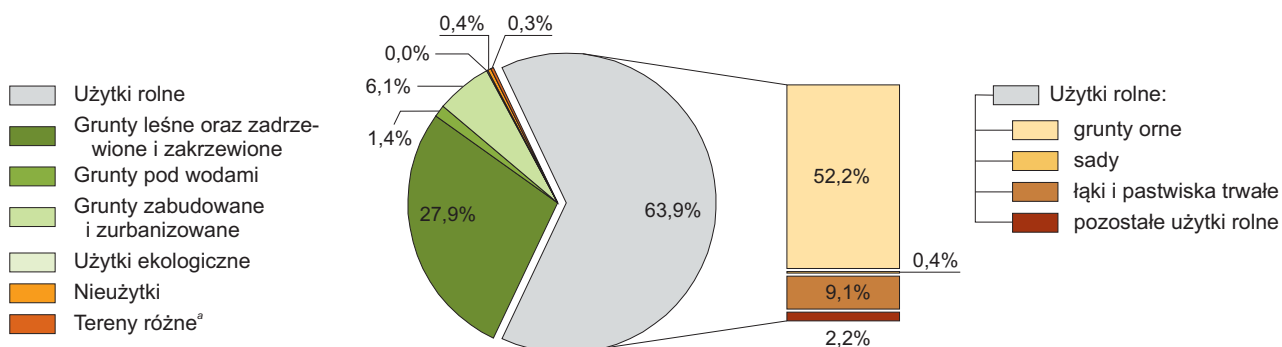

^a Średnie dzienne.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, oddział we Wrocławiu.

KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA W 2013 R.

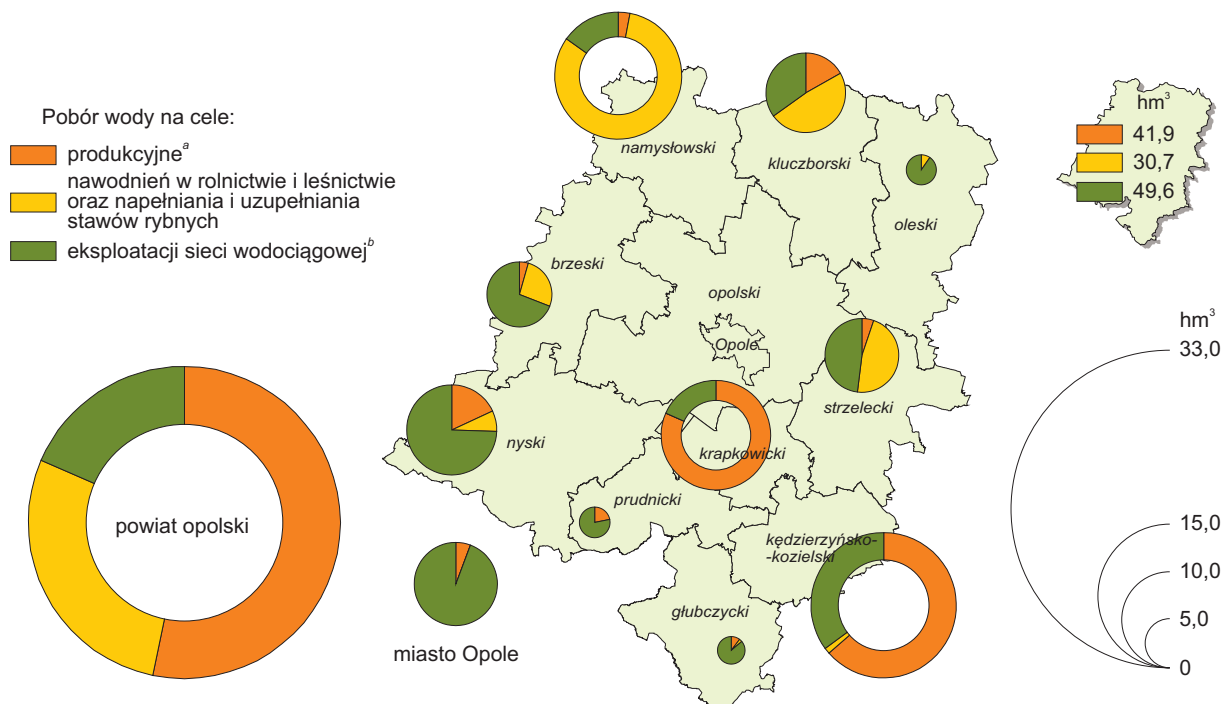
Stan w dniu 1 I

^a Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

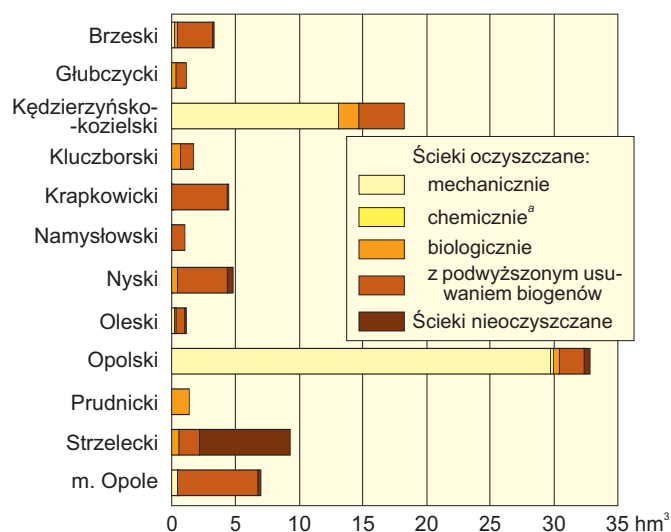
Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2012 R.

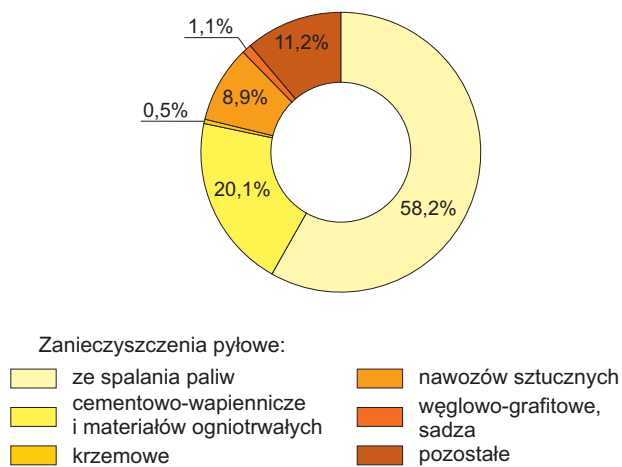
^a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. ^b Pobór wód na ujęciach, przed tłoczeniem do sieci.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

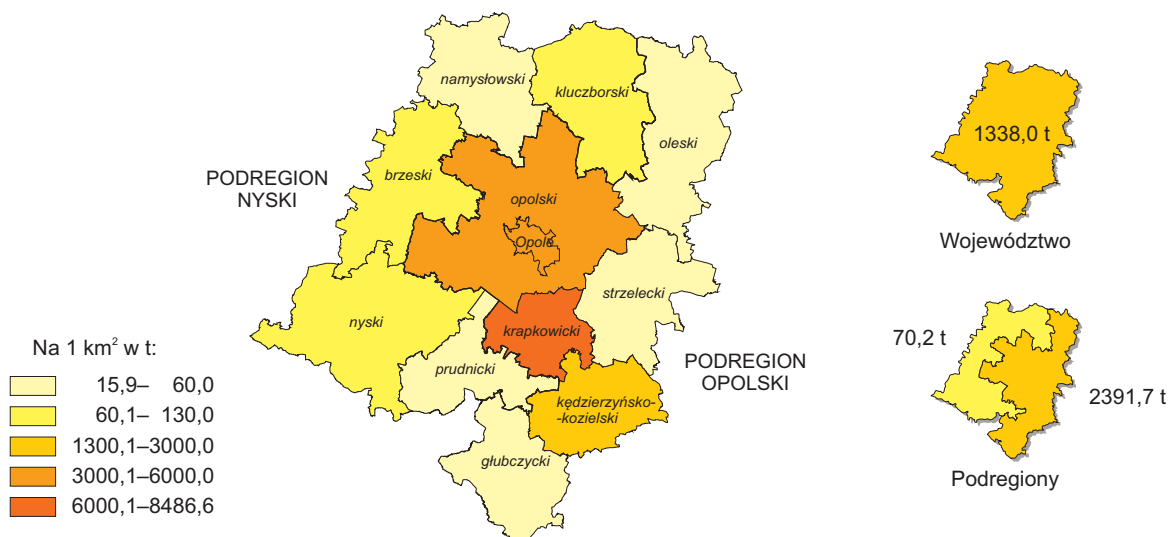

a Dotyczy ścieków przemysłowych.

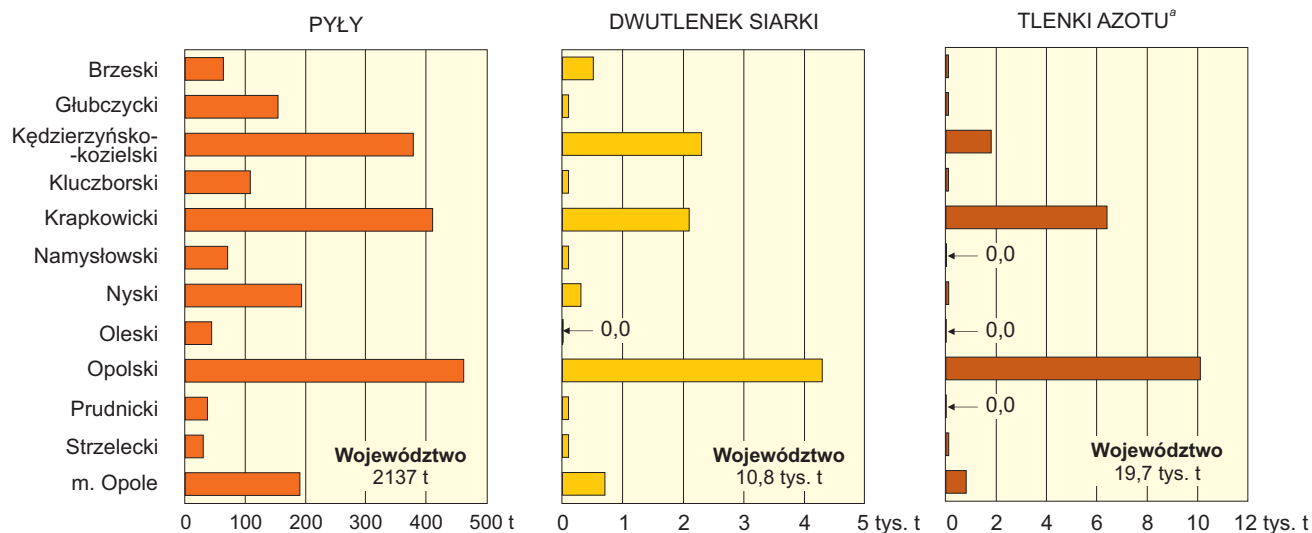
EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ PYŁOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA W 2012 R.

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ GAZOWYCH Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA W 2012 R.

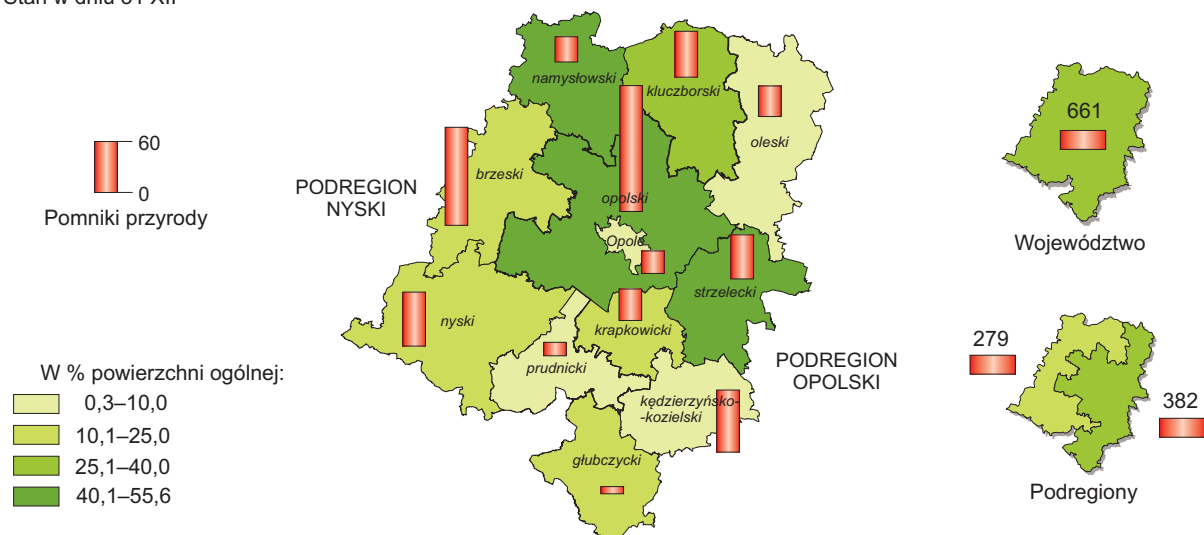
EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

a W przeliczeniu na NO₂.

POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a W 2012 R.

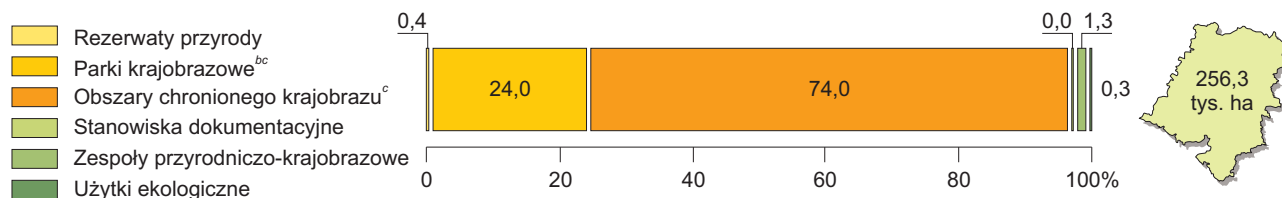
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z tą częścią sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych.

STRUKTURA POWIERZCHNI O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a W 2012 R.

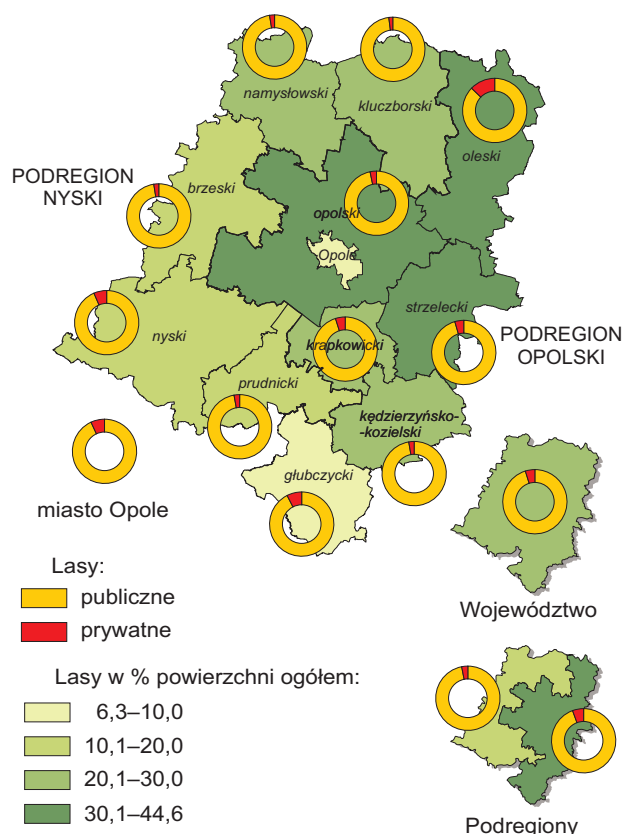
Stan w dniu 31 XII

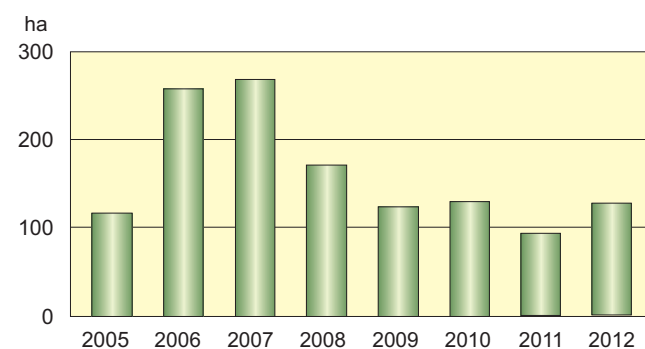
^a Łącznie z tą częścią sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. ^b Bez otuliny. ^c Bez rezerwatów i pozostałych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

LESISTOŚĆ W 2012 R.

Stan w dniu 31 XII

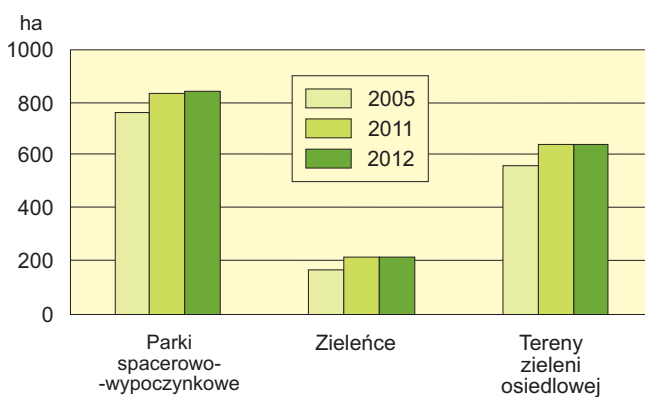

WYKONANIE ZALESIEŃ

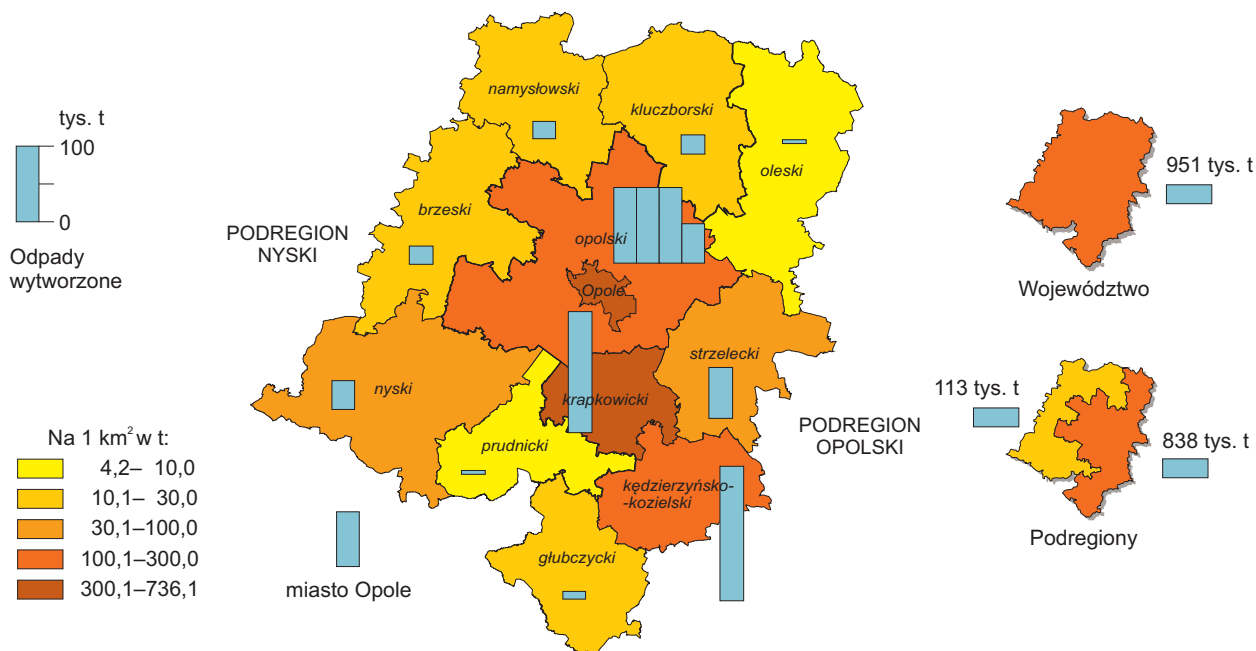

POWIERZCHNIA PARKÓW, ZIELEŃCÓW I TERENÓW ZIELENI OSIEDLOWEJ

Stan w dniu 31 XII

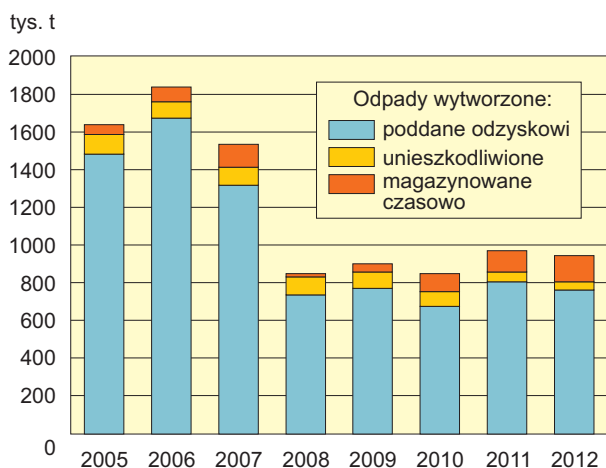

ODPADY^a WYTWORZONE W 2012 R.

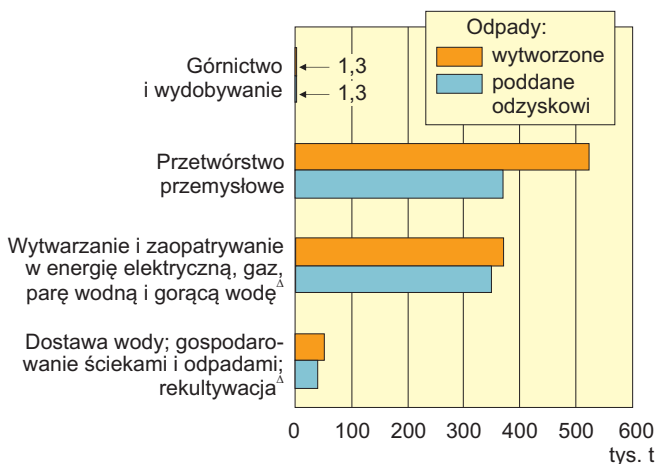
a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

ODPADY^a WYTWORZONE

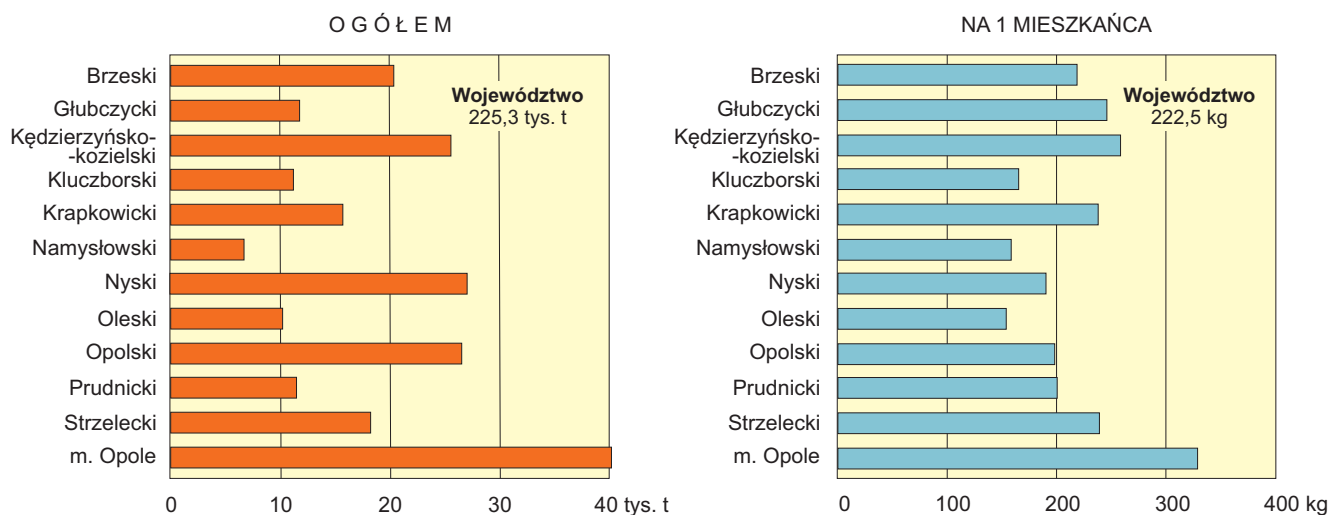
a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

ODPADY^a WYTWORZONE I PODDANE ODZYSKOWI W PRZEMYSŁE W 2012 R.

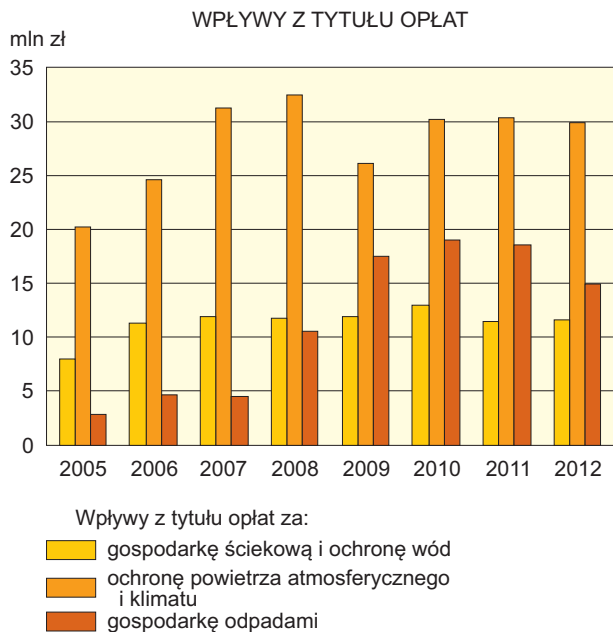
a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

ODPADY KOMUNALNE ZEBRANE^a (bez wyselekcjonowanych) WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

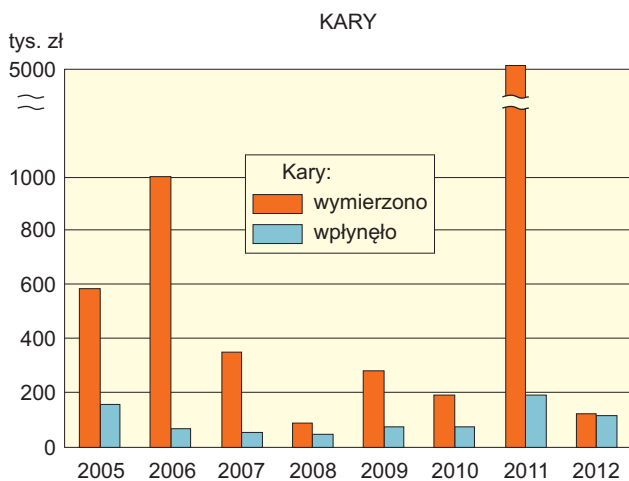

a Dane szacunkowe.

WPŁYWY Z TYTUŁU OPŁAT I KAR NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKĘ WODNĄ

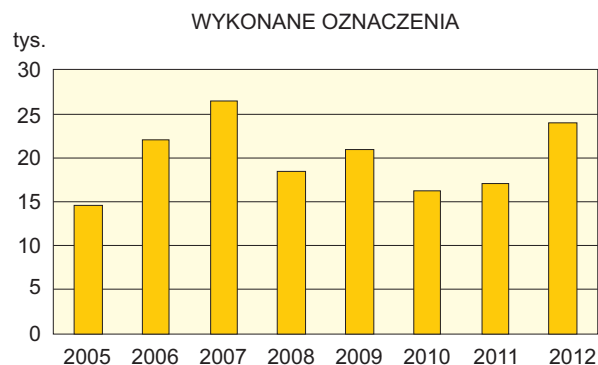
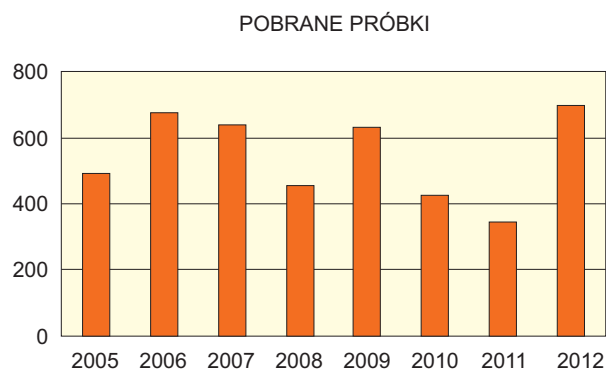
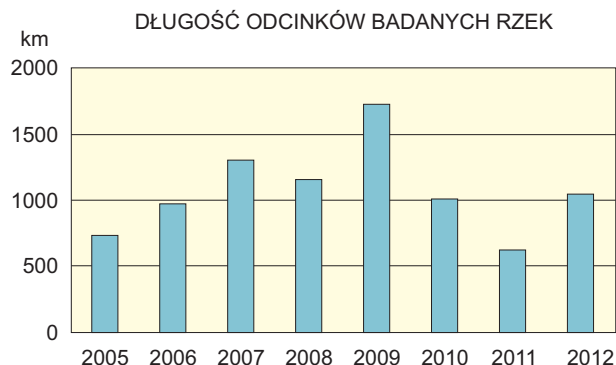

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

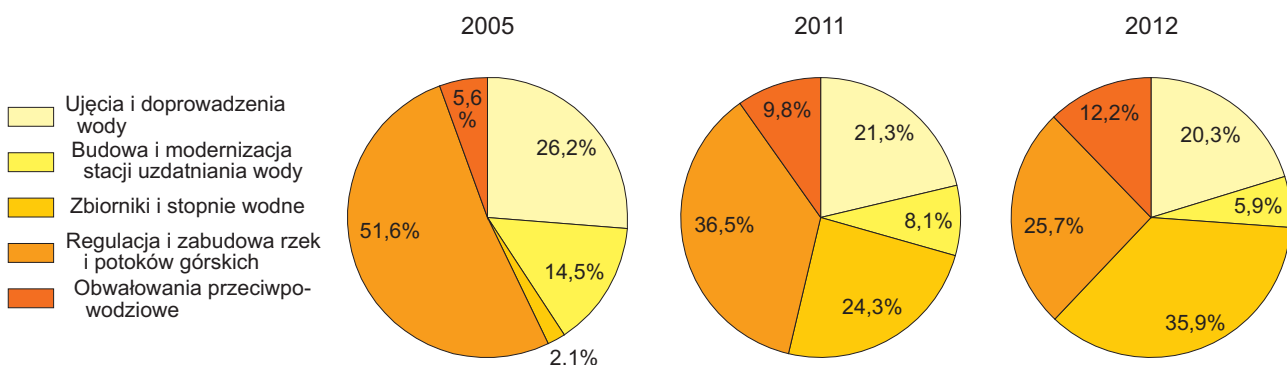
Źródło: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE OCHRONY WÓD

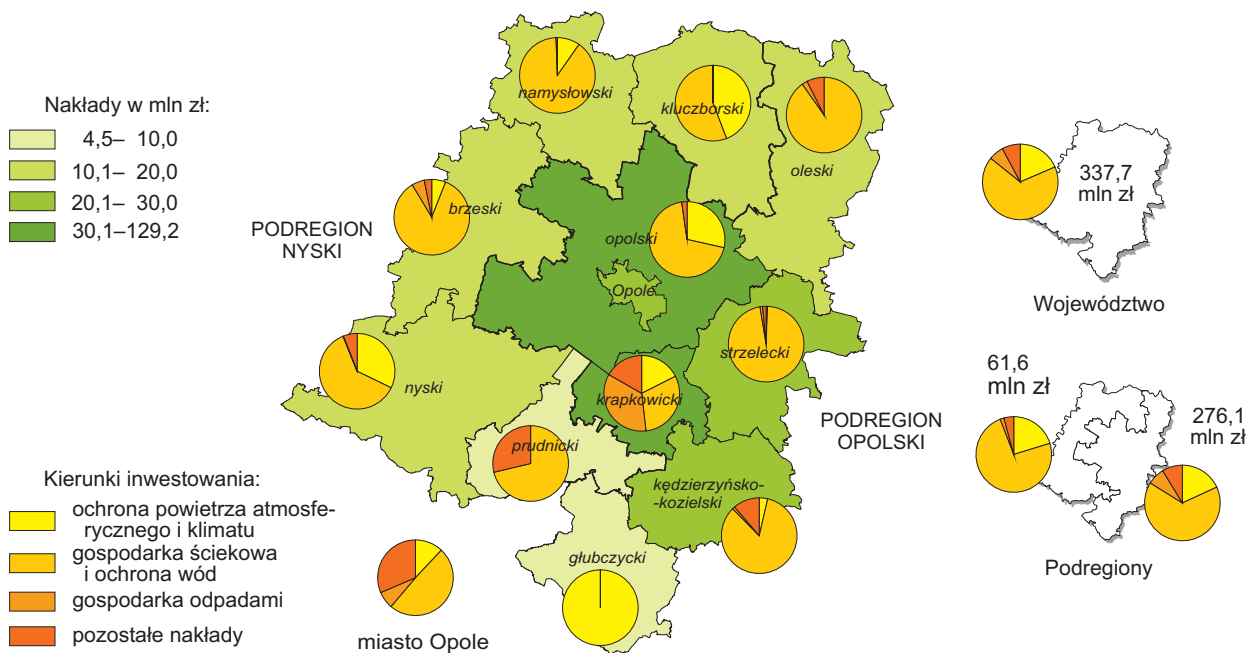

Źródło: dane Inspekcji Ochrony Środowiska w Opolu.

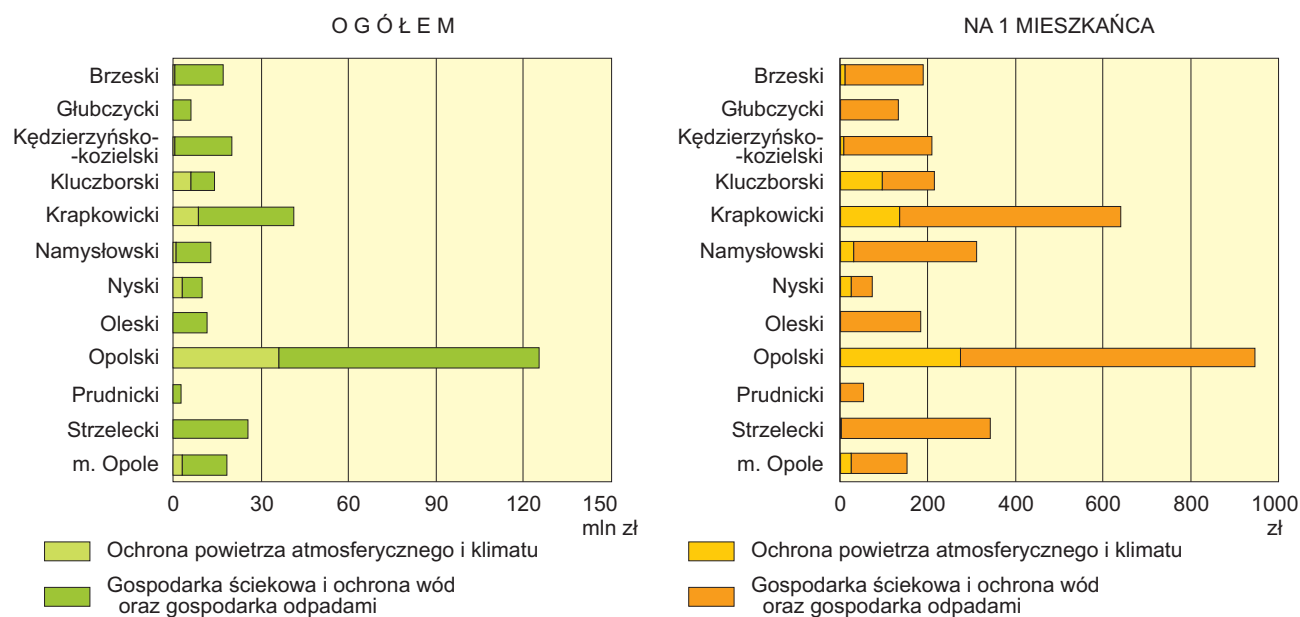
STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2012 R. (ceny bieżące)

NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG WYBRANYCH KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2012 R. (ceny bieżące)

STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)

